

PORADNIK DLA NAUCZYCIELA
klasy trzeciej szkoły podstawowej

CZĘŚĆ
3B

**POBIERZ
CZĘŚĆ 3B
PORADNIKA
WIOSNA**

Joanna Połec
Barbara Ochmańska

EDUKACJA ZINTEGROWANA

PORADNIK DLA NAUCZYCIELA
klasy trzeciej szkoły podstawowej

CZĘŚĆ

3B

AUTORKI

Joanna Połec, Barbara Ochmańska

REDAKTOR PROWADZĄCA

Renata Faron-Radzka

REDAKCJA MERYTORYCZNA

Iwona Lewandowska

REDAKCJA JĘZYKOWA

Agnieszka Cieślak

PROJEKT I OPRACOWANIE GRAFICZNE

Katarzyna Mickiewicz

(z wykorzystaniem motywu z okładki *Naszej szkoły*,
zaprojektowanej przez Katarzynę Trzeszczkowską)

OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD

Paweł Jaros

RYSUNKI

Elżbieta Śmietanka-Combik

WYDAWCA

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Al. Ujazdowskie 28, 00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00, fax: 22 345 37 70

www.ore.edu.pl

Wydanie I

Warszawa 2017

ISBN 978-83-65450-51-7 (całość)

ISBN 978-83-65450-60-9 (część 3B)

Trzecia część poradnika jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji

[Creative Commons – Uznanie Autorstwa 3.0 Polska](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/)

Każdy z nas o czymś marzy

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- czyta z uwagą wiersz;
- redaguje i pisze zdania o swoim przyszłym zawodzie;
- umie zadawać pytania dotyczące zawodów;
- przeprowadza wywiad ze znanym sportowcem;
- tworzy oryginalne obrazy umysłowe, pobudza klarowność wyobrażeń.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- doskonalimy myślenie przyczynowo-skutkowe;
- rozwijamy umiejętności komunikowania się z innymi w różnych formach ekspresji;
- rozwijamy wyobraźnię i myślenie twórcze;
- poznajemy różne zawody.

Natalia Usenko
Rozmowa

Wczoraj były imieniny ciotki Zośki. Mnóstwo ludzi przyszło – dzieci i dorośli. Wszyscy śmiali się, gadali i bawili, aż tu wujek mnie zagadnął w pewnej chwili: – Kim chcesz zostać, gdy dorosłym będziesz panem?

No, zaskoczył mnie kompletnie! Kim zostanę?

Nie wiem, może będę gwiazdą piłki nożnej? Cud-bramkarzem! Albo supernapastnikiem! A publiczność zgromadzona na stadionie będzie mi kibicowała głośnym krzykiem.

Chciałbym też weterynarzem być, od ptaków. Chorym ptakom składać skrzydła polamane, żeby mogły znowu cieszyć się i fruwać, zaświergotać i odlecieć hen, w nieznane...

Mógłbym być kierowcą albo naukowcem. Zagrać w filmie o wampirach. Bronić słoni! Chciałbym też zbudować taki szybki pociąg, żeby żaden inny nie mógł go dogonić.

Powiedziałem więc wujkowi o tym wszystkim, a on spojrzał na mnie nagle, zadumany. – Wiesz co, Jasiek? Też ci będę kibicował. Strasznie mi się podobają twoje plany!

SPIS TREŚCI

1. Co odpowiedział bohater wiersza na pytanie zadane przez wujka?
2. W jaki sposób chłopiec może zdobyć informacje o wymarzonych przez siebie zawodach?
3. Opowiedzcie sobie w parach o zawodzie, który wykonuje ktoś z waszych bliskich lub znajomych.
4. Zastanówcie się, o jakim kibicowaniu myśli chłopiec, a o jakim jego wujek.
5. Napiszcie kilka zadań o tym, czym chcielibyście się zajmować, gdy będziecie dorośli.

4 ROZMOWA 5

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

SPOTKANIE ZE ŻŁOTĄ RYBKĄ

Nauczyciel informuje uczniów, że za chwilę udadzą się w podróż do swojej przyszłości i poznają kilka zawodów. Mówi, że mogą poprosić złotą rybkę o jedną rzecz dotyczącą ich przyszłości. Dzieci odpowiadają na pytanie nauczyciela: Co by było, gdybym spotkał/spotkała złotą rybkę? Potem nauczyciel prowadzi ćwiczenia, w których uczniowie mogą wcielić się w role osób wykonujących różne zawody.

WYWIAD Z...

Nauczyciel zapowiada dzieciom, że wkrótce znany polski kierowca rajdowy Krzysztof Hołowczyc (lub Robert Kubica, kierowca Formuły 1), odwiedzi szkołę. Dzieci będą uczestnikami spotkania z człowiekiem sukcesu. Prosi, aby zastanowiły się i zapisały, jakie trzy pytania chciałyby mu zadać, aby poznać jak najwięcej szczegółów na temat jego treningów, wyników, dzieciństwa itd.

OKULISTA

Kolejny zawód, o którym marzą dzieci, to lekarz. Okulista jest lekarzem zajmującym się profilaktyką oraz leczeniem chorób układu wzrokowego, badaniem struktur związanych z narządem wzroku. Zadaniem uczniów jest sporządzenie listy sposobów ochrony oczu. Następnie dzieci w parach rozmawiają na temat różnych lekarzy, szczególnie tych związanych z okulistyką. Tworzą wspólnie własną tablicę Snellena (tablicę do badania ostrości wzroku) złożoną z liter

różnej wielkości. Wybierają spośród siebie okulistę, który będzie wskazywał litery na tablicy. Pozostałe dzieci mówią, jakie to litery, najpierw przyglądając się im obojętnie, a potem zakrywając naprzemiennie jedno z nich.

GIMNASTYKA OCZU

Aby mieć dobry wzrok, trzeba systematycznie ćwiczyć. Nauczyciel zaprasza do gimnastyki oczu:

Ćwiczenia z wymyślonym ołówkiem trenują mięśnie gałki ocznej i poprawiają ostre widzenie szczegółów. Dzieci przyjmują wygodną pozycję, rozluźniają się i... wyobrażają sobie, że przedłużeniem ich nosa jest ołówek. Poruszają powoli i płynnie głowę, kreślą ołówkiem dowolne kształty, np. obrysowują kontury oglądanych lub wymyślonych przedmiotów (drzewa, trójkąta, jabłka itp.). Zaczynają od większych rzeczy, a potem przechodzą do drobiazgów. Następnie zamykają oczy i próbują wyobrazić sobie swoje rysunki – śledzą przez chwilę ich kształty. Potem wolno uchylają powieki i kilka razy mrugają. Posługując się tą techniką, mogą sobie też wyobrazić (i oglądać z zamkniętymi oczami) barwne wzory. Oczy uwielbiają śledzić przebieg linii, zwłaszcza falistych, labiryntów itp.

Strojenie min odpręża mięśnie twarzy i oczu. Uczniowie zamykają mocno powieki i robią kilka grymasów, np. marszczą nos, ściągają brwi, rozciągają usta w uśmiechu – tak by poczuli, że napinają się mięśnie twarzy. Potem rozluźniają się, otwierają oczy i parę razy mrugają.

Nakrywanie dłońmi błyskawicznie relaksuje. Aby oczy mogły się zregenerować, dzieci siadają lub kładą się wygodnie. Rozcierają dłonie, nakrywają nimi twarz, zamykają oczy i po prostu odpoczywają przez chwilę.

RZEŹBIARZ

Tym razem dzieci starają się z gazety i innych materiałów, które znajdą na swojej ławce, wyczarować ciekawą formę przestrzenną lub budowlę o niezwykłych kształtach, niepotykane zwierzę, formę roślinną, przedmiot codziennego użytku lub przybyszów z kosmosu. Uczniowie mogą pomalować pracę farbami plakatowymi i ułożyć o niej krótkie opowiadanie lub wierszyk.

GRAFIK

Dzieci wycinają z makulatury ciekawe fotografie (zwierząt, roślin, ludzi, rzeczy), a następnie rozkładają je na stoliku i zastanawiają się, które elementy z poszczególnych zdjęć wykorzystają do stworzenia fotomontażu (np. głowa zwierzęcia, tułów człowieka, nogi krzesła). Nakleją propozycję na kartkę. Wymyślają scenę z udziałem swojego bohatera i dorysowują kredkami brakujące elementy otoczenia.

ARCHITEKT

Dzieci projektują swój wymarzony dom. Wykonują makietę z tektury, różnych pudełek, klocków, papieru kolorowego, farb, bibuły itp.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 4–5.

LITERATURA:

Szmidt K.J., Bonar J., (2000), *Żywioty. Lekcje twórczości w nauczaniu zintegrowanym. Książka dla nauczyciela*, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

PRACA Z TEKSTEM (podręcznik, s. 4–5)

Dzieci zapoznają się z wierszem Natalii Usenko *Rozmowa*. Odpowiadają na pytania z podręcznika: Co odpowiedział bohater wiersza na pytanie zadane przez wujka? W jaki sposób chłopiec może zdobyć informacje o wymarzonych przez siebie zawodach?

Potem uczniowie rozmawiają o zawodach, które wykonują ich bliscy lub znajomi. Piszą kilka zadań o tym, czym chcieliby się zajmować, gdy będą dorośli.

GDYBYM BYŁ/BYŁA...

Na zakończenie zajęć dzieci kończą zdania:

Gdybym był/była..., to...

Żeby być..., powinienem/powinnam...

PRACA DOMOWA

Przeanalizuj losy zawodowe członków własnej rodziny – rodziców, rodzeństwa, dziadków, pradziadków, cioć i wujków. O którym z tych zawodów chciałbyś dowiedzieć się więcej, który jest najbliższy twoim osobistym preferencjom?

Jakie skarby kryją się w aptece?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- samodzielnie wykonuje różne produkty, które można nabyć w aptece;
- wyjaśnia, kim jest farmaceuta, a kim aptekarz;
- wymienia produkty, które można kupić w aptece;
- projektuje opakowanie produktu dostępnego w aptece;
- przygotowuje listę medykamentów i rzeczy, które powinny znaleźć się w klasowej apteczce;
- zgodnie współpracuje z innymi w zespole zadaniowym.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- rozwiązujemy krzyżówkę;
- przygotowujemy produkty dostępne w aptece;
- projektujemy proste formy użytkowe: opakowanie na leki, krem itp.;
- przygotowujemy listę medykamentów i rzeczy, które powinny znaleźć się w klasowej apteczce;
- pracujemy w grupie.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

KRZYŻÓWKA WPROWADZAJĄCA DO ZAJĘĆ

Zajęcia są poprzedzone wycieczką do pobliskiej apteki. Po powrocie dzieci układają i rozwiązują krzyżówkę, która wprowadzi je w tematykę. Rozmawiają pod kierunkiem nauczyciela o treściach związanych z hasłem łamigłówki – „apteka” – oraz o wycieczce do tego miejsca. Dowiadują się: Kim jest farmaceuta, a kim aptekarz? Jak współcześnie powstają leki? Kto i gdzie je produkuje? Czy wszystkie leki są bezpieczne? Czy można je samemu zażywać? Kto decyduje o sposobie i ilości zażywanych leków? Jak powstają maści? Czy dzieci same mogą je zrobić?

PRACA W GRUPACH

Następne zadanie będzie polegało na samodzielnym wykonaniu przez dzieci różnych produktów, które można nabyć w aptece. Nauczyciel dzieli uczniów na cztery zespoły zadaniowe. Każda grupa wybiera swojego lidera, który wylosuje dla nich zadanie i zaprezentuje efekty pracy zespołu innym uczniom.

Na kartkach w czterech kolorach znajdują się receptury na krem do rąk (żółta), mydło (niebieska), syrop na przeziębienie (czerwona) i maseczkę na twarz (zielona). Receptury i sposób wykonania produktów:

Grupa żółta: 4 łyżki wosku pszczelego, 2 łyżki masła z awokado, 8 łyżek oleju kokosowego. Zmieszać dokładnie wosk pszczeli z masłem z awokado. Dodać olejek i ponownie wymieszać składniki. Wlać do słoika i zostawić do stężenia.

W starej aptece

W Warszawie, na Starym Mieście, przy ulicy Piwnej znajduje się Muzeum Farmacji imienia Antoniny Leśniewskiej. Założyła ona pierwszą na świecie aptekę, w której pracowały tylko kobiety. Dzięki temu otworzyła im drogę do zawodu, który wcześniej był zarezerwowany dla mężczyzn.

Dawno temu apteki były miejscem, gdzie dzięki eksperymentom odkrywano różne substancje, które następnie stosowano jako leki. Większość leków wykonywana była w aptekach przez farmaceutów, zwanych żartobliwie „pigularzami”.

Pani profesor Iwona Arabas, opiekująca się muzeum, opowiedziała nam, że aptekarze byli twórcami receptur, z których korzystano także w przemyśle spożywczym, naftowym, kosmetycznym i cukierniczym.

6 W STAREJ APTECE

Jak zrobić mydło?

Jeśli chcecie wykonać naturalne mydło, możecie skorzystać z podanego niżej przepisu.

UWAGA!

Mydło przygotowujecie wyłącznie z pomocą osoby dorosłej!

Przygotujcie: bazę glicerynową i wybrane dodatki, np. barwnik spożywczy lub specjalny barwnik do mydeł, olejek zapachowy, suszone rośliny (np. rumianek, lipę, nagietek, lawendę), dzbanek żaroodporny i foremki silikonowe (np. do lodu).

- 1 Do silikonowych foremek wlecie wybrane dodatki. Możecie wlać kilka kropli olejku zapachowego.
- 2 Poproście osobę dorosłą o podgrzanie bazy glicerynowej do temperatury około 70–80°C.
- 3 Do rozpuszczonej gliceryny możecie dodać niewielką ilość przygotowanego barwnika. Ostrożnie wymieszajcie całość.
- 4 Nalejcie do foremek rozpuszczoną glicerynę. Kiedy wystygnie, wyciągnijcie foremkę na kilka godzin do lodówki, aż mydło stwardnieje.

Jak zrobić sól do kąpieli?

Do pojemnika wsypcie 5 łyżek soli kuchennej, 5 łyżek sody oczyszczonej i ćwierć łyżeczki barwnika spożywczego w dowolnym kolorze. Całość dokładnie wymieszajcie. Na koniec dodajcie 5 kropli naturalnego olejku zapachowego i ponownie wymieszajcie. Sól możecie dodawać do kąpiei.

1. Zorganizujcie wycieczkę do apteki. Wcześniej przygotujcie pytania, które chcielibyście zadać pracującym tam osobom.

7

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 6–7.

ciel zwraca uczniom uwagę na to, że nie mogą samodzielnie zażywać i przygotowywać leków. O potrzebie wzięcia lekarstwa zawsze powinien decydować dorosły. W przypadku choroby należy skonsultować się z lekarzem.

Wskazówka: Niezbędne materiały należy zgromadzić przed rozpoczęciem zajęć. Ławki trzeba przykryć folią malarską lub gazetami. Przed przystąpieniem do pracy dzieci powinny umyć ręce. Nauczyciel zapoznaje uczniów z instrukcją wykonania zadań.

PROJEKT OPAKOWANIA

Nauczyciel prosi uczniów, aby wykorzystując różne materiały papiernicze, wykonali w grupach opakowanie dla przygotowanego przez nich produktu. Mogą zaprojektować np. logo apteki, która wyprodukowała maść. Nauczyciel zwraca uwagę na to, że opakowanie powinno być nie tylko ładne, ale przede wszystkim użyteczne, tj. zawierać wszystkie niezbędne informacje o produkcie. Dzieci przed wykonaniem zadania oglądają przyniesione przez nich pudełka po lekach i czytają ich ulotki oraz informacje na opakowaniach.

W APTECE

Dzieci symulują wizytę w aptece. Wykorzystują przygotowane własnoręcznie produkty oraz przyniesione opakowania po lekach. Nauczyciel wyznacza osobę, która zakłada biały fartuch i pełni rolę aptekarza. Potem uczniowie opracowują receptę produktu na dobry humor.

KLASOWA APTECZKA

W celu ugruntowania wiedzy z zajęć i zachęcenia uczniów do działania nauczyciel proponuje im przygotowanie listy medykamentów oraz rzeczy, które powinny znaleźć się w klasowej apteczce. Dzieci pracują w dotychczasowych zespołach.

JOGA – DBAMY O ZDROWIE POPRZECZ RUCH

Podczas gimnastyki należy oddychać przez nos, wykonywać ćwiczenia powoli i starannie, ale nie na siłę. Nauczyciel powinien zadbać o spokojną muzykę instrumentalną.

Potrząsanie

Dzieci wstają i potrząsają najpierw jednym, potem drugim ramieniem. Strząsają napięcie z rąk i palców. Potrząsają najpierw jedną, potem drugą nogą. Na koniec całym ciałem, strząsając z siebie napięcie.

Naciąganie w pozycji stojącej

Ćwiczący stoją, ręce mają wzdłuż ciała, stopy lekko rozchylone. Wspinają się na palce, unoszą ramiona i próbują sięgnąć nimi do nieba. Łapią chmurkę prawą ręką, lewą, później obiema.

Żaba

Dzieci w przysiadzie wspinają się na palce, wznoszą ramiona i zamykają je nad głową. Potem skaczą jak żabki.

Nasze marzenia

CELE OPERACYJNE

- Uczeń:
- zadaje pytania do tekstu;
 - zna pisownię wyrazów z „ż”;
 - zapisuje wyrazy z trudnościami ortograficznymi;
 - opracowuje w formie graficznej mapy myśli dotyczące zasad pisania wyrazów z „ż”;
 - układa wspólną opowieść;
 - tworzy listę zawodów mogących cieszyć się powodzeniem w przyszłości.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- zadajemy pytania do tekstu;
- piszemy wyrazy z trudnościami ortograficznymi;
- opracowujemy w formie graficznej mapy myśli dotyczące zasad pisania wyrazów z „ż”;
- układamy wspólną opowieść;
- tworzymy listę zawodów mogących cieszyć się powodzeniem w przyszłości.

Roksana Jędrzejewska-Wróbel

Kim będę?

To, że Robert jest klasowym rozrabiaką, wiedzieli wszyscy. Więc kiedy przepychając się do drzwi, popsuł półkę na książki, nikt się nie zdziwił. Nawet pani. Ale kiedy tydzień później przyniósł do szkoły nową półkę i powiedział, że sam ją zrobił, zdziwili się wszyscy. Nawet pani. Zwłaszcza że nowa półka była ładniejsza od tej zniszczonej. Grubsza i pomalowana na zielono wyglądała wspaniale.

- Zmyślasz. Niemożliwe, że sam ją zrobiłeś – powiedziała Żaneta.
- No, niemożliwe – pokiwał głową Darek.
- A właśnie, że możliwe! Bo ja będę stolarzem – zdenerwował się Robert.
- Skąd wiesz, że będziesz stolarzem? – zainteresowała się pani.
- Bo mój dziadek jest stolarzem. I tata. I oni mnie wszystkiego uczą, i ja to bardzo lubię. A najbardziej lubię zapach drewna w warsztacie. I to, jak tata bierze deski i zastanawia się, co z nich zrobi. W naszym warsztacie są różne supernarzędzia i ja już umiem się nimi posługiwać. To znaczy nie wszystkimi, bo niektórymi mi jeszcze nie wolno. Ale dziadek powiedział, że niedługo mnie nauczy, bo mam talent do stolarstwa. I będę umiał robić takie piękne meble jak on – rozgadał się Robert.
- A ja wcale nie chcę być nauczycielką w przedszkolu jak moja mama. Małe dzieci mnie denerwują. Ja chcę być piosenkarką – odezwała się nagle Celina.
- A co zrobisz, jak nikt nie będzie chciał cię słuchać? – zachichotał Wojtek, ale Celina wcale się nie obraziła. Celina miała plan.
- To będę śpiewać dla przyjemności. A na wszelki wypadek zostanę też inżynierem. Uwielbiam matematykę! – oświadczyła.
- Kilka zawodów to bardzo dobry pomysł. Dzięki temu mamy więcej możliwości pracy i nigdy się nią nie znudzimy – pokiwała głową pani. – Ale najważniejsze w życiu to robić to, co się lubi. Jeśli kochamy swoją pracę, to nasze życie jest piękniejsze.
- Ale ja nie wiem, co lubię – zmartwiła się Natalia.
- W waszym wieku to żaden problem. Macie jeszcze mnóstwo czasu, żeby się dowiedzieć – pocieszyła ją pani.
- Ale jak? Jak się dowiedzieć, co się lubi? – dopytywała Natalia.

SPIS TREŚCI

- Próbujcie różnych rzeczy i patrzcie, które się wam najbardziej podobają. Dzięki temu możecie odkryć swoje talenty. W naszej szkole są różne kółka: teatralne, plastyczne, podróżnicze. Zapiszcie się do nich – powiedziała pani.
- A ja dowiedziałem się, co lubię, z książki – odezwał się Wojtek.
- Naprawdę? Tam było napisane, co lubisz? – zdziwiła się Natalia.
- Nie, to była książka przyrodnicza. I jak zacząłem oglądać zdjęcia roślin, to nie mogłem przestać, takie to było ciekawe. A potem poszedłem z tą książką na spacer do lasu i szukałem tych roślin ze zdjęć. I znalazłem!
- To może zostaniesz przyrodnikiem? – zapytała pani.
- Nie, ja będę farmaceutą – bardzo poważnie odpowiedział Wojtek.
- A co to znaczy farmaceutą? – zapytał Patryk.
- To ktoś, kto robi lekarstwa – wyjaśnił Wojtek. – Będę robił lekarstwa z roślin.
- Chcesz leczyć ludzi? – zainteresowała się pani.
- Chcę wynaleźć lekarstwo, dzięki któremu każde dziecko będzie miało szczęśliwe dzieciństwo, tak jak ja teraz – powiedział Wojtek i w klasie zrobiło się cicho. Wszyscy wiedzieli, że Wojtek wychowuje się w rodzinie zastępczej. I że zanim do niej trafił, było mu bardzo źle.
- Lekarstwo, dzięki któremu dzieci będą szczęśliwe – powtórzyła pani. – Kto wie, może to możliwe...
- Naprawdę pani tak myśli? – ucieszył się Wojtek.
- Moi drodzy, kiedy ja byłam mała, nikt nie miał w domu komputera i nikt nie słyszał o internecie. Nawet telefonu nie mieli wszyscy, a jeśli już był, to taki na kablu, z którym nie można wyjść na dwór.
- Naprawdę?! – Dzieci były zaskoczone.
- Naprawdę! – zaśmiała się pani. – A skoro w tak krótkim czasie tak wiele się zmieniło, to kto wie, co będzie za dziesięć lat, kiedy wy będziecie dorośli? Może jeszcze nie istnieją zawody, które będziecie wykonywać? A więc wszystko jest możliwe, nawet lekarstwo zapewniające szczęście.

NOWE SŁOWO

Rozmowę dwóch lub więcej osób nazywamy **dialogiem**.

1. Przeczytajcie tekst opowiadania z podziałem na role. Zwróćcie uwagę na to, jak w tekście zaznaczone są wypowiedzi poszczególnych osób.
2. Kim chcą zostać bohaterowie opowiadania, gdy dorosną?
3. Porozmawiajcie o marzeniu Wojtka i o swoich marzeniach.
4. Jak sądzicie, które zawody będą potrzebne w przyszłości? Podyskutujcie na ten temat.
5. Zwróćcie uwagę na pisownię wyrazów: **książki, inżynier, możliwe, różne, Żaneta, życie, żaden, żeby, może, poważnie**. Ułóżcie z nimi zdania złożone.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

PRACA Z TEKSTEM (podręcznik, s. 8–9)
Nauczyciel czyta opowiadanie Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel *Kim będę?* Uczniowie zadają pytania do tekstu i odpowiadają na nie. Nauczyciel cytuje słowa Wojtka: „Chcę wynaleźć lekarstwo, dzięki któremu każde dziecko będzie miało szczęśliwe dzieciństwo, tak jak ja teraz”. Pyta dzieci, co one chciałyby robić w przyszłości, o czym marzą. Uczniowie dyskutują nad znaczeniem tej wypowiedzi. Następnie wyszukują nazwy zawodów w opowiadaniu i zapisują je na przygotowanych przez nauczyciela paskach papieru. Układają wyrazy w kolejności alfabetycznej i zapisują je w zeszytach. Dobierają się w pary, losują po dwie nazwy przedstawicieli zawodów i układają pomiędzy nimi dialogi. Następnie dzieci czytają z podziałem na role tekst opowiadania.

NASZE MARZENIA
Dzieci siadają w kręgu, w którym będą snuć wspólną opowieść. Zaczyna nauczyciel, potem głos zabierają kolejne osoby siedzące w kręgu, zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Każdy może opowiadać i wymyślać, co tylko chce. Kiedy ktoś poczuje, że nie ma pomysłu na dalszy ciąg opowieści, może wymienić imię innej osoby, która będzie ją kontynuować. Ważne jest, że ma być to jedna spójna historia, dlatego należy uważnie słuchać, o czym opowiadają poprzednicy, i starać się nawiązywać do wymyślonych faktów, bohaterów itp. Propozycje początku opowieści:

Był sobie pewien chłopiec, który marzył, że w przyszłości zostanie strażakiem...
Kasia lubi projektować stroje dla lalek...
Karol w dzieciństwie uwielbiał rysować. Marzył, aby...
W trakcie snucia opowieści nauczyciel odtwarza nastrojową muzykę, odpowiednio dobraną do tematu historii.

ORTOGRAFICZNE MAPY MYŚLI
Dzieci w parach przygotowują mapy myśli dotyczące zasad pisania wyrazów z „ż”. Potem omawiają swoje prace i eksponują w sali lekcyjnej.

ŚLIMAKI WYRAZOWE Z „Ż”
Przed rozpoczęciem pracy z aplikacją dzieci rozwiązują **kartę pracy nr 51**. Następnie przy pomocy aplikacji Festisite (BIBLIOGRAFIA) tworzą podobne ślimaki wyrazowe z „ż”. Dzieci piszą je zgodnie z ustaloną zasadą – każdy kolejny wyraz zaczyna się na ostatnią literę poprzedniego. Zanim uczniowie przystąpią do pracy z generatorem, gromadzą bazę wyrazów w zeszytach. Następnie sprawdzają poprawność wykonanego zadania i drukują swoje prace. Rozwiązują nawzajem swoje łamigłówki i wyodrębniają wyrazy w ślimakach.

MOKRE DYKTANDO (podręcznik, s. 9)
Uczniowie tworzą czteroosobowe zespoły. Każdy wybiera przedstawiciela, którego zadaniem będzie odczytywanie

pojedynczych zdań dyktanda i jak najszybsze przekazywanie swojej drużynie treści tak, aby zapisała ją bez żadnego błędu. Teksty dyktanda nauczyciel rozwiesza w różnych miejscach sali lekcyjnej. Przy każdym jednocześnie może stać tylko jeden reprezentant grupy. Tekstów jest tyle, ile zespołów. Łącznik grupy może jedynie raz podejść do dyktanda w danym miejscu sali. Wygrywa drużyna, która najszybciej i z najmniejszą ilością błędów skończy pisać dyktando. Na koniec nauczyciel jeszcze raz omawia i sprawdza z uczniami poprawny zapis dyktanda. Tekst dyktanda z wyrazami z zadania 5.:
Żaneta lubi czytać różne książki. Dzięki nim uważa, że w życiu mogą spełnić się wszystkie marzenia. Każdy z nas może być inżynierem lub poważnym naukowcem. Możliwe, że Żaneta zajmie się aranżacją wnętrz. Żaden z kolegów dziewczynki nie chce zostać strażakiem.

ZAWODY PRZYSZŁOŚCI
Dzieci tworzą pary i opracowują listę zawodów, które mogą być popularne za kilkadziesiąt lat i będą bardzo potrzebne innym ludziom. Następnie metodą kuli śniegowej łączą się najpierw w czwórki, potem w ósemki i wybierają wspólne propozycje.

PRACA DOMOWA
Przeprowadźcie wywiad z rodzicami lub dziadkami i dowieście się, o czym oni marzyli, będąc w waszym wieku.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:
Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 8–9.

KARTA PRACY:
karta pracy nr 51

ZASOBY:
SCHOLARIS: [MUZYCY](#), [KRAWIEC](#), [PAPARAZZI](#)

LITERATURA:
Prewęcka K., (2015), *Kim będę...*, Warszawa: Wydawnictwo Wilga.

ZWARIOWANY KOSZ
Zabawę przeprowadzamy na świeżym powietrzu albo w sali gimnastycznej. Nauczyciel dzieli klasę na dwie drużyny, liczące od 7 do 13 osób, które będą ze sobą współzawodniczyć. Dzieci mają do dyspozycji tylko jedną piłkę, którą trzeba wrzucić do kosza przeciwników. Aby zrobić taki kosz, trzech członków tej samej drużyny staje na linii trójkąta i kładzie sobie nawzajem ręce na ramionach (prawa dłoń leży na lewym ramieniu sąsiada). Do takiego kosza można coś wrzucić jedynie od góry. Kosz przeciwnej drużyny jest bardzo ruchliwy, który nie chce spokojnie stać w miejscu – ucieka, co utrudnia wrzucenie do niego piłki. Podczas zabawy mogą obowiązywać zasady gry w koszykówkę. Wybrany sędzia lub nauczyciel uważa, by nikt nie trzymał piłki w rękach dłużej niż trzy sekundy i szybko podawał ją dalej. Gracz musi również najwyżej po trzech krokach przekazać piłkę komuś innemu lub wrzucić ją do kosza.

Co potrafią igła i nitka?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wie, czym zajmują się krawcowa i krawiec;
- zna podstawowe ściegi krawieckie;
- umie opowiedzieć i zapisać historię o igielce i niteczce;
- przyszywa guziki i szyje różnymi ściegami;
- szyje przytulankę;
- tworzy nowoczesne formy użytkowe;
- współpracuje w grupie.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- poznajemy pracę krawcowej i krawca;
- szyjemy różnymi ściegami i przyszywamy guziki;
- szyjemy przytulankę;
- snujemy opowieść o igielce i niteczce;
- tworzymy formy użytkowe.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

W PRACOWNI KRAWIECKIEJ

Dzieci oglądają dużą ilustrację przedstawiającą pracownię krawiecką. Omawiają poszczególne przedmioty, podają ich nazwy i zastosowanie. Nauczyciel pokazuje niektóre z tych przedmiotów w klasie: igły, szpilki, szpulki nici, napastrzek, centymetr, tkaniny, kredę. Następnie dzieci wcielają się w rolę krawcowej lub krawca i spotykają się z klientem, przyjmują zamówienie, biorą miarę, próbują z różnych tkanin przygotować zamówiony strój.

OPOWIEŚCI PANI IGIELKI I PANA NITECZKI

Dzieci pracują w pięciu grupach. Otrzymują duże kartonowe igły i grube nici oraz inne kartonowe rekwizyty: kapelusze, wąsy, szaliki, kokardy, oczy, usta itp. Zdaniem uczniów jest ułożenie opowiadania, dialogu lub bajki, których bohaterami są igła i nitka, zapisanie wymyślonej historii, przygotowanie ról i rekwizytów oraz odegranie przedstawienia.

POKAZ MODY

Nauczyciel prosi uczniów, aby wyobrazili sobie, że są znanymi projektantami mody i mają przygotować pokaz dla słynnej firmy odzieżowej. Jeśli okaże się on sukcesem, otrzymają bardzo dobry, wieloletni kontrakt. Wcześniej jednak muszą przedstawić projekty prezesowi tej firmy. Uczniowie przygotowują portfolio ze swoimi modyowymi pomysłami, które mogą także dotyczyć np. strojów sportowych. Podczas projektowania wykorzystują tkaniny, różne

gatunki papieru i pasmanterii, kredki, mazaki, katalogi z ubraniami itp. Przedstawiają swoje pomysły w oryginalny sposób tak, żeby wzbudzić zainteresowanie prezesa koncernu odzieżowego.

Wskazówka: Portfolio, czyli teczka (także w sensie dosłownym lub np. segregator) z przykładowymi pracami artysty, a w szerszym znaczeniu prezentacja dokonań danej osoby lub firmy. To np. plik zawierający próbki, przykłady i wizerunki wykonanych, kompletnych prac, mogących być podstawą do oceny czyichś umiejętności, zdolności do pracy na danym stanowisku lub wykonania danego zadania.

Inny wariant: Nauczyciel prosi, aby dzieci przyniosły z domu różne części garderoby: ubrania, buty, gumki i spinki do włosów itp. Uczniowie tworzą pięcio-, sześciuosobowe zespoły. Wybierają spośród siebie modela. Szykują dla niego strój i modną fryzurę. Następnie model ma zaprezentować się na wybiegu, idąc w rytmie muzyki. Inna osoba z grupy opowiada o przygotowanym stroju i fryzurze. Potem każdy zespół szykuje wyprzedaż swojej kolekcji. Przygotowują metki z cenami ubrań oraz stoisko. Należy pamiętać, aby ceny ubrań nie przekroczyły sumy 1000 zł. Wybierają spośród siebie osobę, która będzie ekspedientką w ich butik. Pozostali uczniowie wyruszają na zakupy. Każdy ma do dyspozycji 1000 zł (monety i banknoty dzieci mogą wykonać same). Starają się za podaną kwotę kupić różne części garderoby. Potem przygotowują reklamę zakupionego stroju.

CZEPEK NA BASEN

Zadaniem dzieci jest zaprojektowanie modnego nakrycia głowy na basen, czyli czepka kąpielowego na następny sezon. Należy pamiętać, że modne rzeczy nie zawsze są praktyczne – uczniowie mogą puścić wodze fantazji, by stworzyć jak najefektowniejsze nakrycie głowy. Następnie rysują projekt czepka lub go wykonują. Po skończonej pracy prezentują swoje prace i opowiadają o nich.

ORYGINALNA TKANINA

Nauczyciel zaprasza uczniów do wykonania oryginalnej tkaniny na sukienkę dla mamy. Dzieci maczają korki w farbie i odciskają różne kolory i kształty stempli na kartce papieru – białej lub kolorowej. Uczniowie powinni pamiętać, że wzór tkaniny co jakiś czas się powtarza. Potem oglądają dokładnie całą ostemplowaną kartkę i dorysowują za pomocą mazaków lub kredek dowolne skojarzenia do wzorów odbitych w kształcie koła.

ĆWICZENIA PRAKTYCZNE (podręcznik, s. 10–11)

Dzieci ćwiczą szycie różnymi ściegami i przyszywanie guzików. Wycinają potrzebne kształty maskotek z przygotowanych przez nauczyciela form do szycia. Można skorzystać z instrukcji w podręczniku. Potem uczniowie przygotowują wystawę uszytych przytulank, nadają im imiona i przygotowują krótkie scenki teatralne – indywidualnie, w parach lub większych grupach.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 10–11.

LITERATURA:

Knight L., (2008), *Ściegi krawieckie. Ilustrowany przewodnik po technikach szycia i tkaninach*, Warszawa: Wydawnictwo Muza.

Quartermain D., (2006), *Szyjemy zabawki i przytulanki*, Warszawa: Klub dla Ciebie.

GRY I ZABAWY RUCHOWE

Pokaz mody sportowej

Znany projektant odzieży sportowej Vittorius ma przygotować pokaz swojej kolekcji z użyciem rekwizytów – przyborów sportowych. Modelki i modele będą na wybiegu prezentować wygodne stroje z piłkami. Pokazowi będzie towarzyszyć dynamiczna oraz spokojna muzyka. Gdy modelki/modelo usłyszą rytmiczną muzykę, podnoszą lub podrzucają piłkę do góry i chwytają ją, a gdy muzyka będzie spokojna, turlają piłkę po podłodze. Vittorius musi zadbać, aby pokaz wypadł efektownie. Trzeba więc przeprowadzić kilka prób, żeby spodobał się publiczności.

Szycie

Dzieci stoją w rzędzie, trzymając się za ręce. Pierwsza osoba jest igłą i przechodzi pod rękami ostatnich osób w rzędzie, ciągnąc za sobą nitkę (pozostałych uczniów). „Zaszyte” dzieci odwracają się, a „igła” przechodzi pod kolejnymi rękami.

Ściegi krawieckie

Dzieci układają skakanki na podłodze i naśladują szycie:

- ściegiem fastrygowym – skaczą obunóż na skakanki ułożone w poprzek przed dziećmi;
- ściegiem zygzakowatym – skaczą obunóż od jednej do drugiej skakanki, które są ułożone wzdłuż przed dziećmi.

Ile? Który z kolei? Liczebniki w roli głównej

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wie, czym jest liczebnik i na jakie pytania odpowiada;
- wymienia rodzaje liczebników;
- zna różnice między liczebnikiem głównym a porządkowym;
- potrafi wskazać liczebniki główne i porządkowe;
- poprawnie stosować liczebniki główne i porządkowe w piśmie i w mowie;
- poprawnie zapisać liczebniki słowami.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- gramy w gry z liczebnikami w roli głównej;
- odpowiadamy na postawione nam pytania;
- układamy związki wyrazowe rzeczownika z liczebnikiem;
- uzasadniamy wybór swojej wybranej liczby;
- bierzemy udział w zabawach ruchowych.

Zaulek SŁÓWEK

Agnieszka Frączek

Pośród mleczy

Dokazują wśród stu mleczy
cztery kózki. Jedna męczy,
druga trzecią rogami dęga,
czwarta nuci: tra-la-la...

Piąta z kóz opala noskę,
szósta z siódmą gonią osę,
ósma skacze wżyz: hop, hop!,
a dziewiąta...

Zaraz! Stop!!!
Przecież w mleczach stu, przed chwilą,
były cztery kózki. Tylko!
Skąd więc pozostałych pięć?

Stąd, że każdy miałby chęć
przez chwilę tysiąc się połenić
wśród stu kwiatków i zieleni.

Każdy? Każdy! Nawet ja.
Lecę w mleczce, więc pa, pa!

1. Przeczytajcie wiersz. Ułóżcie do niego pytania rozpoczynające się od wyrazów: **ile**, **ilu**, **która z kolei**. Odpowiedzcie na te pytania.

2. Wskażcie w wierszu wyrazy określające liczby.

SPIS TREŚCI

3. Napiszcie słownie liczby zapisane w nawiasach.
W zoo widziałam (5) hipopotamów.
Asia ma (6) chomików.
Kotka Trajkotka przysłała mi (3) gołębiom.
Dzieci bawiły się z (4) szczeniakami.

4. Przeczytajcie tekst, a następnie przepiszcie wyrazy określające liczby.
Wstałam o ósmej rano. O dziewiątej trzydzieści pojechałam autobusem numer dwiętnaście do cici. Wsiadłam na siódmym przystanku. U cici byłam przez trzy godziny. Wróciłam piętnaście po pierwszej. Po południu odwiedziły mnie cztery koleżanki. Wieczorem obejrzałam dwie kreskówki i przeczytałam kolejnych dziesięć stron książki. Położyłam się spać o godzinie dwudziestej pierwszej.

5. Przeczytajcie i zapamiętajcie znaczenie podanych wyrazów. Wskażcie wyrazy, które odpowiadają na pytania: **ile?** **ilu?** **który?**
Co dwie głowy, to nie jedna – im więcej osób się nad czymś zastanawia, tym łatwiej znaleźć rozwiązanie.
Do trzech razy sztuka – warto próbować, może za trzecim razem się uda.
Ósmy cud świata – rzecz nadzwyczajna, cudna.

6. Napiszcie według wzoru. Podajcie kilka innych przykładów. Użyjcie różnych liczb od 10 do 100.
jedna piłka – pierwsza piłka cztery patyczki – ?
dwa kamyczki – drugi kamyczek pięć serwetek – ?

7. Napiszcie słownie odpowiedzi na pytania.
Ile stron liczy ten podręcznik?
Na których stronach znajdują się „Zauleki słówek”?

8. Rzucicie pięć razy trzema kostkami. Za każdym razem dodajcie liczbę oczek i zapiszcie wynik słownie.

9. Sprawdźcie, która jest godzina. Zapiszcie ją słownie.

ZWRÓĆCIE UWAGĘ

Wyrazy, które określają liczbę, ilość lub kolejność, nazywamy **liczebnikami**.
Rozróżniamy liczebniki:
■ **główne**, np.: *jeden, dwa, trzy, dziesięć, sto, tysiąc, milion*;
■ **porządkowe**, np.: *pierwszy, drugi, trzeci, dziesiąty, siódmy, tysięczny, milionowy*.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

LICZBY I ICH ROLA W NASZYM ŻYCIU

Nauczyciel wprowadza uczniów w temat lekcji. Inicjuje swobodną rozmowę na temat, czy liczby pełnią ważną, czy mało istotną rolę w naszym życiu. Następnie zapisuje na tablicy kilka przykładowych liczb. Uczniowie po kolei podchodzą do tablicy i zapisują je w formie słownej.

LICZEBNIK GŁÓWNY I PORZĄDKOWY

Nauczyciel zadaje szereg pytań typu: Ile miesięcy ma rok? Którym z kolei dniem tygodnia jest środa? Którym z kolei miesiącem roku jest maj? Za każdym razem nauczyciel zawiesza na tablicy kartkę z liczebnikiem w odpowiednim miejscu, a następnie wprowadza pojęcie „liczebnik główny” i „liczebnik porządkowy”.

MATEMATYKA NA ŁĄCZE (podręcznik, s. 12–13)

Dzieci czytają wiersz Agnieszki Frączek *Pośród mleczy* i układają do niego pytania rozpoczynające się od wyrazów: **ile**, **ilu**, **która z kolei**. Odpowiadają na nie. Na paskach papieru wypisują z wiersza wyrazy określające liczby. Układają z nimi zdania, które zapisują w zeszytach.

KABOOM!

Do zabawy potrzeba około 20 patyczków. Na ich końcach są zapisane różne liczby. Umieszczamy patyczki w kubku. Uczniowie kolejno losują patyczki i zapisane na nich liczby podają w formie zgodnej z poleceniem nauczyciela: czy to

ma być odpowiedź na pytanie „ile?” czy „który z kolei?”. Jeśli uczeń poda poprawną formę liczebnika, zostawia patyczek przy sobie. Jeśli wylosuje patyczek z napisem KABOOM!, musi oddać wszystkie swoje patyczki do kubka. Dzięki temu liczby na patyczkach mogą być ponownie losowane, co umożliwia lepsze utrwalenie materiału. Nauczyciel daje uczniom 5 minut na grę i ustala z nimi, kto wygrywa – ten, kto ma najwięcej, czy też najmniej patyczków.

Grę dzieci mogą modyfikować według własnych zasad, np. losować patyczki i zapisywać liczebniki w zeszytach, gdy padnie poprawna odpowiedź.

GRA W KOŚCI

Dzieci dobierają się w czteroosobowe drużyny. Każda otrzymuje trzy kostki: dwie tradycyjne i jedną oklejoną pytaniami: „ile?”, „który?”. Uczestnicy rzucają kostkami według ustalonej w grupie kolejności. Należy zsumować liczbę oczek i udzielić odpowiedzi na wylosowane za pomocą trzeciej kostki pytanie: np. **ile?** – dwanaście, **który?** – dwunasty. Osoba, która udzieli najwięcej poprawnych odpowiedzi, zwycięża w grze, zaś uczeń, który się pomyli, musi ułożyć zdanie z liczbą wylosowaną przy pomocy kostek.

MOJA SZCZĘŚLIWA LICZBA

Dzieci zastanawiają się nad tym, która liczba jest dla nich ważna lub szczęśliwa. Uzasadniają swój wybór i zapisują w zeszytach krótką notatkę na ten temat.

WIEŻOWCE

Nauczyciel układa drabinki sportowe na podłodze sali (korytarza szkolnego) lub rysuje drabinkę kredą. Przykleja dzieciom na ubraniach liczby (odpowiadające numerom pięter) zapisane na kartkach samoprzylepnych. Wypowiada głośno liczbę, a dzieci z tymi liczbami ustawiają się na odpowiednim piętrze budynku (szczeblu drabinki).

KTO SZYBCIEJ?

Nauczyciel prosi, aby uczniowie spróbowali jak najszybciej przeczytać poprawnie podane na karteczkach liczby. Dzieci losują z pudełka (koperty) kolejne liczby (np. 555, 2012, 808, 39, 16, 909, 9901, 70803, 444, 333, 30246 itp.). Czytanie liczb nauczyciel lub wybrany uczeń mierzy stoperem (można wykorzystać do tego telefon komórkowy – aplikacja stoper). Za każdy błąd w odczytaniu dodajemy jedną sekundę. Wyniki klasyfikacji zapisujemy na tablicy lub na kartce.

Wskazówka! Dzieci mogą same podać własne propozycje liczb i wcześniej zapisać je słowami w zeszytach.

DODAJ LICZEBNIK DO RZECZOWNIKA

W parach dzieci otrzymują pudełeczka z kartonikami, na których zapisane są rzeczowniki i liczebniki w różnej formie. Zadaniem uczniów jest dopasowanie obu części mowy, np. **jeden lew**, **cztery lwy**, **dwa koty**, **trzeci kot**. Dzieci nakleją pasujące pary na kartkę z bloku rysunkowego.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 12–13.

ZASOBY:

SCHOLARIS: [MEMO. LICZEBNIKI](#)

ZAPISZ LICZBY

Dzieci zapisują słowami liczby podane na tablicy, np. 21, 54., 16., 7, 11., 9. Wyjaśniają, co oznacza kropka za liczbą.

BAŚŃ

Uczniowie dobierają się w pary. Wymyślają baśń z podanymi przez nauczyciela liczbami. Po wykonaniu zadania przedstawiciele grup prezentują baśnie innym zespołom. Zadaniem uczniów jest wychwycenie i podanie występujących w ułożonych tekstach liczebników.

GRY I ZABAWY RUCHOWE

Przebieganie

Nauczyciel ustawia po dziesięciorgo dzieci na dwóch liniach naprzeciwko siebie w odległości 10 kroków. Stojący uczniowie samodzielnie odliczają: pierwszy, drugi itd. Na sygnał nauczyciela dziecko zmienia rząd i pozycję w grupie. Uczniowie znowu odliczają. Zabawę powtarzamy, aż wszystkie dzieci zmienią miejsce.

Koty

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- zna potrzeby kotów i sposoby opieki nad tymi zwierzętami;
- czuje się odpowiedzialny za warunki życia kotów domowych oraz bezdomnych;
- poznaje różne rasy kotów i ich charakterystyczne cechy;
- zna sposoby odżywiania się tych zwierząt;
- wie, z czym związana jest decyzja o przyjęciu zwierzęcia do domu;
- umie dostrzegać i oceniać złe traktowanie zwierząt przez ludzi.

AKTYWNOŚCI UCZNIWA

- poznajemy sposoby opieki nad kotami;
- opracowujemy dobre rady dla właściciela kota i plakaty o pomocy dla bezdomnych kotów;
- wyjaśniamy znaczenie znanych powiedzeń;
- bawimy się przy muzyce;
- organizujemy wystawę rasowych kotów.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

OPIEKA NAD ZWIERZĘTAMI DOMOWYMI

Zwierzę to żywa istota, nie zabawka – trzeba mieć dla niego miejsce i zgodę rodziców na przyjęcie go do domu. Trzeba sprzątać po nim i karmić go, wyprowadzać na spacer. Nie można go wyrzucić, gdy nam się znudzi. Dzieci dyskutują na następujące tematy: Czego potrzebują zwierzęta? Czym żywią się małe pieski i kotki? Co jedzą dorosłe psy i koty?

WYSTAWA RASOWYCH KOTÓW

Dzieci oglądają prezentację na temat ras kotów przygotowaną przez nauczyciela, a następnie wymieniają znane im rasy. Oglądają ilustracje ze ściennych kalendarzy lub zdjęcia wyszukane w internecie. Losują rasę kota, którą przedstawią pozostałym uczniom. Dobierają się w zespoły pięcioosobowe. Przydzielają każdemu w grupie jedną z ról: kota, jego stylistę, sobowtóra kota wyrażającego jego myśli, prezentera, członka jury. Opracowują krótką prezentację, uwzględniając w niej: sposób poruszania się kota, jego myśli, odczucia, charakter. Zadaniem prezentera jest atrakcyjne przedstawienie swojego pupila na podstawie wiedzy o danej rasie oraz samego zachowania kota na wybiegu. Sobowtór wypowiada głośno myśli kota prezentującego się na wybiegu. Stylista odpowiada za wygląd kota ubiegającego się o tytuł „mistera wybiegu”. Zespół jurorów ocenia w skali od 1 do 5 punktów atrakcyjność, sposób prezentacji, oryginalność pokazu, współpracę w zespole. W trakcie przygotowywania kotów do pokazu zespoły wykonują dyplomy

lub medale dla uczestników pokazu. Rysują postaci nagrodzonych kotów, nadają im imiona. Ze stolików i krzeseł mogą zbudować podium.

JAK POMÓC BEZDOMNYM KOTOM?

Nauczyciel prosi uczniów, aby w grupach opracowali plakaty o opiece nad bezdomnymi zwierzętami, pokazali, jak opiekować się takim zwierzęciem i do kogo się zwrócić o pomoc. Wcześniej dzieci zastanawiają się: Skąd pochodzą takie koty? Czy stanowią zagrożenie dla człowieka? Jak można im pomóc? Co robi towarzystwo pomocy takim zwierzętom? Gdzie najbliższej szkoły znajduje się ośrodek pomocy dla zwierząt?

LISTA WŁAŚCICIELA KOTA

Dzieci przygotowują kilka zdań/rysunków na temat obowiązków odpowiedzialnego właściciela kota. Nauczyciel może podpowiedzieć, co powinno znaleźć się na takiej liście, np.:

Właściciel kota:

- nie wypuszcza bez opieki swojego zwierzęcia z domu;
- odpowiednio go żywi i dba, żeby zawsze miał świeżą wodę do picia;
- dba, żeby jego kot miał przy obroży specjalny identyfikator z adresem;
- wyprowadza go na spacer na smyczy i spuszcza z niej z dala od ulicy lub na terenie ogrodzonym;

- co roku poddaje kota szczepieniom, a co pół roku go odrobacza;
- czesze kota regularnie i sprawdza, czy nie ma pcheł;
- w gorące dni nigdy nie zostawia kota bez wody;
- spędza z nim dużo czasu – to lubią wszystkie koty!

PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Co wiemy o kotach i opiece nad nimi?

Nauczyciel podsumowuje wiadomości o kotach, zwracając uwagę na fakt, że trzymanie w domu zwierząt to nie tylko przyjemność, ale i obowiązek. Uczniowie pracują z **kartą nr 52**.

Pytania podsumowujące wiadomości z zajęć: Jaką rolę odgrywają zwierzęta w życiu człowieka? W jaki sposób pielęgnujemy zwierzęta domowe? (Dbamy o prawidłowe żywienie, opiekę medyczną, zapewnienie dobrego miejsca w mieszkaniu, przestrzeganie kalendarza szczepień. Należy też zapewnić im ruch na świeżym powietrzu, regularne spacer i opiekę na czas wyjazdów).

Wyjaśnianie znanych powiedzeń

Uczniowie wyjaśniają znaczenie związków frazeologicznych: zabawa w kotka i myszkę, drzeć z kimś kota, kota komuś popędzić, pierwsze koty za płoty, kupować kota w worku, mieć kocie oczy.

Wędrujący kot

Uczniowie siadają w kole i podczas odtwarzania muzyki podają sobie maskotkę kota. Gdy muzyka milknie, osoba trzy-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 14–15.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 52

LITERATURA:

Kosiarek T., Fechner-Sędzicka I., Ochmańska B., (2012), *Jak rozwijać zdolności i indywidualizować pracę na lekcji? Poradnik dla nauczycieli klas I-III*, Warszawa: Didasko.
Matoga K., (2016), *Koty*, Warszawa: SBM Renata Gmitrzak.
Tittenbrun-Jazienicka B., (2012), *Koty rasowe*, Warszawa: SBM Renata Gmitrzak.

mająca maskotkę losuje z koszyka pytanie związane z tematyką zajęć. Pytania i odznakę przygotowuje wcześniej nauczyciel lub uczniowie w grupach zadaniowych. Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, otrzymuje nagrodę – kocią odznakę do wklejenia do zeszytu. Nauczyciel prowadzi zabawę do czasu, gdy każdy uczeń będzie miał okazję wylosować pytanie.

ZABAWA RUCHOWA PRZY MUZYCE

Podczas odtwarzania muzyki (np. piosenki *Kocur bury*) dzieci poruszają się w dowolny sposób. Kiedy muzyka milknie, wykonują czynności zgodne z poleceniem nauczyciela: koci chód, kocie przeciąganie się, polowanie na myszki, miauczenie, koci grzbiet, picie mleka.

W dalszej części zabawy nauczyciel rozdaje uczniom kartoniki z wyrazami z rozsypanki wyrazowej. Prosi uczniów o ułożenie zdań mówiących o zasadach prawidłowego postępowania ze zwierzętami.

Co wiemy o ssakach?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wymienia cechy charakterystyczne ssaków;
- wyjaśnia pojęcia: ssak, żyworodność, stałocieplność;
- rozwiązuje zagadki o wybranych ssakach;
- wie, w jaki sposób kotka wychowuje potomstwo;
- opisuje sposób odżywiania się ssaków, w tym kotów.

AKTYWNOŚCI UCZNIWA

- poznajemy cechy charakterystyczne ssaków;
- porównujemy budowę ssaków i ptaków;
- organizujemy wystawę o ssakach;
- przeprowadzamy licytację wiadomości o ssakach;
- rozwiązujemy zagadki;
- klasyfikujemy ssaki według sposobu odżywiania;
- utrwalamy nazwy ssaków poprzez zabawę ruchową.

Ssaki

Ssaki to duża grupa zwierząt zamieszkujących różne środowiska: niektóre żyją na lądzie, inne pod ziemią, jeszcze inne fruwać lub pływają. Do ssaków należą zarówno małe zwierzęta, np. ryjówki czy nyszy, jak i największe, jak słonie czy wieloryby. Człowiek także jest ssakiem. Charakterystyczną cechą ssaków jest to, że ich młode po urodzeniu ssą mleko matki. Od tej czynności pochodzi nazwa „ssaki”.

Ważną cechą ssaków jest stałocieplność, czyli utrzymywanie stałej temperatury ciała niezależnie od temperatury otoczenia. Przed zimą chronią ssaki futro i tłuszcz, a przed nadmiernym ciepłem – między innymi wydzielanie potu.

CHCIECIE WIEDZIEĆ WIĘCEJ?

Temperatura ciała człowieka to trochę powyżej 36°C. Może ona nieznacznie rosnąć lub maleć, np. w czasie choroby. Inne ssaki mają od 36°C do 39°C.

Ciała ssaków pokryte jest włosami lub sierścią. Niektóre ssaki mają:

• kolce i pazury, jak np. jeż;

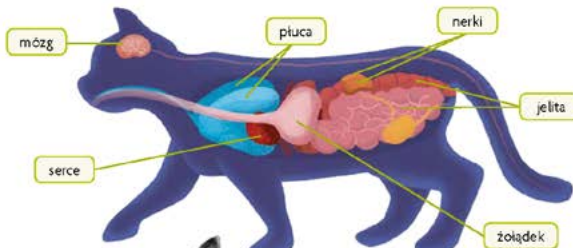
• łuski i pazury, jak np. pancerznik;

• rogi, kopyta i sierść, jak np. jeleń.

Budowa wewnętrzna kota domowego

Wszystkie ssaki, w tym ludzie, mają podobną budowę wewnętrzną oraz narządy, które pełnią różne funkcje. Układ pokarmowy pozwala ssakom przyjmować różnego rodzaju pokarm, który trawiony jest przede wszystkim w żołądku i w jelitach. Płuca służą ssakom do oddychania. Serce odpowiedzialne jest głównie za pompowanie krwi, która transportuje tlen i substancje odżywcze do wszystkich komórek ciała. Nerki zajmują się przede wszystkim oczyszczaniem organizmu z niepotrzebnych substancji i tworzą z nich mocz. Cały organizm jest zarządzany i kontrolowany przez mózg, który u ssaków jest dobrze rozwinięty. Dlatego ssaki uważane są za najinteligentniejsze ze zwierząt.

Nocek duży to przedstawiciel nietoperzy, czyli latających ssaków. Jego ciało jest pokryte futrem, a skrzydła stanowią błony rozpięte między palcami przednich kończyn oraz między kończynami a bokiem ciała. Zimuje, wisząc głową w dół, najczęściej w górskich jaskiniach i podziemiach.

Delfin jest jednym z nielicznych ssaków mieszkających w morzach i oceanach. Delfiny są bardzo inteligentne, porozumiewają się za pomocą różnorodnych dźwięków, które mogą wyrażać wiele treści.

- Na podstawie tekstu opowiedzcie, czym ssaki różnią się od ptaków.
- Dowiedźcie się, na czym polega stan zwany snem zimowym u niektórych ssaków. Co się z nimi wtedy dzieje?
- Poszukajcie informacji o tym, jakie cechy mają małpy.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

ZAGADKI O...

Nauczyciel prezentuje zdjęcia zwierząt, czyta o nich zagadki. Gdy dzieci odgadną, jakie to zwierzę, odczytują o nim informacje i ciekawostki, korzystając ze zgromadzonych materiałów źródłowych (encyklopedie, leksykony, atlasy, albumy, ciekawostki przyrodnicze dotyczące ssaków). Burza mózgów – uczniowie podają swoje skojarzenia z pojęciem „ssaki”. Nauczyciel zapisuje propozycje dzieci na tablicy.

CZY JESTEM SSAKIEM?

Nauczyciel proponuje uczniom sprawdzenie poprzez zabawę celności ich skojarzeń dotyczących ssaków. Dziecko losuje zdjęcie zwierzęcia, nazywa je i decyduje, czy jest ono ssakiem, czy też nie. Następnie odwraca zdjęcie – w przypadku ssaka na odwrocie będzie opis jednej z cech charakterystycznych zwierzęcia. Wtedy uczeń odczytuje opis. Jeśli zwierzę nie jest ssakiem, odwrotna strona zdjęcia jest pusta. Nauczyciel wraz z dziećmi omawia odczytane cechy ssaków. Weryfikuje skojarzenia zapisane na tablicy i uzupełnia o brakujące informacje. Na koniec zabawy nauczyciel, w porozumieniu z uczniami, usuwa z tablicy błędne określenia dotyczące ssaków. Dzieci porównują ssaki z ptakami – ich budowę i zwyczaje (**karta pracy nr 53**). Ustalają też z nauczycielem, na czym polega stan zwany snem zimowym u niektórych ssaków. Co się z nimi wtedy dzieje?

BUDOWA I ZWYCZAJE KOTA

Uczniowie słuchają dźwięków wydawanych przez kota (miauczenia małych kotków, miauczenie smutnego kota, odgłosy wydawane przez zdenerwowane koty). Następnie dzieci zastanawiają się: Jak zbudowany jest kot? Czym różnią się małe i duże koty? Czym żywią się małe koty, a czym dorosłe koty?

SPOSOBY ODŻYWIANIA SIĘ SSAKÓW

Korzystając z dostępnych źródeł informacji (encyklopedie książkowe i internet), dzieci zapisują na kartkach wiadomości dotyczące sposobów odżywiania się ssaków. Następnie naklejają kartki na arkusz papieru w taki sposób, żeby utworzyły plakat. Aby plakat wyglądał interesująco, nauczyciel lub uczniowie mogą przygotować zdjęcia, wykonać strzałki oraz rysunki, których treść jest związana z tematem. Nauczyciel określa czas wykonania zadania, potem uczniowie prezentują plakaty i omawiają wykonanie zadania.

JAK KOTKA WYCHOWUJE SWOJE POTOMSTWO?

(**podręcznik, s. 16–17**)

Nauczyciel wspólnie z uczniami ogląda przygotowany przez niego wcześniej film o tym, jak kotka opiekuje się swoim potomstwem. Po projekcji nauczyciel rozmawia z dziećmi o zachowaniu kotki wobec jej potomstwa oraz widocznych dowodach na to, że kot jest ssakiem. Omawia również zasady opieki nad zwierzęciem domowym, jakim jest kot. Ucz-

niowie czytają tekst z podręcznika i zastanawiają się: Czy kot jest ssakiem? Dlaczego? Jak odżywiają się ssaki? Po wykonaniu tego zadania dzieci dzielą się zdobytą wiedzą, klasyfikują ssaki na roślinożerców, mięsożerców i wszystkożerców, uzupełniając tabelę narysowaną na tablicy.

LICYTACJA

Dzieci tworzą cztery zespoły. Grupy w ciągu 5–10 minut układają jak najwięcej zdań na temat ssaków. Następnie wyznaczone osoby prezentują pomysły swoich zespołów według ustalonej przez nauczyciela kolejności. Każda grupa w jednej rundzie odczytuje jedno zdanie. Wypowiedzi nie mogą się powtarzać. Jeśli zespół nie ma nic do zaprezentowania, oddaje głos kolejnej grupie. Zabawa toczy się do momentu wyczerpania pomysłów. Wygrywa drużyna, która ułoży jak największą liczbę zdań.

PRACA DOMOWA

Nauczyciel poleca uczniom, aby dowiedzieli się: Który ssak składa jaja? Który ssak jest największy? Jaki jest największy ssak lądowy? Który ssak jest najmniejszy? Który ssak jest najszybszy?

GRY I ZABAWY RUCHOWE

Zwierzaki na wolności

Przed rozpoczęciem gry uczniowie wycinają obrazki z różnymi dzikimi zwierzętami (z gazet, kolorowanek) i przykle-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 16–17.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 53

1. Podaj informacje o odpowiednim grupie zwierząt.

SSAKI	PTAKI
☐ Nie mają nóg. ☐ Mają stałą temperaturę ciała. Nie zmieniają jej w zależności od temperatury otoczenia. ☐ Oddychają powietrzem za pomocą płuc. ☐ Mają czterech komórek serca. ☐ Wykluwają się z jaj. ☐ Wszystkie posiadają włosy (przynajmniej przez krótki okres życia). ☐ Kłasiczki przednie przekształcone są w skrzydła. ☐ Samice posiadają gruczoły mleczne. ☐ Mają rylce. ☐ Ciało jest pokryte piórami.	☐ Mają nóg. ☐ Mają stałą temperaturę ciała. Nie zmieniają jej w zależności od temperatury otoczenia. ☐ Oddychają powietrzem za pomocą płuc. ☐ Mają czterech komórek serca. ☐ Wykluwają się z jaj. ☐ Wszystkie posiadają włosy (przynajmniej przez krótki okres życia). ☐ Kłasiczki przednie przekształcone są w skrzydła. ☐ Samice posiadają gruczoły mleczne. ☐ Mają rylce. ☐ Ciało jest pokryte piórami.

LITERATURA:

Ssaki. Ilustrowana encyklopedia, (2016), Warszawa: Wydawnictwo Arti.

Ssaki. Poznaj zagadki i tajemnice świata zwierząt, (2012), Warszawa: Damidos.

Stec J., (1996), *Zagadki dla najmłodszych*, Kielce: Kielecka Oficyna Wydawnicza PW MAC SA.

jają na karteczkach – jedno zwierzę dla każdego uczestnika gry. Na miejscu zabawy trzeba namalować kredą dwie równoległe linie albo ułożyć dwa sznury (długie skakanki) w znacznej odległości od siebie (ok. 5–6 metrów). Nauczyciel lub inne dzieci wybierają osobę na dozorcę zoo. Reszta uczniów to dzikie zwierzęta. Dozorca stoi pomiędzy liniami, podczas gdy inni stoją po jednej stronie linii. Każdy uczestnik zabawy otrzymuje kartkę, dzięki której wie, jakie zwierzę ma naśladować. Dozorca patroluje zoo, chodząc tam i z powrotem pomiędzy liniami, czuwając, aby żadne dzikie zwierzę nie znalazło się na wolności. Jednocześnie dozorca wykrzykuje nazwy różnych dzikich zwierząt – dowolnych, jakie mu przyjdą na myśl. Gracze, których zwierzę zostało wywołane, muszą pobiec na przeciwną stronę placu gry, za drugą linię. Jeśli jakiś uczestnik zostanie złapany, musi natychmiast stanąć w bezruchu, a pozostałe dzieci najpierw biegną dookoła niego, a dopiero potem za linię, tak by trasa do przebycia była trudniejsza. Jeśli jakieś dziecko dobiegnie na drugą stronę, wraca na miejsce przed pierwszą linią, aby wziąć udział w drugiej rundzie. Gra się kończy, gdy wszystkie zwierzęta będą stać w bezruchu – ostatecznie dzikie zwierzę, które dało się złapać, jest zwycięzcą.

Ssaki jako rodzice

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- słucha ze zrozumieniem tekstu;
- odpowiada na pytania związane z treścią wysłuchanego utworu;
- określa warunki niezbędne do prawidłowego rozwoju ssaka;
- wie, co to jest instynkt zwierzęcy;
- wykonuje lapbook o ssakach;
- potrafi współpracować w grupie w celu jak najlepszego wykonania zadania.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- wykonujemy lapbooki o ssakach;
- przygotowujemy notatki do encyklopedii;
- tworzymy komiksy;
- bierzemy udział w bitwie na pytania o ssakach;
- aktywnie uczestniczymy w grach ruchowych.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

JAK SSAKI OPIEKUJĄ SIĘ DZIEĆMI? (podręcznik, s. 18–19)

Prace nad tekstem rozpoczynamy od obejrzenia zdjęć wykonanych przez Adama Wajraka i podania informacji, kim on jest. Na podstawie przeczytanego przez nauczyciela tekstu *Jak ssaki opiekują się swoimi dziećmi?* uczniowie wymieniają różne sposoby opieki ssaków nad swoim potomstwem. Następnie dobierają się w pary i wymyślają jak najwięcej pytań do tekstu. Najciekawsze z nich zapisują w zeszycie. Potem wymieniają się z inną parą pytaniami i na nie odpowiadają. Dzieci poszukują też informacji w zgromadzonych w klasie tekstach źródłowych. Wymyślają komiks, opowiadanie, bajkę lub inny tekst, którego bohaterami będą wybrane ssaki.

NOTATKA DO ENCYKLOPEDII

Opieka nad potomstwem w świecie zwierząt przebiega bardzo różnie i cechuje się wieloma skrajnymi zachowaniami. Wszystkie ssaki, a wśród nich goryle, wydry, niedźwiedzie i lwy, opiekują się swoimi dziećmi. Ich życie rodzinne urozmaicone jest wieloma specyficznymi zachowaniami i zwyczajami. Jak wygląda? Na czym polega opieka nad potomstwem? Kto ją sprawuje? Jak długo? Jak przebiega dzieciństwo ssaków? Odpowiedzi na te pytania dzieci poszukują w internecie i w innych dostępnych źródłach. Uczniowie opracowują notatkę do encyklopedii zwierząt (przez ok. 20 minut). Nauczyciel poleca, aby każdy z nich

zaproponował kilka zdań o zwierzęciu, które chciałby zamieścić w klasowej encyklopedii ssaków. Informacja ma dotyczyć życia rodzinnego, a szczególnie okresu dzieciństwa. Swoje notatki uczniowie zapisują w edytorze tekstu. Nauczyciel odczytuje kolejno wszystkie propozycje i wspólnie z uczniami dokonuje wyboru kilku tekstów do zapisu w encyklopedii.

PRACOWNICY ZOO

Nauczyciel prosi, aby uczniowie wyobrazili sobie, że są pracownikami ogrodu zoologicznego i pod ich opiekę trafiły dwa nowe gatunki – płetwał błękitny i szympansy karłowaty. Zadaniem pracowników zoo jest uzupełnienie informacji na tabliczkach wiszących na klatkach zwierząt. Powinny się tam znaleźć wiadomości o wyglądzie zwierząt, ich żywieniu oraz trybie życia.

OCZAMI ZOOLOGA

Dzieci pracują w grupach – zostają redaktorami tygodnika „Oczami Zoologa”. Ich zadaniem jest przygotowanie artykułów: *Ssaki w naszej okolicy*, *Ciekawostki z życia ssaków*, *Fotogaleria*, *Konkurs*, *Łamigłówek o ssakach*. Dzieci projektują również okładkę i organizują materiał ilustracyjny.

SSAKI NACZELNE

Uczniowie pracują w pięciu grupach. Nauczyciel przed rozpoczęciem ćwiczenia zapoznaje uczniów z pojęciami „ssa-

Adam Wajrak

Jak ssaki opiekują się swoimi dziećmi?

Wszystkie ssaki mają jedną wspólną cechę, która jest dla nich bardzo charakterystyczna i wiąże się z wychowaniem młodych. Po urodzeniu młode tych zwierząt są karmione mlekiem, czyli substancją pochodzącą z gruczołów mlekowych samicy. Mleko jest bogate w białka, cukry, tłuszcze oraz minerały i pozwala młodym szybko rosnąć.

Choć wszystkie ssaczki maluchy piją mleko mam, to strategie opieki nad nimi są bardzo różne. Pierwsza jest taka, że potomstwem opiekuje się tylko matka i trwa to bardzo krótko. Tak robią na przykład foki obrączkowane, które przebywają ze swoimi młodymi tylko trzy miesiące. Matka odwiedza maluchy w lodowej jamce kilka razy dziennie i wtedy je karmi. Podobnie rzadko odwiedzane są przez mamę młode zajęce, które całe godziny spędzają przycupnięte przy jakiejś bruzdzie. I w jednym, i w drugim przypadku wizyty u maluchów trwają bardzo krótko, żeby nie naprowadzić drapieżnika na ich ślady.

Samotnie wychowują swoje młode niedźwiedźnica oraz rysica. Po urodzeniu maluchy zostają z matką długo, u rysy do około roku, a u niedźwiedzi od roku do nawet trzech lat. Małe rysie uczą się od matki polowania, a małe niedźwiedzie także wyszukiwania i przygotowywania gawry, czyli miejsca, w którym niedźwiedzie spędzają zimę.

SPIS TREŚCI

Nie wszystkie ssaki są takimi samotnikami. Młode foki szare, morsy i ucharki wychowują się w wielkich koloniach, często liczących setki, a nawet tysiące maluchów. Do czasu osiągnięcia samodzielności dzieci przebywają w czymś w rodzaju wielkiego przedszkola i są tam odwiedzane przez matki. Podobne przedszkola, tylko wędrujące, znajdziemy u kozie i żubrów. Młode różnych mam zbierają się pod okiem jednej samicy, a w tym czasie ich mamy mogą odpocząć albo się posilić. Po jakimś czasie wracają do matek po to, żeby possać. Gdy jakiś maluch straci mamę, bierze go pod opiekę inna samica.

Odmienny sposób opieki nad młodymi wypracowała wataha, czyli wilcza rodzina. Potomstwo może tam mieć tylko para rodziców, która stoi na czele stada. Na początku młodymi, których jest zwykle pięć, sześć, opiekuje się tylko matka wspomagana przez ojca. Gdy młode dorosną, w ich wychowaniu uczestniczy również reszta rodziny, czyli ich starsze rodzeństwo.

Pamiętajcie, że wiele ssaków, takich jak zajęce, sarny, jelenie, zostawia swoje maluchy same na bardzo długo. Wówczas pozostają one często w bezruchu – to najlepsza strategia, żeby nie zostać zauważonym przez drapieżnika. Te zwierzęta nie są ani chore, ani osierocone. Jeżeli spotkacie takiego malucha, nie dotykajcie go i szybko odejdźcie. Matka nie podejdzie do niego, dopóki będziecie w pobliżu.

1. Na podstawie tekstu wymieńcie różne sposoby opieki ssaków nad swoimi dziećmi.
2. Dobierzcie się w pary i wymyślcie jak najwięcej pytań do tekstu. Najciekawsze z nich zapiszcie. Następnie wymieńcie się z inną parą pytaniami i na nie odpowiedzcie.
3. Znajdźcie w różnych źródłach informacje o wybranym zwierzęciu opisanym w tekście. Przygotujcie o nim prezentację lub folder przyrodniczy.
4. Wymyślcie komiks, opowiadanie, bajkę lub inny tekst, którego bohaterami będą wybrane ssaki.

ki” i „ssaki naczelne”, pokazuje ilustracje przedstawicieli obu grup. Wkłada do pudełka karteczki z opisami cech charakterystycznych różnych gromad: jedna karteczka – jedna cecha. Dzieli tablicę na dwie części („ssaki” i „ssaki naczelne”). Wskazani uczniowie losują po jednej kartce. Ich zadaniem jest przyporządkowanie wylosowanych cech do właściwych grup i zapisanie ich na tablicy. Jeżeli uczniowie wylosują cechę, która nie pasuje do ssaków ani ssaków naczelnych, odkładają ją na bok.

LAPBOOK O SSAKACH

Dzieci przygotowują własne książeczki podsumowujące wiedzę na temat ssaków. Mogą w nich zawrzeć informacje, ciekawostki, zagadki, puzzle, zadania matematyczne, ilustracje, rysunki. Pomocne mogą być gotowe szablony lapbooków znalezione w internecie. Na koniec dzieci prezentują swoje książeczki i tworzą z nich ekspozycję.

QUIZ O SSAKACH

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery zespoły. Zadaniem każdego jest przygotowanie quizu o ssakach do drużynowej bitwy na pytania. Dzieci w grupach opracowują pytania i odpowiedzi. Gdy zespoły będą gotowe, następuje bitwa między dwoma drużynami. Zwycięzcy rozgrywają następnie bitwę między sobą, a drużyny z drugą lokatą – ze sobą. Następnie wyłaniamy zdobywców I, II, III i IV miejsca. Nauczyciel wręcza dyplomy, które wcześniej przygotował.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 18–19.

LITERATURA:

Amann G., (1994), *Ssaki i zwierzęta zmiennocieplne*. Atlas, Warszawa: Wydawnictwo Multico.

Bouchner M., (1992), *Śladami zwierząt*. Przewodnik, Warszawa: Wydawnictwo Multico.

Serafiński W., (1995), *Ssaki Polski*. Atlas, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

GRY I ZABAWY RUCHOWE

Mamy i ich dzieci

Na otwartej przestrzeni stoją dwie grupy – mamy zwierząt i ich dzieci. Mamy mają oczy zawiązane chustkami. Na hasło „start” dzieci zaczynają naśladować dźwięki ssaków. Mamy mają za zadanie po omacku wyłowić je z tłumu. Wygrywa mama, która jako pierwsza trafi na swoje dziecko.

Naśladujemy zwierzęta

Podczas utworu muzycznego dzieci spacerują po sali. Na sygnał nauczyciela, np. zatrzymanie muzyki i pokazanie zdjęcia ssaka, dzieci naśladują dane zwierzę.

W dżungli

Dzieci naśladują zachowanie i odgłosy wybranego zwierzęcia zamieszkującego dżunglę. Starają się odnaleźć członków swojego stada.

Słoń woła słońia

Uczniowie tworzą koło. Wewnątrz koła stoją obok siebie w rzędzie trzy osoby. Dziecko stojące w środku to słoń – wyciąga rękę jak słoń trąbę. Osoby stojące po jego prawej i lewej stronie to uszy – rękoma pokazują prawe i lewe ucho słońia. Słoń woła następnego słońia, wskazany uczeń przyjmuje pozycję słońia, a osoby po jego bokach muszą szybko utworzyć uszy.

Jak dbamy o nasze serce?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wymienia elementy budowy serca;
- wyjaśnia, jak funkcjonuje układ krwionośny;
- podaje czynniki korzystnie wpływające na pracę układu krążenia;
- wymienia czynniki ryzyka chorób układu krążenia;
- dokonyuje pomiaru tętna;
- omawia rolę serca i naczyń krwionośnych w układzie krążenia.

AKTYWNOŚCI UCZNIWA

- uczmy się określać położenie serca w ciele człowieka;
- poznajemy funkcje serca;
- dowiadujemy się, jaką rolę pełni krew w organizmie;
- doświadczamy zachowania się serca po wysiłku;
- dowiadujemy się, jak chronić serce;
- dokonyujemy pomiaru tętna.

Jak pracuje układ krążenia?

Nasz organizm potrzebuje do życia tlenu i składników pokarmowych. Za transport tych życiodajnych substancji odpowiedzialny jest układ krążenia, zwany także układem krwionośnym. Tworzą go:

- serce – mięsień, który pompuje krew; robi to bez przerwy i nigdy nie odpoczywa,
- naczynia krwionośne – układ tętnic, żył i cieniotkich naczyń włosowatych, przez które płynie krew.

Jak płynie krew?

Serce pompuje do tętnic krew wraz z tlenem, który pobierany jest z płuca. Krew płynie przez bardzo gęstą sieć dużych i małych naczyń krwionośnych, które rozmieszczone są w całym ciele. Dociera do wszystkich komórek i dostarcza im tlen. Komórki oddają do krwi dwutlenek węgla. Żyłami krew wraca do serca i dalej płynie do płuca.

Przyłóżcie palec do szyi, z boku krtani. Wyczućcie tętno, czyli delikatne uderzenia krwi przepływającej przez tętnicę szyjną, zgodne z rytmem pracy serca. W podobny sposób możecie sprawdzić tętno u osoby, która potrzebuje pomocy.

Jak przywrócić pracę serca?

Zdarza się, że serce przestaje pracować, np. w wyniku choroby lub wypadku. Jest to stan zagrożenia życia, dlatego warto się nauczyć, jak można pomóc człowiekowi, który znalazł się w takiej sytuacji.

Jeśli widzisz człowieka leżącego na ulicy lub w innym nietypowym miejscu, sprawdź, czy można nawiązać z nim kontakt. Potrząśnij za ramię, zapytaj, czy potrzebuje pomocy.

Jeśli człowiek nie reaguje, sprawdź, czy oddycha. Odchyl głowę ratowanego do tyłu, posłuchaj, czy oddycha, obserwuj, czy klatka piersiowa się unosi. Niezależnie od tego, czy zaobserwujesz oddech, czy nie, zadzwoń pod numer 112 lub poproś o to inną osobę. Jeśli nie masz pewności, czy poszkodowany oddycha, sprawdź jego tętno na tętnicy szyjnej. Jeśli człowiek nie oddycha ani nie wyczuwasz tętna, jak najszybciej przystąp do ratowania.

Ułóż dłoń tak jak na zdjęciu i połóż je na mostku (w miejscu między piersiami) osoby poszkodowanej. Pochyl się nad nią, ręce musisz mieć wyprostowane. Szybko, rytmicznie i mocno uciskaj klatkę piersiową w rytmie 100 ruchów na minutę. Takie działanie nazywa się masażem serca. Wykonuj je do momentu nawiązania kontaktu z poszkodowanym albo do przyjazdu pogotowia ratunkowego. Pamiętaj! Dzięki temu możesz uratować komuś życie.

Ratownik może nauczyć was masażu serca na specjalnym fantomie, czyli modelu człowieka. Warto, żeby te czynności poznali wszyscy, ponieważ nigdy nie wiemy, kiedy ktoś będzie potrzebował pomocy.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

NASZE BICIE SERCA

Nauczyciel włącza nagranie bijącego serca i pyta uczniów, co to za dźwięk. Podkreśla, że jest to jeden z pierwszych dźwięków, jaki usłyszeli już w życiu płodowym. Zadaje uczniom pytania: Czy serce zawsze bije tak samo? Co wpływa na jego pracę?

Dzieci łączą się w pary. Otrzymują od nauczyciela stetoskop, słuchają bicia serca kolegi/koleżanki oraz próbują opisać ten dźwięk. Uczniowie starają się wyczuć tętno na swojej szyi lub nadgarstku. Nauczyciel odmierza za pomocą stopera 15 sekund. W tym czasie dzieci mierzą swój puls, a następnie otrzymany wynik mnożą przez 4, uzyskując wynik tętna na minutę. Zapisują wyniki.

Można zaproponować (jeśli dysponujemy czasem) wykonanie doświadczenia: uczniowie po wysłuchaniu bicia serca w spoczynku wykonują 10–15 przysiadów i ponownie słuchają odgłosów jego pracy i badają tętno. Następnie odpowiadają na pytania: Czy serce cały czas biło tak samo po wysiłku? Czy zaobserwowali jakąś zmianę w jego pracy? Jak zmieniło się tętno?

Nauczyciel pyta uczniów, kiedy mogą zaobserwować podobne zmiany w biciu serca. Po wysłuchaniu odpowiedzi wyjaśnia dzieciom, że dzieje się tak, gdy są zdenerwowani albo intensywnie ćwiczą. Wtedy ich organizm potrzebuje więcej tlenu i składników pokarmowych, dlatego też serce bije szybciej, aby krew mogła dostarczyć większej ilości tych substancji do miejsc tego wymagających.

JAK FUNKCJONUJE UKŁAD KRAŻENIA? (podręcznik, s. 20)

Nauczyciel zaprasza do aktywnego udziału w zajęciach, podczas których uczniowie poznają budowę i funkcjonowanie układu krążenia oraz dowiedzą się, jak należy dbać o ten układ, by zapobiegać jego chorobom. Dzieci zapoznają się z informacjami w podręczniku, oglądają odcinek filmu *Krew* z serii *Było sobie życie* (NAWIGACJA) lub pracują z aplikacją *Zygotebdy* (BIBLIOGRAFIA).

Nauczyciel, korzystając z planszy edukacyjnej, przekazuje podstawowe wiadomości na temat serca: jego lokalizacji, budowy i działania oraz pozostałych elementów układu.

Oprócz serca w skład układu krwionośnego wchodzi naczynia krwionośne, które tworzą system przewodów, rurek o różnej średnicy. Wyróżniamy wśród nich:

- tętnice – płynie nimi krew z serca do różnych części ciała;
- żyły – płynie w nich krew z różnych części ciała do serca;
- naczynia włosowate – najdrobniejsze z naczyń, oplatają komórki narządów, tworząc wokół nich gęste sieci.

Nauczyciel w trakcie omawiania układu krążenia może porównać go do sieci drogowej – nawiązać do tego, co dzieje się na drogach, gdy zdarzy się wypadek, zamkną ulicę, powstaną korki. Nauczyciel tłumaczy, jak ważny dla życia jest ciągły transport krwi, za który odpowiada układ krążenia. Omawia krążenie krwi w organizmie człowieka. Podkreśla, że krew krąży zawsze w tym samym kierunku!

W celu podsumowania i utrwalenia wiadomości uczniowie wypełniają **kartę pracy nr 54**.

PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA

Nauczyciel rozdaje uczniom karteczki z obrazkami produktów spożywczych zdrowych dla serca oraz prosi o ich właściwe umieszczenie na piramidzie zdrowego żywienia. Na piramidzie są podpisane grupy produktów: PRODUKTY ZBOŻOWE, WARZYWA, OWOCE, MLEKO I PRZETWORY MLECZNE, MIĘSO, OLEJE. Po skończonym ćwiczeniu nauczyciel sprawdza rozmieszczenie karteczek, porównując piramidy uczniów z piramidą zdrowego żywienia według Instytutu Żywności i Żywienia (wyświetloną na ekranie lub przedstawioną na planszy).

DOBRE RADY DLA SERCA

Nauczyciel proponuje stworzenie kodeksu dobrych rad dla serca. Prosi uczniów o zgłaszanie pomysłów i zapisuje je na tablicy. Tworzą wspólnie *Dobre rady dla serca*. Punkty zostają zapisane na dużej kartce brystolu i wywieszone w widocznym miejscu na korytarzu szkolnym. Dzieci zapisują kodeks, korzystając z edytora tekstu, i zabierają *Dobre rady dla serca* do domu, by pokazać rodzicom.

JAK PRZYWRÓCIĆ AKCJĘ SERCA? (podręcznik, s. 21)

Dzieci ćwiczą na fantomie masaż serca pod okiem nauczyciela, pielęgniarki szkolnej lub ratownika. Postępują według instrukcji z podręcznika. Warto być przygotowanym na konieczność udzielenia pierwszej pomocy, ponieważ nigdy nie wiemy, kiedy ktoś będzie jej potrzebował.

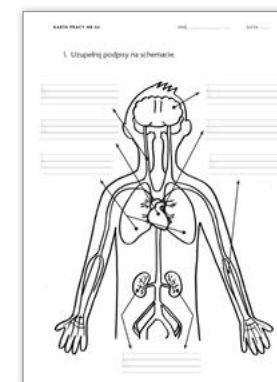
NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 20–21.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 54

LITERATURA:

Beaumont E., Simon P., (2012), *Świat w obrazkach. Ludzkie ciało*, Warszawa: Firma Księgarska Olesiejuk.
Było sobie życie, (1987), odc. 5: *Krew*, reż. Barillé A., Francja.
Ciało, (2006), Warszawa: Wydawnictwo Larousse.
Claybourne A., (2009), *Ludzkie ciało. Aktywna nauka*, Warszawa: Wydawnictwo Wilga.
Harris S., Hawkins E., (2012), *Ciało człowieka. Trójwymiarowa podróż po ludzkim organizmie*, Warszawa: Wydawnictwo Debit.

CO LUBI, A CZEGO NIE LUBI MOJE SRCE?

Nauczyciel wiesza na tablicy dwa plakaty: jeden z sercem uśmiechniętym, drugi ze smutnym. Zadaniem uczniów jest przyklejenie otrzymanego od nauczyciela rysunku we właściwym miejscu. Nauczyciel wybiera obrazek i pyta dzieci, na którym sercu by go powiesiły. Wskazuje ucznia, który podchodzi i zawiesza rysunek na odpowiednim plakacie. Czynności powtarzamy z kolejnymi obrazkami. W ten sposób powstaje plakat z czynnikami wpływającymi na serce korzystnie i niekorzystnie.

ŚCIEŻKA ZDROWIA

Nauczyciel rozkłada na podłodze kartki w kolorach białym, żółtym, niebieskim i czerwonym. Wyznacza start i metę, na której ustawia stół z trzema szklankami soku (nagroda dla zwycięzców). Gracze dostają maskotki, które będą ich pionkami w grze. Zawodnik rzuca kostką i przesuwa pionek po kolorowych kartkach o odpowiednią liczbę pól. Jeśli trafi na kolor biały, rzuca dalej kostką, żółty – wykonuje trzy przysiady, niebieski – robi cztery pajacyki, czerwony – kończy grę. Po rozgrywce nauczyciel przeprowadza rozmowę na temat potrzeby picia naturalnych soków owocowych (świeżo wyciskanych, pełnowartościowych) i konieczności ograniczenia spożywania słodkich napojów gazowanych.

Czy pamiętnik musi być tylko papierowy?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie „blog”;
- wymienia rodzaje blogów;
- opowiada o przygotowaniach do Wielkanocy w swojej rodzinie;
- poznaje różne techniki zdobienia pisanek;
- utrzuwa pisownię wybranych wyrazów z trudnościami ortograficznymi.

AKTYWNOŚCI UCZNIWA

- przygotowujemy treści różnych blogów – piszemy tekst w edytorze tekstowym, nagrywamy pliki audio i nakręcamy krótkie filmy;
- wyszukujemy w internecie lub w innych dostępnych źródłach informacje na temat sposobów ozdabiania jajek;
- tworzymy plakaty o różnych rodzajach pisanek;
- naśladujemy ruchy i ćwiczenia wykonywane przez przewodnika.

Środa
Dzisiaj idziemy do szkoły na drugą lekcję, zostały mi więc jeszcze dwie chwile, żeby coś wam napisać. A mam dobre wieści: przed nami Wielkanoc i jutro, już jutro zaczynają się ferie! Hurra!!!

Piątek
Wiecie, jak dziś jest u nas kolorowo? Na parapecie w kuchni zazieleniła się rzeżucha (uff, musiałam sprawdzić, jak to się pisze!), babcia wstawiła do wazonu bukiet cytrynowych żonkili, a my z Agatą wyjęłyśmy farby i od rana malujemy. Co malujemy? No wiadomo: pisanki! Jutro je pięknie ułożymy w koszyczku i wszyscy razem pójdziemy ze święconką.

Ale na razie – malujemy! Tata już wczoraj ugotował na twardo cały garnek jaj. Nie, właściwie to gamki były dwa, a do mniejszego z nich tata oprócz jajek wrzucił też łupiny cebuli. I teraz tamte jajka są brązowe jak kasztany jesienią! My malujemy jajka z drugiego, większego garnka. Agata wyczarowuje pędzelkiem koguty i inne ludowe wzory. A ja na jajkach wymalowałam kolorowe kropki, zygzaki i całą, ale to całą łakę kwiatów!

Wymalowałam też stół i podłogę... Na szczęście mama się nie złościła, tylko powiedziała, że w Wielkanoc kolorów nigdy za wiele :-). Ufff!

Niedziela
Mieliśmy dzisiaj na śniadaniu mnóstwo gości! Zwykle goście przychodzą do nas na obiad albo kolację, ale przecież wiadomo, że Wielkanoc to nie jest jakieś tam „zwykłe”. Wielkanoc jest właśnie niezwykła! I takie też było dzisiejsze śniadanie. Zresztą cały dzień był niezwykły – od świtu. A nawet jeszcze wcześniej, bo wyobraźcie sobie, że wstaliśmy już o piątej! Były niespodzianki od sąsiadki, słodkie mazurki i długi spacer po obiedzie (bo wreszcie zrobiło się naprawdę ciepło!). Było też mnóstwo, ale to mnóstwo

śmiechu przy kolacji, bo babcia przypominała sobie, jak to tata, kiedy był mały, wierzył, że w kolorowych pisanek kryją się kolorowe jajka.

Nawet nie zauważyłam, kiedy zrobiło się ciemno.

Dobranoc...

Poniedziałek
Ale miałam pobudkę! Mówię wam! Śniło mi się, że pływamy z rodzicami i z Agatą po jednym z mazurskich jezior. Wiatr kołysze łódkę, wydyma żagle i, co gorsza, cały czas chłapie na nas wodą. Chlust! Chlust! Z całych sił trzymam się burty, a Agata tylko się śmieje. Hi! Hi! Chlust! Chlust!

Nagle poprzez szum wiatru i trzepot żagla przedarł się głos mojej siostry:

– Popatrzcie, ona wciąż śpi!

„Co?! Ja śpię?! Wcale nie śpię, tylko żegluję!” – pomyślałam i otworzyłam oczy.

Żaglówka zniknęła. Ucił wiatr, a żagiel przestał trzepotać. Tylko śmiech Agaty i chłopot wody słyszał było nadal.

– Aua! – pisnęłam i wyskoczyłam z łóżka.

– Śmiesz-dyngus! – cieszyła się moja siostra, biegnąc za mną po całym mieszkaniu i przyskając na mnie wodą z plastikowego jajka.

A potem obie biegałyśmy z mopem, starannie wycierając pokład.

To znaczy, chciałam napisać – podłogę.

22 BLOG ALI

23

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

BLOG – CO TO TAKIEGO? (podręcznik, s. 22–23)

Dzieci siedzą w kręgu. Chętni uczniowie czytają na głos tekst z podręcznika. Nauczyciel pyta, czym jest blog internetowy. Dzieci wypowiadają się na zadany temat. Nauczyciel zadaje kolejne pytania: O czym można pisać na blogu? Kto czyta blogi? Dzieci prowadzą dyskusję i podają przykłady. Układają definicję bloga i ją zapisują.

RODZAJE BLOGÓW

Nauczyciel zapisuje na tablicy wyrazy: wideoblog, blog tekstowy, fotoblog, audioblog. Uczniowie zastanawiają się, co charakteryzuje dany rodzaj bloga (wideoblog – podstawową treść stanowią filmy, blog tekstowy – treść stanowi tekst pisany, fotoblog – treść stanowią fotografie, audioblog – podstawową treść stanowią pliki audio).

PRZYGOTOWANIA DO ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

Uczniowie pracują w czterech grupach. Członkowie zespołu kolejno opowiadają reszcie grupy, jak w ich rodzinie wyglądają przygotowania do Wielkanocy (ozdabianie koszyczka ze święconką, malowanie jajek, przygotowywanie potraw i ciast itp.). Na koniec reprezentant każdej grupy wymienia zwyczaje i tradycje praktykowane w rodzinach.

PRZYGOTOWUJEMY SIĘ DO PISANIA BLOGA

Dzieci pracują w tych samych zespołach. Nauczyciel przydziela każdej grupie jeden z czterech rodzajów bloga:

wideoblog, blog tekstowy, audioblog i fotoblog. Uczniowie mają za zadanie opracować treści do danego bloga na temat przygotowań do Świąt Wielkanocnych:

- zespół wideobloga nakręca krótkie filmy, których bohaterowie – dzieci – wypowiadają się na temat zwyczajów praktykowanych w ich rodzinach i przedstawiają je np. na rysunkach lub w scenkach dramatycznych;
- grupa przygotowująca blog tekstowy zapisuje na komputerze krótkie teksty opisujące poszczególne zwyczaje;
- aby przygotować audioblog, uczniowie nagrywają na dyktafon swoje wypowiedzi;
- zespół tworzący fotoblog robi zdjęcia, np. obrazków przedstawiających przygotowania do Wielkanocy w ich rodzinach, wyszukuje w internecie zdjęcia dań wielkanocnych itp.

KOLOROWE PISANKI

Dzieci siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel kładzie na środku kartki z wydrukowanymi napisami: „pisanki”, „kraszanki”, „drapanki”, „oklejanki”, „nalepianki”, „ażurki”. Obok leżą opisy:

1. Powstają przez rysowanie na skorupce gorącym woskiem, a następnie zanurzenie jajka w barwniku. Jako narzędzie używa się szpilek, igieł, kozików, szydeł, słomek i drewienek.
2. Powstają przez gotowanie jajka w wywarze, dawniej wyłacznie ze składników naturalnych, które barwiły skorupki

na określony kolor, np. brązowy – łupiny cebuli, czarny – kora dębu lub łupiny orzecha włoskiego, żółtozłocisty – kora młodej jabłoni lub kwiat nagietka, niebieski – płatki kwiatu bławatka, różowy – sok z buraka.

3. Powstają przez drapanie ostrym narzędziem barwionej skorupki jajka.
4. Są przyozdobione płatkami bzu, skrawkami kolorowego, błyszczącego papieru, tkaniny, również nicią lub włóczką itp.
5. Powstają przez ozdabianie skorupki jajka różnobarwnymi wycinankami z papieru.
6. Są wykonywane z wydmuszek. Technika polega na nawiercaniu w skorupce otworów przy pomocy wiertarki i małego wiertła. Wydmuszka z nawierconymi wzorami jest malowana najczęściej farbą.

Zadaniem uczniów jest dopasowanie rodzaju pisanki do odpowiedniego opisu.

RODZAJE PISANEK

Dzieci dzielą się na sześć grup. Każdy zespół losuje jeden rodzaj pisanek: pisanki, kraszanki, drapanki, oklejanki, nalepianki, ażurki. Grupy wyszukują w internecie lub dostępnych źródłach informacje na temat danej metody zdobienia jajek: sposób wykonania, narzędzia, region, w którym są szczególnie popularne itp. Uczniowie przygotowują plakaty z krótką notatką, zdjęciami pisanek i rysunkami. Po zakończeniu pracy następuje prezentacja plakatów.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 22–23.

ZASOBY:

EPODRECZNIKI.PL: [1]

WIOSENNA ORTOGRAFIA

Pięcioro uczniów otrzymuje od nauczyciela kartki z wyrazami: „żonkil”, „żagiel”, „żaglówka”, „łódka”, „rzeżucha”. Ich zadaniem jest przedstawienie za pomocą ruchów, gestów i mimiki znaczenia otrzymanego słowa (dzieci mogą także rysować na tablicy). Pozostała część klasy losuje karteczki z literami: „rz”, „ż”, „h”, „ch”, „ó”, „u”, „ą”, „on”. Dzieci zgadują przedstawiany wyraz (nauczyciel może poinformować, że słowa pochodzą z tekstu *Blog Ali*). Zastanawiają się nad jego pisownią. Nauczyciel zapisuje słowo na tablicy, zostawiając luki w miejscach trudności ortograficznych. Uczniowie posiadający literę, którą należy wpisać w puste miejsce, wstają i przyczepiają ją do tablicy za pomocą magnesu. Po zakończeniu zabawy dzieci przepisują wyrazy do zeszytów.

ZABAWA NA PODWÓRKU

Nauczyciel ustawia dzieci jedno za drugim i proponuje zabawę w naśladowanie przewodnika. Staje na czele grupy i stara się wymyślić jak najwięcej dziwnych kroków i ruchów. Uczniowie, idąc za nauczycielem, powtarzają każdy jego ruch, np. podskoki, kroki bokiem, tyłem, poruszanie się na czworaka, wymachy rąk i nóg. Po okrążeniu sali nauczyciel idzie na koniec kolejki, a przewodnikiem zostaje pierwsza osoba z szeregu.

Jakie są tradycje wielkanocne?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- określa czas i miejsce akcji wiersza;
- analizuje treść wiersza z pomocą nauczyciela;
- wypisuje skojarzenia i definicję słowa „Wielkanoc”;
- poznaje różne zwyczaje i tradycje związane ze Świątami Wielkanocnymi;
- wymienia produkty znajdujące się w koszyczku wielkanocnym i poznaje ich symbolikę.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- tworzymy scenki dramatowe na podstawie ilustracji;
- rozwiązujemy krzyżówkę z nazwami roślin i zwierząt;
- wykonujemy kartki z życzeniami świątecznymi.

Ewa Skarżyńska

Wielkanocny stół

Nasz stół wielkanocny
haftowany w kwiaty.
W borówkowej zieleni
listeczków skrzydlatych.
Lukrowana baba
rozpycha się na nim,
A przy babie –
mazurek w owoce przybrany.

Palmy – pachną jak łąka
w samym środku lata.
Siada mama przy stole,
a przy mamie tata.
I my.
Wiosna na nas
zza firanek zerka,
a pstrokate pisanki
chęć tańczy oberka.

Wpuśćmy wiosnę.
Niech słońcem zabłyśnie nad stołem.
W wielkanocne świętowanie,
jak wiosna wesołe.

SPIS TREŚCI

• Jak zrobić palmę wielkanocną?

Przygotujcie: patyczek, krepinę, bukszan, nitkę, cienkie druciki, nożyczki.

Precki i lodyżki kwiatka zrobicie z krepiny, skręcając ją w cienkie sznurki.

Z krepiny w innym kolorze wytnijcie prostokątne paski i uformujcie z nich płatki kwiatów.

Połączcie płatki z precikami za pomocą drucika i pasków zielonej krepiny.

Do patyczka nitką kolejno przywiązuje bukszan i papierowe kwiaty.

Koniec palmy owincie sznureczkiem z krepiny.

1. Dowiedźcie się, co symbolizują potrawy znajdujące się na wielkanocnym stole.
2. Który fragment wiersza podkreśla rodzinny charakter Świąt Wielkanocnych?
3. Napiszcie i zilustrujcie życzenia świąteczne kierowane do różnych osób: przyjaciół, znajomych lub dyrekcji szkoły.
4. Wykonajcie palmę wielkanocną na podstawie instrukcji lub według własnego pomysłu.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

ŚWIĄTECZNY STÓŁ (podręcznik, s. 24)

Nauczyciel czyta dzieciom wiersz Ewy Skarżyńskiej *Wielkanocny stół*. Chętni uczniowie zadają pytania dotyczące miejsca i czasu akcji oraz wyglądu stołu opisanego w wierszu. Pozostałe dzieci na nie odpowiadają. Następnie uczniowie na podstawie tekstu oraz ilustracji wymieniają, co znajduje się na stole. Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy i pyta, dlaczego właśnie takie dekoracje i potrawy można tam znaleźć. Dzieci dyskutują na zadany temat.

ROZMOWA PRZY STOLE (podręcznik, s. 24–25)

Nauczyciel dzieli dzieci na pięciosobowe grupy. Uczniowie oglądają ilustrację w podręczniku i zastanawiają się, czego może dotyczyć rodzinna rozmowa przy stole. Następnie dzieci rozdzielają między siebie role poszczególnych członków rodziny. Wymyślają przebieg rozmowy i tworzą krótką scenkę dramatową. Po upływie określonego czasu wszystkie grupy prezentują swoje scenki. Uczniowie mogą wykorzystać różne rekwizyty.

WIELKANOC

Uczniowie pracują w tych samych grupach. Nauczyciel rozdaje każdej drużynie kartkę z hasłem „Wielkanoc”. Dzieci mają wypisać skojarzenia związane z tym wyrazem. Chętna osoba z każdej grupy odczytuje skojarzenia, pamiętając o zasadzie niepowtarzania już wymienionych pomysłów. Następnie nauczyciel z uczniami definiuje pojęcie „Wielka-

noc”, zapisuje definicję na tablicy, a uczniowie – w zeszytach, zwracając uwagę na poprawność ortograficzną.

ZWYCZAJE I TRADYCJE

Dzieci dobierają się w dwu- lub trzyosobowe grupy. Każda z nich wykonuje plakat na temat jednej z tradycji wielkanocnych (wybranej drogą losowania):

1. Palemki na szczęście – różgi wierzbowe, gałązki bukszanu ozdabiano kwiatami, ziołami i kolorowymi piórkami. Poświęconą palemką biło się lekko domowników, aby zapewnić im szczęście na cały rok. Włożona do wazonu chroniła mieszkanie przed nieszczęściem i złośliwością sąsiadów.
2. Świąteczne porządki – robiono je nie tylko po to, aby mieszkanie lśniło czystością, lecz także dlatego, żeby „wymieść” zimą, a wraz z nią wszelkie zło i choroby.
3. Topienie Judasza – w Wielką Środę chłopcy robili ze słomy i starych ubrań dużą kukłę, zwaną Judaszem. Chodzili z nią po całej okolicy i każdy mógł ją uderzać kijami. Na koniec wrzucano ją do stawu lub bagienka.
4. Wielkie grzechotanie – kiedy milkły kościelne dzwony, rozlegał się dźwięk grzechotek i kołatek. To młodzież urządzała psoty, hałasując i strasząc przechodniów.
5. Pogrzeb żuru i wieszanie śledzia – w ostatnie dwa dni postu z wielką radością i zabawą wylewano całe garnki żuru – potrawy spożywanej przez cały post. Z podobną radością i satysfakcją wieszano śledzia, czyli przybijano

go do drzewa. W ten sposób karano te potrawy za to, że w czasie postu zastępowały mięso.

6. Święconka – w Wielką Sobotę święci się koszyki z jedzeniem. Święconkę jada się następnego dnia po rezurekcji.
7. Specjalnie dla dziewcząt – jeśli w Wielką Sobotę dziewczęta obmyją twarz w wodzie, w której gotowały się jajka na święconkę, to znikną piegi i inne mankamenty urody.
8. Wielka Niedziela – dawniej o poranku rozlegał się dźwięk dzwonów, który miał obudzić śpiących w Tatrach rycerzy, poruszyć zatwardziałe serca skąpców i złośliwych sąsiadów. Po porannej mszy siadano do świątecznego śniadania i dzielono się jajkiem. Na stole nie mogło zabraknąć baby wielkanocnej i dziada – mazurka.
9. Lany Poniedziałek – śmigus-dyngus to zabawa, która jest znana do dziś. Oblewać można było wszystkich, a zmoczone panny miały większe szanse na zamiężżenie. Przed obłaniem ratowała pisanka, stąd każda panna starała się, aby jej kraszanka była najpiękniejsza. Po upływie wyznaczonego czasu każda grupa prezentuje swoje plakaty i umieszcza je na wystawie.

CO KRYJE W SOBIE KOSZYCZEK?

Uczniowie dzielą się na cztery grupy i otrzymują od nauczyciela dużą kartkę z naklejonym na środku koszyczkiem. Zadaniem uczniów jest narysowanie lub napisanie wokół koszyczka, co powinno się w nim znaleźć. Następnie uczniowie wyszukują w internecie lub innych dostępnych źródłach, co

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 24–25.

ZASOBY:

EPODRECZNIKI.PL: [1] [2]

SCHOLARIS: [PRZY WIELKANOCNYM STOLE](#) (scenariusz lekcji)

Jak można przedstawić wielkanocne tradycje?

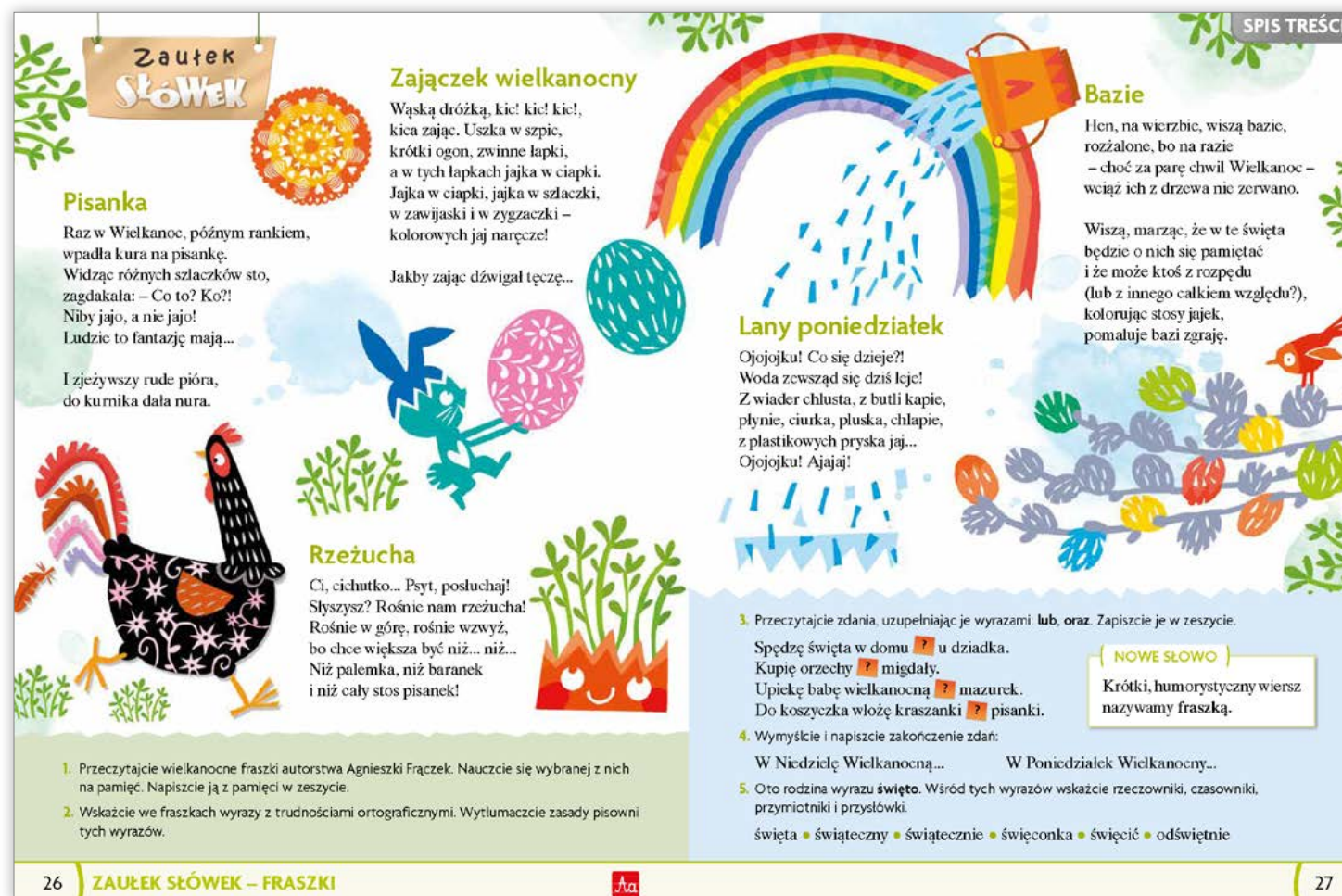
CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- poznaje pojęcie fraszki;
- układa tekst z podanymi wyrazami, które się rymują;
- utrwala pisownię wybranych wyrazów z trudnościami ortograficznymi.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- przedstawiamy treść fraszki w scenie pantomimicznej;
- sadzimy rzeżuchę i obserwujemy jej wzrost;
- tworzymy wielkanocne pisanki z cekinów;
- wykonujemy baranki z waty;
- szukamy czekoladowych jajek, organizujemy wyścigi z jajkiem na łyżce i czołgamy się przez „krecie norki”.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

FRASZKA – CÓŻ TO TAKIEGO? (podręcznik, s. 26–27)

Nauczyciel czyta wierszyki Agnieszki Frączek. Wyjaśnia dzieciom, że przeczytane utwory to fraszki. Prosi uczniów, aby spróbowali zdefiniować to pojęcie. Chętni wymieniają charakterystyczne cechy utworów, a nauczyciel zapisuje je na tablicy. Później wszyscy wspólnie tworzą definicję słowa „fraszka” i notują ją w zeszytach.

ZABAWA W PANTOMIMĘ (podręcznik, s. 26–27)

Dzieci dobierają się w pięcioosobowe grupy. Każda grupa losuje jedną z pięciu fraszek. Zadaniem uczniów jest wybranie spośród siebie narratora, który przeczyta wiersz. Pozostali członkowie zespołu za pomocą gestów, ruchów i mimiki przedstawiają treść fraszki w scenkach pantomimicznych.

NASZE RYMOWANKI (podręcznik, s. 26–27)

Uczniowie pracują w tych samych grupach. Ponownie losują numer fraszki. Zadaniem dzieci jest wypisanie z wiersza wyrazów, które się rymują. Następnie uczniowie próbują ułożyć dowolny tekst z użyciem wypisanych rymów. Po zakończeniu prac chętni z każdej grupy czytają utworzone rymowanki. Dzieci mogą zapisać wierszyki w zeszytach.

TRUDNE WYRAZY (podręcznik, s. 26–27)

Każdy uczeń wskazuje w treści fraszek sześć wyrazów z trudnością ortograficzną. Następnie zapisuje je w zeszytach. Obok każdego wyrazu rysuje skojarzenie, które ułatwi

zapamiętanie pisowni trudnego słowa. Chętni uczniowie mogą zaprezentować swoje wyrazy i skojarzenia.

HODUJEMY RZEŻUCHĘ

Nauczyciel rozdaje uczniom plastikowe filiżanki, kawałki waty oraz ziarna rzeżuchy. Uczniowie dekorują filiżanki papierem samoprzylepnym. Następnie wkładają na dno watę, zwilżają ją wodą i wysypują ziarna rzeżuchy. Odkładają filiżanki na parapet i obserwują hodowlę. Swoje spostrzeżenia notują w tabeli w zeszytach (data i wynik obserwacji). Mogą również wykonać rysunki ukazujące zmiany w rozwoju rośliny.

WIELKANOCNE PISANKI

Dzieci przynoszą jedno styropianowe jajko, kolorowe cekiny i szpilki. Dzieli się na pięcioosobowe grupy i przygotowują stanowiska pracy: wysypują szpilki i cekiny do misek (każdy kolor w osobnym pojemniku) i rozstawiają je w taki sposób, aby każda osoba z grupy mogła z nich skorzystać. Następnie uczniowie przebijają szpilką środek cekina i wbijają w jajko. Przyozdabiają jajko cekinami w wymyślony przez siebie wzór, starając się, aby cekiny były blisko siebie. Po zakończeniu prac tworzą pisankową wystawę.

BARANEK Z WATY

Uczniowie pracują indywidualnie. Rolkę po papierze toaletowym okleja papierem lub malują białą farbą. Następnie

smarują rulonik klejem i przyklejają do niego watę. Z jednej strony przymocowują niezbyt dużą kulkę waty lub biały pompon (głowa) i dwie małe kuleczki waty (uszy). Do kleją oczy z koralików lub papieru i pyszczek wycięty z paseczka czarnego lub brązowego materiału. Z drugiej strony rolki dzieci przymocowują ogonek z małej kuleczki waty. Nóżki baranka uczniowie robią z wykałaczek oklejonych watą i przyczepiają je do tułowia. Gotowe prace mogą ustawić na wystawie obok pisanek.

WIELKANOCNE ZABAWY

Poszukiwacze jajek

Przed zajęciami nauczyciel chowa na boisku szkolnym czekoladowe jajka. Następnie wychodzi wraz z dziećmi na zewnątrz i rozpoczyna zabawę. Ustawia na środku boiska koszyk, do którego uczniowie będą wkładać znalezione jajka. Aby zadanie było trudniejsze, dzieci przynoszą jajka po jednym.

Tor przeszkód

Uczniowie ustawiają się po jednej stronie boiska w dwóch rzędach. Z drugiej strony nauczyciel ustawia dwa koszyki. Pierwszy uczeń z każdego rzędu otrzymuje plastikową łyżkę, na której kładzie czekoladowe jajko. Na sygnał nauczyciela dzieci ruszają w stronę koszyków tak, aby nie zgubić niesionego jajka. Jeżeli jajko upadnie, uczeń wraca po nie i kontynuuje marszobiegi. Po dotarciu do koszyka zostawia w nim jajko i biegiem wraca do swojego rzędu, przekazując

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 26–27.

ZASOBY:

EPODRECZNIKI.PL: [1] [2] [3] [4]

łyżkę następnej osobie. Ta z kolei biegnie do koszyka, zabiera jajko i kładzie na łyżkę. Następnie wraca z jajkiem do swojego rzędu i przekazuje łyżkę wraz z jajkiem następnej osobie. Zabawa toczy się do momentu, aż wszyscy wezmą udział w wyścigu. Wygrywa drużyna, która pierwsza ukończy zadanie.

Wyścigi kretów

Dzieci ustawiają się w rzędach w rozkroku, ręce mają wyprostowane, oparte na ramionach następnej osoby. Nauczyciel daje sygnał startu. Pierwsi zawodnicy odwracają się i, pełzając lub na czworakach, szybko przechodzą pod nogami swoich kolegów. Po dotarciu do celu ustawiają na końcu rzędu. Te same czynności wykonują pozostali zawodnicy drużyn. Zwycięża ten zespół, który prawidłowo i najszybciej wykona zadanie.

Jakie ciekawostki kryje Mazowsze?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- poznaje położenie geograficzne, miasta i zabytki Mazowsza;
- wyszukuje w internecie informacje o zabytkach Mazowsza oraz ich fotografie;
- wyszukuje w internecie fotografie przedstawiające wycinanki łowickie i kurpiowskie;
- wymyśla dialogi, które mogą być prowadzone przez osoby przedstawione na obrazie.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- tworzymy z plasteliny obrazy przedstawiające mazowieckie puszcze;
- poznajemy krok podstawowy mazura;
- organizujemy pokaz strojów łowickich;
- robimy kurpiowskie wycinanki;
- próbujemy odtworzyć obrazy Józefa Chełmońskiego.

Mazowsze

Mazowsze leży w centralnej oraz północno-wschodniej Polsce. Jest największym polskim regionem. Tu znajdują się: Warszawa, nasza stolica, najstarsze miasto Mazowsza – Płock, Łowicz, słynący z regionalnych strojów i papierowych wycinanek, oraz wiele innych miast, które warto odwiedzić.

W regionie przeważa krajobraz nizinny, urozmaicony dolinami rzek: Wisły, Bugu, Narwi, Pilicy i Bzury. Mieszkańcy okolic i turyści mogą odpocząć w Kampinoskim Parku Narodowym albo wybrać się do Puszczy Białej lub Puszczy Zielonej, które znajdują się na Kurpiach, będących częścią Mazowsza. Nazwa Kurpie wywodzi się od noszonych dawno temu przez miejscową ludność butów, zwanych kurpiami.

rzeka Bug

ZABYTKI MAZOWSZA

Katedra w Płocku. Zamek w Ciechanowie. Pałac w Siedlcach.

SPIS TREŚCI

Mazowszem zachwycano się wielu twórców. Motywy mazowieckich piosenek ludowych znajdziemy np. w mazurkach Fryderyka Chopina. Miłośnikiem mazowieckiego pejzażu był znany malarz Józef Chełmoński.

Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli.

Obraz Józefa Chełmońskiego „Dworek w Kukłowie”.

Strój łowicki

1. Chusta w kwiaty.
2. Koszule ozdobione haftem.
3. Gorset zdobiony kolorowym haftem.
4. Spódnica z zapaską.
5. Sznurowane buty.
6. Kapelusz.
7. Czarna kamizelka przewiązana pasem.
8. Pasiaste spodnie.
9. Buty z cholewami.

wycinanka kurpiowska

wycinanka łowicka

1. Wskażcie na mapie Polski Mazowsze oraz największe miasta położone w tym regionie.
2. Poszukajcie w grupach informacji o wybranej miejscowości na Mazowszu.
3. Opiszcie strój łowicki.
4. Zaprojektujcie i wykonajcie dowolną wycinankę w stylu kurpiowskim lub łowickim.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

GDZIE LEŻY MAZOWSZE? (podręcznik, s. 28–29)

Uczniowie czytają tekst z podręcznika. Nauczyciel zadaje pytania: Gdzie leży Mazowsze? Jakie miasta znajdują się na Mazowszu? Jakie rzeki płyną przez Mazowsze? Jak się nazywa park narodowy i puszcze znajdujące się na Mazowszu? Chętne dzieci wypowiadają się, a nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy. Następnie nauczyciel wiesza mapę Polski, a uczniowie otrzymują atlasy. Ich zadaniem jest odnalezienie na odpowiednich mapach w atlasie miejsc zapisanych na tablicy. Chętni uczniowie wskazują je na mapie Polski.

CO MOŻNA ZWIEDZIĆ NA MAZOWSZU?

Uczniowie dzielą się na siedem grup. Każdy zespół losuje kartkę z nazwą zabytku: Zamek Królewski w Warszawie, zamek w Czersku, zamek w Ciechanowie, katedra w Płocku, pałac w Siedlcach, Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli, Skansen Wsi Mazowieckiej. Zadaniem grup jest zgromadzenie informacji, zdjęć i obrazków na temat wylosowanego zabytku (korzystają z internetu, książek, czasopism, atlasów). Następnie zespoły prezentują swoje prace i pokazują fotografie. Po wysłuchaniu opisów wszystkich miejsc dzieci wybierają zabytek, który najbardziej chciałyby zobaczyć, i uzasadniają swoje zdanie.

ZIELONE MAZOWSZE

Nauczyciel przedstawia ciekawostki. Omawiając dane miejsce, pokazuje uczniom odpowiednie fotografie.

1. W Kozienickim Parku Krajobrazowym królują dęby, żyją daniiele, jelenie, łosie i żółwie błotne. Znajduje się tam rezerwat „Źródło Królewskie”, a w nim wiekowe drzewa i żeremia bobrów, a także uzdrawiające źródło, z którego wodę pijał król Władysław Jagiełło.
 2. Puszcza Kampinowska to jedyny park narodowy w Europie, który graniczy ze stolicą kraju. Żyje tu wiele dzikich zwierząt i roślin. Symbolem parku są łosie. Można je zobaczyć wieczorami, gdy wychodzą szukać jedzenia na graniczących z puszcza łąkach.
 3. Na piaszczystych wydmach w Puszczech Białej i Zielonej dominują sosny. Przed laty z dziupli tych blisko trzydziestometrowych drzew pozyskiwano miód.
- Po wysłuchaniu nauczyciela dzieci dzielą się na trzy zespoły. Każda grupa wypisuje na kartce charakterystyczne cechy jednego z opisywanych miejsc. Zespoły odczytują swoje notatki. Następnie każde dziecko wybiera sobie jeden rezerwat i przedstawia go w pracy plastycznej: rozciera na kartce z bloku technicznego niewielkie kawałki plasteliny w taki sposób, aby powstał obrazek. Po zakończonej pracy dzieci tworzą galerię Zielonego Mazowsza.

TANIEC Z MAZOWSZA

Nauczyciel zadaje pyta uczniom, czy wiedzą, jak nazywa się polski taniec narodowy, który pochodzi z Mazowsza. Chętni udzielają odpowiedzi. Następnie nauczyciel odtwarza dowolny film przedstawiający mazura. Dzieci uczą się kroku

podstawowego mazura (bieg w rytm muzyki, na pierwszą miarę krok jest wydłużony, na dwie kolejne krok krótki).

POKAZ ŁOWICKIEJ MODY (podręcznik, s. 29)

Uczniowie analizują ilustrację stroju łowickiego z podręcznika. Odczytują opis na głos i omawiają elementy stroju. Następnie dobierają się w pary. Jedna osoba z każdej dwójki będzie modelem. Uczniowie tworzą z dostępnych materiałów (skrawki materiału, gazety, papier kolorowy, sznurki itp.) strój łowicki i ubierają w niego modela. Na koniec odbywa się pokaz mody. Dzieci przygotowują miejsce na wybieg i siadają po jego dwóch stronach. Kiedy modele i modelki znajdują się na wybiegu, pozostali omawiają poszczególne elementy przygotowanego stroju.

MAZOWIECKIE WYCINANKI

Dzieci wyszukują w internecie lub innych źródłach ilustracje przedstawiające wycinanki łowickie i kurpiowskie. Następnie każdy uczeń otrzymuje kolorową kartkę papieru, składa ją na kilka części i wycina w niej różne wzory. Gotowe wycinanki dzieci przyklejają na białej kartce papieru i tworzą wystawę.

OBRAZOWE ROZMOWY

Nauczyciel pokazuje dzieciom obrazy Józefa Chełmońskiego: *Bociany*, *Czwórka*, *Sielanka (Przed burzą)* oraz *Zaloty*. Uczniowie oglądają obrazy i wybierają jeden z nich. Ich za-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 28–29.

LITERATURA:

Atlas ilustrowany. Świat przyrody, (2016), Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era.

daniem będzie wymyślenie, o czym mogą rozmawiać bohaterowie Chełmońskiego. Następnie dzieci dobierają się w grupy i przedstawiają ułożone dialogi w scenkach dramatycznych.

NA OBRAZIE I NA FOTOGRAFII

Dzień wcześniej nauczyciel wiesza w widocznym miejscu zdjęcia obrazów Józefa Chełmońskiego: *Bociany*, *Babie lato*, *Czwórka*, *Sielanka (Przed burzą)*, *Zaloty*, *W ogródku*, *Pastuszkowie przy ognisku*, *Jesień*, *Dziewczyna wiejska*, *Kosynier*, *Przed figurą*, *Portret mężczyzny*, *Żyd warszawski*, *Autoportret*, *Portret ojca*, *Dziewczyna z dzbanem*, *Owczarek*. Dzieci dobierają się w grupy i wybierają sobie dwa obrazy. W domu przygotowują stroje i rekwizyty potrzebne im do odtworzenia wybranego obrazu.

Uczniowie przebijają się i rozkładają przyniesione do szkoły rekwizyty widoczne na płótnie malarza. Próbują przyjąć pozycje, w których przedstawieni są bohaterowie obrazów. Nauczyciel fotografuje pozycje uczniów. Następnie dzieci porównują swoje zdjęcia z oryginałem.

Warszawa w oczach i sercach małych obywateli

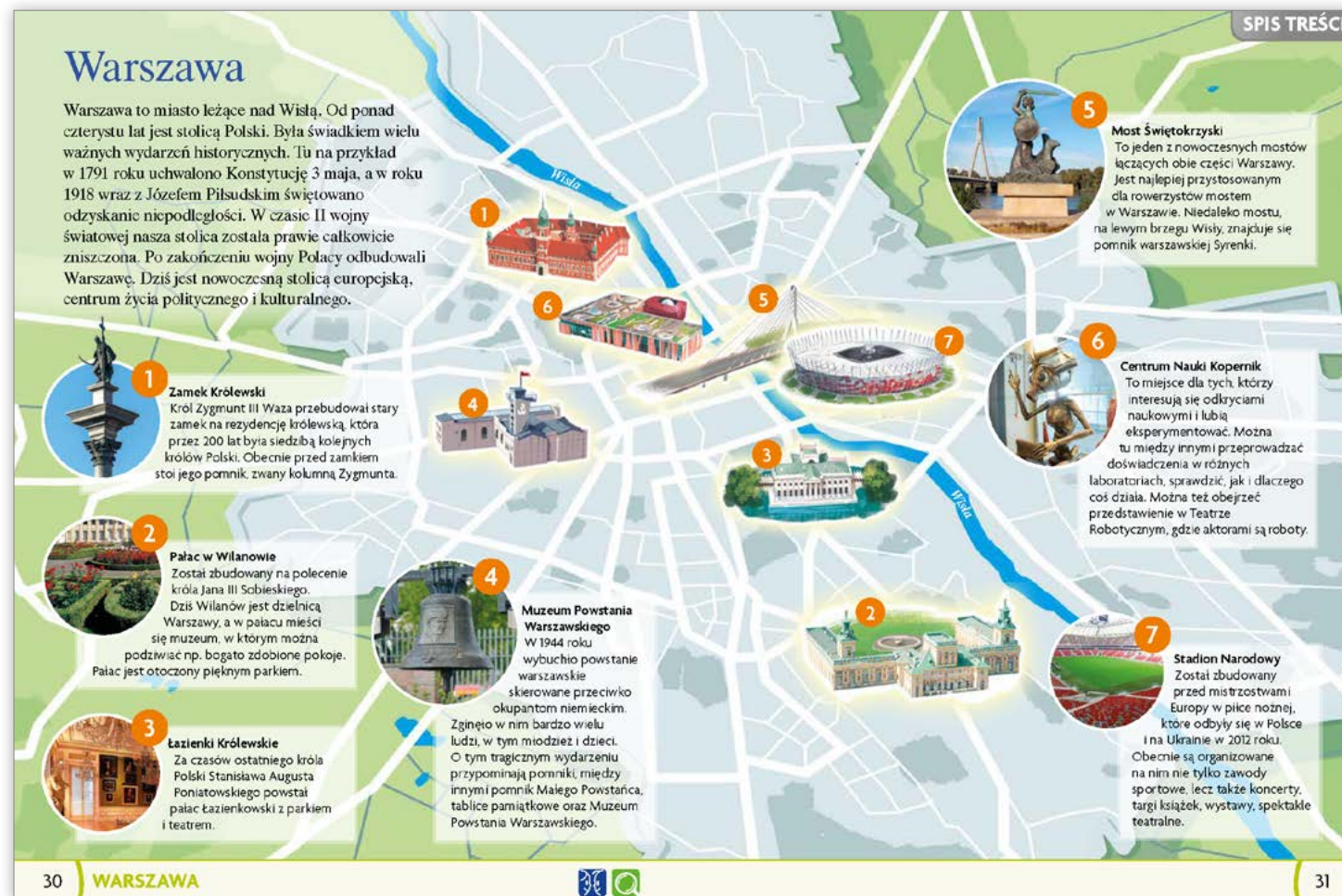
CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- utrwała informacje o położeniu i zabytkach Warszawy;
- poznaje legendę o Warsie i Sawie;
- wyszukuje w internecie informacje o zabytkach Warszawy oraz ich fotografie;
- utrwała informacje o dawnych stolicach Polski;
- wysłuchuje informacji o udziale dzieci w powstaniu warszawskim.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- rozszyfrowujemy zakodowaną wiadomość;
- rozwiązujemy test wiedzy o Warszawie.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

CO WIEMY O WARSZAWIE?

Uczniowie wysłuchują tekstu *Warszawa* z e-podręcznika (NAWIGACJA). Chętne osoby zadają pytania do tekstu, a inni na nie odpowiadają. Następnie dzieci siadają w kręgu na dywanie. Nauczyciel kładzie na środku arkusz szarego papieru i zapisuje na nim wyraz „Warszawa”. Uczniowie wypisują dookoła niego informacje o stolicy Polski, które udało im się zapamiętać. Na koniec uczniowie formułują krótką notatkę o Warszawie i zapisują ją w zeszytach.

LEGENDA O WARSIE I SAWIE

Nauczyciel opowiada dzieciom legendę:

W małej osadzie na brzegu Wisły mieszkał młody rybak Wars. Był bardzo pracowity. Sam zbudował swoją łódź, cierpliwie wiązał rybackie sieci. Bardzo lubił spędzać czas na łódce i z radością słuchał śpiewu ptaków. Jednak najbardziej fascynowały go nocne wyprawy. Panował wtedy niezwykle spokojny, a księżyc odbijał się w wodach Wisły srebrzystym blaskiem.

Pewnej nocy jak zwykle zepchnął łódź na wodę i zarzucił sieci. Nagle spośród wzburzonej wody wynurzyła się przepiękna dziewczyna. Rybak zamarł z zachwytem, gdyż dziewczyna miała długie, złociste włosy i piękne niebieskie oczy. Wtem ze zdziwieniem zauważył, że zamiast nóg ma rybi ogon pokryty srebrzystą łuską! Wars przypomniał sobie opowieści, które słyszał w dzieciństwie – to była syrena! Nagle piękna zjawia podплыnęła bliżej brzegu i zaczęła śpie-

wać, nieświadoma tego, że podpatruje ją człowiek ukryty w wysokich trzcinach. Gdy Wars usłyszał jej głos, zakochał się w niej bez pamięci.

Pewnego razu, całkowicie zauroczony jej głosem, nieostrożnie wystawił głowę ponad trzciny, żeby lepiej się jej przyjrzeć. Zaskoczona jego widokiem syrena podплыnęła i zagniewana zapytała:

– Dlaczego mnie podglądasz i podsłuchujesz?

– Jestem rybakiem... – nieporadnie zaczął się tłumaczyć Wars.

– Wiem, kim jesteś, wiele razy widziałam cię na łodzi, ale...

– Tak, wiem, że nie powinienem cię podglądać, ale zakochałem się w tobie i nie mogę bez ciebie żyć – przerwał jej wpół słowa Wars. Syrena popatrzyła na niego i westchnęła:

– Ja także cię pokochałam. Ale przecież tak bardzo się różnimy...

Wtedy Sawa – bo tak miała na imię złotowłosa syrena – przypomniała sobie pewną tajemnicę: jeśli syrena z wzajemnością zakocha się w człowieku, może na zawsze utracić swój rybi ogon i stać się kobietą. Wówczas Wars bez wahania poprosił ją o rękę, a ona zgodziła się z radością. Razem wyszli na ląd. Z ogona syreny opadła rybia łuska, a na jego miejscu pojawiły się nogi. Sawa stała się piękną dziewczyną i wkrótce odbyło się wesele. Wars i Sawa żyli długo i szczęśliwie, otoczeni miłością i wzajemnym szacunkiem. Po latach wokół ich chaty powstała duża osada rybacka, a ludzie na pamiątkę postanowili nazwać ją Warszawą.

Po wysłuchaniu legendy dzieci wykonują ilustracje na jej temat i wieszają je na wystawie.

NAJSŁYNNIEJSZE MIEJSCA W WARSZAWIE

Uczniowie dzielą się na dziewięć grup. Każda z nich losuje jeden obiekt turystyczny: Zamek Królewski, pałac w Wilanowie, Łazienki, pomnik Małego Powstańca, most Świętokrzyski, Centrum Nauki Kopernik, Stadion Narodowy, Pałac Kultury i Nauki, Muzeum Powstania Warszawskiego. Dzieci wyszukują w internecie oraz innych dostępnych źródłach zdjęcia i ilustracje wylosowanego obiektu oraz informacje na jego temat. Następnie tworzą plakaty i omawiają je na forum klasy.

STOLICE POLSKI

Nauczyciel pyta, czy Warszawa zawsze była stolicą naszego kraju. Chętni uczniowie udzielają odpowiedzi. Nauczyciel zadaje kolejne pytanie: jakie miasta były wcześniej stolicami Polski? Dzieci wypowiadają się na zadany temat. Następnie nauczyciel wyświetla tablicę *Stolice Polski* (NAWIGACJA). Chętni odczytują na głos informacje o Gnieźnie, Krakowie i Warszawie. Nauczyciel pokazuje uczniom galerię fotografii stolic Polski z e-podręcznika (NAWIGACJA).

POWSTANIE WARSZAWSKIE

Nauczyciel informuje uczniów, że 1.08.1944 roku w Warszawie o godzinie 17.00 wybuchło powstanie przeciwko nie-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 30–31.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 55

ZASOBY:

EPODRECZNIKI.PL: [1] [2] [3] [4]

SCHOLARIS: **STOLICE POLSKI**

mieckiemu okupantowi. W walkach o wolność naszego kraju brali udział nie tylko dorośli żołnierze, lecz także dzieci. Młodzi bohaterowie m.in. roznosili meldunki, byli zwiadowcami, sanitariuszami. Na cześć tych dzieci powstał w Warszawie pomnik Małego Powstańca.

GADERYPOLUKI

Nauczyciel rozdaje uczniom **kartę pracy nr 55**. Tłumaczy, jak należy czytać szyfr GADERYPOLUKI: dzielimy wyraz „GADERYPOLUKI” na sylaby. Aby zakodować literę, która znajduje się w kluczu, należy literę kodowaną zastąpić drugą literą z sylaby, np. literę D koduje się literą E (i odwrotnie). Jeśli litera do zakodowania nie występuje w kluczu, np. B, to przepisuje się ją bez żadnych zmian. Tak samo postępuje się ze znakami interpunkcyjnymi.

QUIZ O STOLICY

Uczniowie dzielą się na sześć grup. Każdy zespół ma do dyspozycji kartkę i długopis. Nauczyciel wyświetla test wiedzy o Warszawie z e-podręcznika (NAWIGACJA). Drużyny na kartkach udzielają odpowiedzi na pytania. Grupy zamieniają się kartkami i wzajemnie sprawdzają poprawność wykonanego testu. Za udzielenie dobrej odpowiedzi zespół otrzymuje 1 punkt. Wygrywa drużyna, która zbierze największą liczbę punktów.

Czy parki są tylko miejskie?

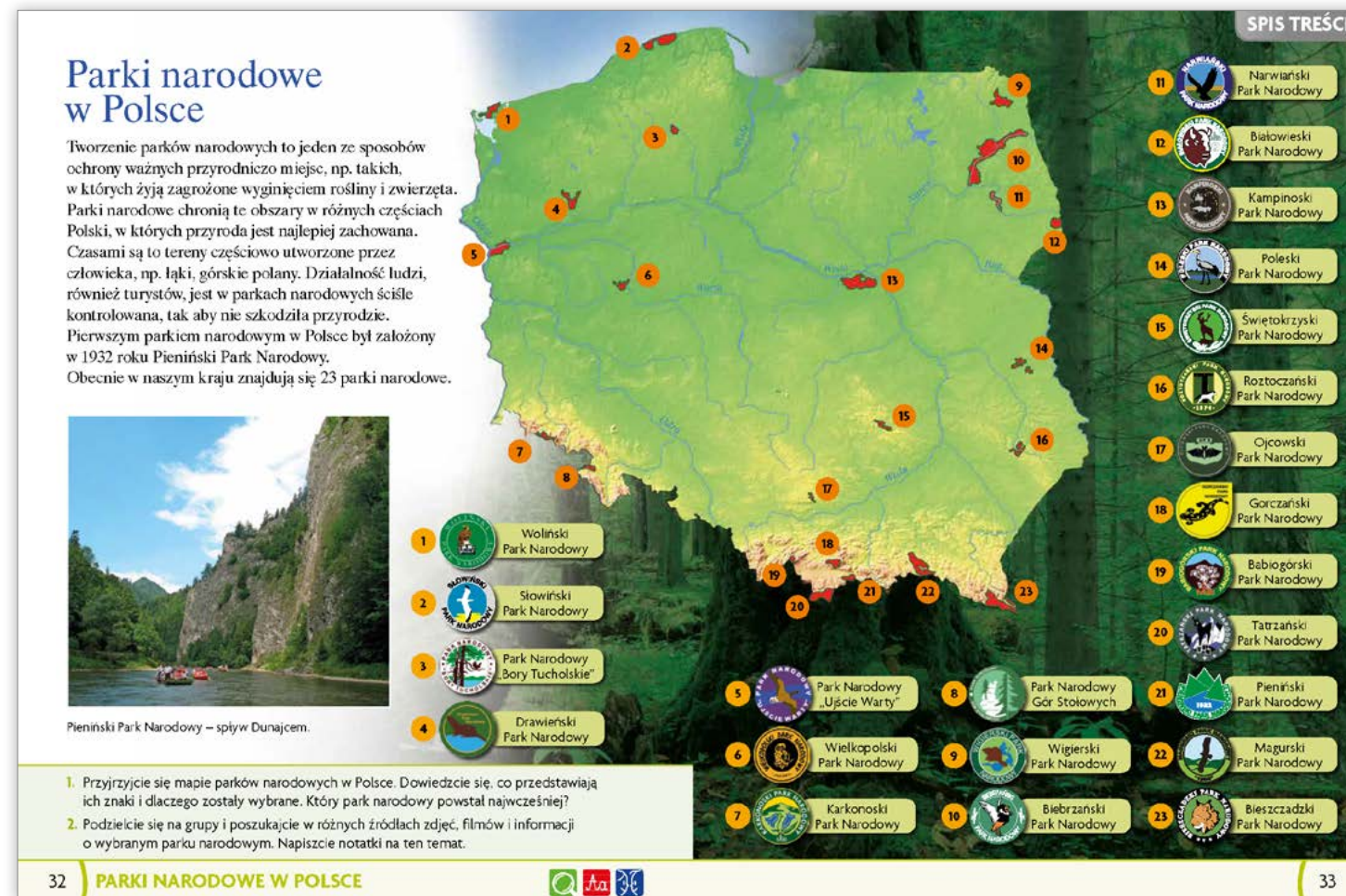
CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wymienia nazwy polskich parków narodowych i układa je w kolejności alfabetycznej;
- poznaje pojęcie parku narodowego i jego znaczenie dla środowiska;
- poznaje charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt oraz elementy krajobrazu danego parku narodowego;
- wyszukuje w internecie informacje i zdjęcia przedstawiające park narodowy;
- opowiada o życiu w parku narodowym z perspektywy zwierzęcia lub rośliny.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- oglądamy fotografie parków narodowych i wybieramy park, który chcielibyśmy odwiedzić;
- tworzymy mapę polskich parków narodowych;
- ćwiczymy planowanie ruchu i doskonalimy rzuty piłką.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

PARKI NARODOWE W POLSCE (podręcznik, s. 32–33)

Dzieci oglądają mapę parków narodowych zamieszczoną w podręczniku. Chętni wymieniają ich nazwy i zapisują je na tablicy. Następnie uczniowie przepisują nazwy parków do zeszytów w kolejności alfabetycznej. Chętna osoba odczytuje listę, a pozostali sprawdzają jej poprawność.

CZYM JEST PARK NARODOWY?

Uczniowie dzielą się na pięć zespołów. Każda grupa wybiera pięć parków narodowych (należy zadbać, aby nie został pominięty żaden park). Nauczyciel odtwarza film *Parki narodowe w Polsce* (NAWIGACJA). Grupy słuchają informacji i notują te, które dotyczą wybranych przez nich parków. Następnie każdy zespół odczytuje swoje notatki. Nauczyciel zadaje pytania: Czym jest park narodowy i dlaczego się go zakłada? Dlaczego w parkach narodowych obowiązują szczególne zasady? Chętne dzieci udzielają odpowiedzi.

Z CZEGO SŁYNĄ POLSKIE PARKI NARODOWE?

Nauczyciel wyświetla widżet z mapą polskich parków narodowych (NAWIGACJA). Po najechnięciu kursorem myszy na wybrany park pojawia się informacja o występujących w nim zwierzętach, roślinach i charakterystycznych elementach krajobrazu. Dzieci notują w zeszytach uzyskane wiadomości. Obok nazwy parku rysują piktogram, który ułatwi im zapamiętanie jego cechy charakterystycznej, np. rośliny lub zwierzęcia, które tam można zobaczyć.

NAJBLIŻSZY NAM PARK NARODOWY

(podręcznik, s. 32–33)

Dzieci przyglądają się mapie zamieszczonej w podręczniku. Wspólnie zastanawiają się, który park narodowy znajduje się najbliżej ich szkoły (w razie wątpliwości uczniowie mogą poszukać odpowiednich informacji w internecie). Następnie dzielą się na trzy zespoły, które opracowują informacje o tym parku.

Grupa pierwsza wyszukuje w internecie wiadomości o występujących tam zwierzętach, druga – o roślinach, a trzecia – o elementach krajobrazu. Uczniowie urozmaicają swoje materiały zdjęciami i ilustracjami. Po zakończonej pracy następuje prezentacja.

GALERIA PARKÓW NARODOWYCH

Nauczyciel wyświetla zdjęcia z galerii *Wycieczka po parkach narodowych* (NAWIGACJA). Pyta uczniów, który park narodowy najbardziej chcieliby odwiedzić. Chętne osoby wypowiadają się i, głosując, wybierają park, który chciałoby zobaczyć najwięcej uczniów.

NASZA MAPA PARKÓW NARODOWYCH

(podręcznik, s. 32–33)

Zadaniem uczniów jest przygotowanie mapy Polski z oznaczonymi parkami narodowymi i ciekawostkami o nich. Nauczyciel zapisuje na tablicy ciekawostki:

1. Park Narodowy „Ujście Warty” zajmuje najmniej po-

wierzchni leśnych – lasy stanowią tu zaledwie 1 procent, reszta to łąki oraz sieć kanałów i starorzeczy.

- Tatrzański Park Narodowy jest najczęściej odwiedzanym parkiem narodowym w Polsce.
- Białowiecki Park Narodowy został założony w 1932 roku, jest najstarszym parkiem w Polsce – ma już 84 lata.
- W Kampinoskim Parku Narodowym można zobaczyć wydmy, chociaż nie leży on nad morzem. Zaraz obok wałów piaszkowych znajdują się bagna.
- Największym parkiem narodowym w Polsce jest Biebrzański Park Narodowy.
- Ojcowski Park Narodowy jest najmniejszym parkiem narodowym w Polsce.

Dzieci dzielą między sobą zadania:

- Narysowanie na arkuszu szarego papieru konturów Polski i największych rzek (wzór w podręczniku).
- Narysowanie logotypów wszystkich parków narodowych w Polsce.
- Rozmieszczenie i przyklejenie logo parków na mapie.
- Przepisanie z tablicy ciekawostek, dopasowanie ich do odpowiednich parków.

Po wykonaniu mapy uczniowie wieszają ją w widocznym miejscu i odczytują na głos ciekawostki.

MIESZKAM W PARKU NARODOWYM

Każdy uczeń wybiera dowolny park narodowy. Następnie wyszukuje w internecie lub dostępnych książkach informa-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 32–33.

ZASOBY:

SCHOLARIS: [PARKI NARODOWE W POLSCE](#)

[PARKI NARODOWE W POLSCE](#) (widżet)

[WYCIEZKA PO PARKACH NARODOWYCH](#)

cje o gatunkach roślin i zwierząt zamieszkujących dany park. Wybiera organizm i wciela się w niego. Dzieci wyobrażają sobie, jak wygląda życie w parku narodowym z perspektywy wybranego zwierzęcia lub rośliny. Chętni opowiadają na forum klasy o „swoim” życiu w parku.

ZABAWY RUCHOWE

Gąsienica

Nauczyciel zabiera dzieci na salę gimnastyczną lub na boisko szkolne. Uczniowie ustawiają się w rzędzie, trzymając się mocno za biodra. Pierwsza osoba jest głową gąsienicy, a ostatnia – ogonem. Na sygnał prowadzącego głowa goni ogon, starając się go złapać. Po złapaniu głowa i ogon zajmują miejsca w środku rzędu, a rolę głowy i ogona odgrywają kolejne osoby.

Wąż w kole

Uczniowie dzielą się na dwa zespoły. Jeden z nich jest węzłem. Dzieci z drugiego zespołu stają w okręgu i rzucają do siebie piłkę, wąż znajduje się w środku okręgu. Zadaniem zespołu stojącego na obwodzie koła jest trafienie piłką ostatniej osoby z węzłowego rzędu. Gdy im się to uda, osoba ta wychodzi z kręgu. Dzieci próbują trafić piłką kolejną osobę.

Co by było, gdybyśmy... przestali dbać o naturę?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wypowiada się na temat ewentualnego braku wody, zwierząt i drzew liściastych na świecie;
- wymienia i rozumie przyczyny konieczności ochrony niektórych gatunków roślin i zwierząt;
- poznaje różne formy ochrony przyrody w Polsce;
- pisze opowiadanie o życiu na skale – pomniku przyrody z perspektywy rośliny;
- poznaje niektóre gatunki zwierząt z *Czerwonej księgi zwierząt*;
- podaje przykłady wpływu zanieczyszczeń na środowisko;
- wymienia propozycje naprawy szkód wyrządzonych środowisku;
- wypowiada się na temat: Czy człowiek może żyć w zgodzie z naturą?

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- wcielamy się w rolę roślin rosnących na pomniku przyrody i przedstawiamy nasze życie codzienne;
- organizujemy naradę roślin na temat: Jak nauczyć ludzi życia w zgodzie z nami?

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

CO BY BYŁO, GDYBY....?

Nauczyciel siedzi w kręgu razem z dziećmi. Uczestnicy przekazują sobie maskotkę. Każdy, kto ją trzyma, ma prawo głosu. Uczniowie zaczynają zdanie w ten sam sposób, a kończą według własnego uznania. Nauczyciel po kilku wypowiedziach zmienia temat. Pytania nauczyciela: Co by było, gdyby...

- zabrakło wody pitnej?
- zabrakło zwierząt na świecie?
- na świecie rosły tylko drzewa iglaste?

OCHRONA PRZYRODY

Nauczyciel odtwarza film *Chronimy zwierzęta* (NAWIGACJA). Pyta dzieci, dlaczego ich zdaniem wyginęły niektóre rośliny i zwierzęta. Chętne osoby zabierają głos. Następnie uczniowie odpowiadają na pytanie, dlaczego musimy chronić niektóre gatunki roślin i zwierząt. Wyciągają wnioski z dyskusji, formułują notatkę i zapisują ją w zeszytach.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Uczniowie siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel rozkłada kartki, na których znajdują się opisy form ochrony przyrody w Polsce:

- Parki narodowe – duże obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Celem tworzenia parków narodowych jest nie tylko zachowanie, lecz także odtworzenie zniszczonych siedlisk przyrodniczych.

Dlaczego rośliny i zwierzęta trzeba chronić?

Niektóre zwierzęta i rośliny są bardzo rzadko spotykane. Jedną z przyczyn jest działalność człowieka, która powoduje niszczenie środowiska. Aby zapewnić możliwość przetrwania rzadkim roślinom i zwierzętom, chroni się je w specjalny sposób. Ochrona może być całkowita lub częściowa.

Ochrona całkowita roślin oznacza zakaz ich zbierania i niszczenia oraz zbierania ich owoców z wyjątkiem specjalnych plantacji, na których są uprawiane. Ochrona częściowa to możliwość zbierania roślin tylko w wyznaczonych rejonach lub po otrzymaniu odpowiedniego zezwolenia.

Mikołajek nadmorski rośnie na piaszczystych wydmach nadmorskich. Dzięki długim korzeniom dobrze znosi wiatr i suszę. Zagrożony jest wyginięciem z powodu zarastania wydm. Często jest wyrwany i niszczone przez turystów.

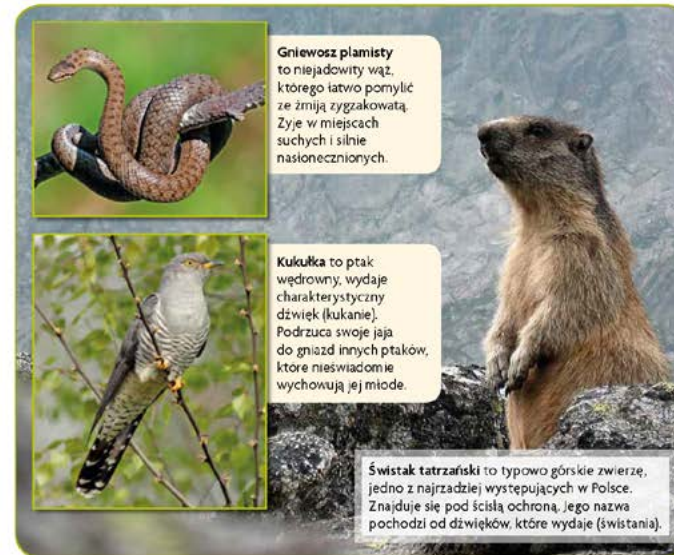
Mieczyk dachówkowaty rośnie na polanach, wilgotnych łąkach, w zaroślach. Często zbiera się go dla pięknych kwiatów. Narazony jest na wyginięcie głównie z powodu zarastania i osuszania łąk.

Brzoza ojcowska jest bardzo rzadko występującym drzewem, w Polsce zagrożona jest wyginięciem. Lubi światło, niestety jest zastępowana przez blisko rosnące drzewa. Ma biały pień z niekuszającą się kora i gałęzie dłuższe niż u innych brzoz.

34 **DLACZEGO ROŚLINY I ZWIERZĘTA TRZEBA...**

Zwierzęta zagrożone wyginięciem, podobnie jak rośliny, są objęte całkowitą lub częściową ochroną, aby mogły spokojnie żyć w swoich naturalnych środowiskach. W dokumencie pod nazwą „Polska czerwona księga zwierząt” opisywane są wszystkie żyjące w Polsce zwierzęta zagrożone wyginięciem.

Gniewosz plamisty to niejadowity wąż, którego łatwo pomylić ze żmiją zygzakowatą. Żyje w miejscach suchych i silnie nasłonecznionych.

Kukułka to ptak wędrowny, wydaje charakterystyczny dźwięk (kukanie). Podrzuca swoje jaja do gniazd innych ptaków, które nieświadomie wychowują jej młode.

Świstak tatrzański to typowo górskie zwierzę, jedno z najrzadziej występujących w Polsce. Znajduje się pod ścisłą ochroną, jego nazwa pochodzi od dźwięków, które wydaje (świstania).

- Dowiedźcie się, jakie informacje zapisane są w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” i w „Polskiej czerwonej księdze roślin” oraz kto opracowuje te księgi. Zwróćcie uwagę, że co kilka lat zmieniają się zapisy w obu księgach. Jak myślicie, dlaczego?
- Porozmawiajcie o tym, jakie niebezpieczeństwa zagrażają roślinom i zwierzętom w waszej okolicy.
- Poszukajcie, np. w internecie lub atlasie, innych niż przedstawione w podręczniku zwierząt i roślin objętych w Polsce ochroną. Dowiedźcie się, dlaczego są chronione. Zaprezentujcie to, czego się dowiedzieliście, kolegom i koleżankom w klasie.

35

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 34–35.

ZASOBY:

SCHOLARIS: **CHRONIMY ZWIERZĘTA**

POMNIK PRZYRODY

JAK MOGĘ CHRONIĆ PRZYRODĘ?

JAK NIE SZKODZIĆ PRZYRODZIE?

EKOLOGIA – PRAWDA I FAŁSZ

ŻYCIE NA GŁAZIE

Uczniowie oglądają film o pomnikach przyrody (NAWIGACJA). Następnie nauczyciel pokazuje fotografię skały nazywanej Maczugą Herkulesa. Zadaniem dzieci jest wyobrażenie sobie, że są rośliną rosnącą na tym pomniku przyrody (wcielają się w rolę np. mchu, trawy, małego krzewu, drzewa), i opisanie, jak wygląda ich codzienność. Nauczyciel może napisać na tablicy pytania pomocnicze: Kim jestem? Gdzie żyję? Co robię w ciągu dnia? Co mogę obserwować? Czy mam przyjaciół? Czy ktoś mnie odwiedza? Po zakończeniu pracy chętne osoby odczytują swoje opowiadania.

CZERWONA KSIĘGA ZWIERZĄT

Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel pokazuje im podpisane fotografie zwierząt: tygrysa syberyjskiego, pandy wielkiej, płetwala błękitnego, leniwca grzywiastego, bawoła indyjskiego, słonia indyjskiego, wydry morskiej, uchutki grzywiastej, goryla wschodniego, hipopotama karłowatego, makaka czarnego. Następnie wyjaśnia uczniom, że te gatunki zwierząt są wpisane do *Czerwonej księgi zwierząt*. Jest to dokument, w którym spisano zwierzęta zagrożone wyginięciem.

ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA

Uczniowie dzielą się na kilkusobowe grupy. Otrzymują od nauczyciela duży arkusz papieru, na środku którego znajduje się napis: „zanieczyszczenia środowiska”. Zadaniem ucz-

niów jest wykonanie mapy myśli prezentującej wpływy zanieczyszczonego środowiska. Po zakończeniu prac przedstawiciel każdego zespołu prezentuje mapę.

I CO DALEJ?

Uczniowie pracują w tych samych grupach. Wypisują na mapie myśli z poprzedniego zadania propozycje naprawy szkód wyrządzonych środowisku. Chętne osoby z zespołu prezentuje pomysły na ochronę przyrody, pamiętając o zasadzie niepowtarzania wymienionych wcześniej propozycji. Nauczyciel wiesza prace uczniów na wystawie.

CZY CZŁOWIEK MOŻE ŻYĆ W ZGODZIE Z PRZYRODĄ?

Nauczyciel zaprasza dzieci na dywan, na którym kładzie kartki z wydrukowanym pytaniem: Czy człowiek może żyć w zgodzie z przyrodą? Rozpoczyna się dyskusja, uczniowie podają przykłady współpracy ludzi ze światem przyrody.

NARADA ROŚLIN

Każde dziecko wybiera roślinę, która jest pod ochroną. Na jednej kartce zapisuje jej nazwę i przyczepia ją sobie do ubrania, a na drugiej – kilka ważnych informacji na temat rośliny. Następnie uczniowie siadają w kręgu na dywanie. Nauczyciel odgrywa rolę baobabu – króla wszystkich roślin. Inicjuje dyskusję o tym, jak nauczyć ludzi życia w zgodzie z roślinami. Rozpoczyna się narada.

Czy wiersze można czytać różnymi zmysłami?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wypisuje skojarzenia ze słowem „wiosna”;
- wypowiada się na temat wpływu wyrazów na różne zmysły człowieka;
- przygotowuje scenkę dramatową na podstawie wiersza;
- wypisuje z tekstu cechy wietrzyka;
- wymienia skojarzenia wywołane różnymi kształtami chmur;
- wyjaśnia znaczenie wybranych przysłów w scenie dramatowej.

AKTYWNOŚCI UCZNIWA

- odtworzymy głosem i ruchem dźwięki opisane w wierszu;
- malujemy obraz na podstawie fragmentu wiersza;
- sluchamy wiersza podczas oglądania chmur;
- skaczemy jak żaby.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

SKOJARZENIA

Uczniowie dzielą się na kilkusobowe grupy. Każdy zespół otrzymuje dużą kartkę z wyrazem „wiosna”. Zadaniem dzieci jest wypisanie skojarzeń do tego słowa. Po upływie wyznaczonego czasu reprezentant każdej grupy odczytuje pomysły. Następnie osoby czytają tylko te wyrazy, które wcześniej się nie pojawiły.

OKO, UCHO, NOS (podręcznik, s. 36)

Nauczyciel prosi uczniów, aby usiedli w kręgu. Czyta na głos wiersz Hanny Łochockiej *Wiosenne pytania*. Następnie układa rzędem na dywanie kartki z napisami: „oko”, „ucho”, „nos” oraz w rozsypce wyrazy: „podśpiewy”, „głosy”, „kwilenia”, „gwizdy”, „szepce”, „szemrze”, „piszczy”, „brzmi”, „blaski”, „odcienie”, „mieni”, „wonie”, „zapachy”. Nauczyciel pyta dzieci, dlaczego na dywanie znajdują się wyrazy „oko”, „ucho” i „nos”. Chętni zabierają głos w dyskusji. Następnie uczniowie rozmawiają o pozostałych wyrazach rozłożonych na dywanie. Kolejnym zadaniem jest dopasowanie wyrazów z wiersza do odpowiedniego zmysłu (np. ucho – podśpiewy, głosy, szepce; oko – blaski, odcienie itd.).

„ŚPIELAJĄCY” WIERSZ (podręcznik, s. 36)

Uczniowie siedzą w kręgu, nauczyciel ponownie czyta wiersz *Wiosenne pytania*. Zadaniem dzieci jest naśladowanie głosem i ruchem dźwięków wiatru, ptaków oraz innych odgłosów przyrody, o których jest mowa w wierszu.

MALOWANY WIERSZ (podręcznik, s. 36)

Nauczyciel dzieli dzieci na czteroosobowe grupy, które malują treść wybranego wspólnie fragmentu wiersza *Wiosenne pytania*. Dzieci malują palcami na połowie arkusza szarego papieru – korzystają z farb, palety i rękawiczek. Następnie wymyślają tytuły swoich ilustracji. Po zakończeniu prac i posprzątaniu sali uczniowie prezentują swoje dzieła.

WIOSENNY WIATR (podręcznik, s. 37)

Uczniowie pracują w sześciuosobowych zespołach. Jedna osoba z grupy czyta wiersz Joanny Kulmowej *Wiosenny wietrzyk*. Następnie dzieci przygotowują i prezentują krótką scenkę dramatową o poznawaniu świata, który tak bardzo fascynuje wietrzyka.

JAKI JEST WIETRZYK? (podręcznik, s. 37)

Dzieci pracują w parach. Ponownie czytają wiersz *Wiosenny wietrzyk*, wyszukują i zapisują cechy wietrzyka, które różnią go od zimowego wiatru. Po zakończeniu pracy chętni uczniowie podają swoje propozycje, które nauczyciel zapisuje na tablicy. Na koniec dzieci dyskutują o podobieństwach i różnicach między wietrzykiem a wiatrem. Zapisują cechy wietrzyka w zeszytach.

PATRZYMY W OBŁOKI (podręcznik, s. 37)

Nauczyciel zabiera dzieci na boisko szkolne. Uczniowie stają wokół nauczyciela. Obserwują chmury na niebie i słucha-

ją nauczyciela czytającego wiersz Tadeusza Kubiaka *Niby obłoki*. Nauczyciel pyta dzieci, z czym autorowi kojarzyły się obłoki. Chętni uczniowie zabierają głos. Następnie dzieci obserwują obłoki i opowiadają, co przypominają im kształty chmur.

Po powrocie do sali lekcyjnej uczniowie odtwarzają na rysunkach to, co zobaczyli na niebie. Do dyspozycji mają błękitne kartki, białą pastę do zębów, watę, kolorowy papier, bibułę, kolorowe gazety, klej, taśmę klejącą, koraliki itp. Na zakończenie dzieci prezentują swoje prace i wieszają je na wystawie.

WIOSENNE PRZYSŁOWIA

Nauczyciel dzieli uczniów na pięciosobowe grupy. Na tablicy wiesza kartki z przysłowiami:

- Gdy w kwietniu słonko na dworze, nie będzie pustek w komorze.
- Kwiecień gdy deszczem plecie, to maj wystroi w kwiecie.
- W kwietniu gdy pszczoła jeszcze nieruchliwa, mokra wiosna zwykle bywa.
- Grzmot w maju nie szkodzi, sad dobrze obrodzi.
- Pogody kwietniowe – słoty majowe.
- Jak przygrzeje słonko, przyjdzie kwiecień łąką.

Następnie wyjaśnia zadanie: wspólnie zdecydujcie, z którym przysłowiem chcecie pracować. Zabierzcie ze sobą kartkę, na której jest ono zapisane. Jeżeli inna grupa wybierze wasze przysłowie, musicie wybrać inne. Waszym zadaniem będzie

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 36–37.

wyjaśnienie przysłowia za pomocą scenki dramatowej, w której zacytujecie treść przysłowia, przeprowadzicie dialog i wprowadzicie elementy pantomimy. Z dostępnych w klasie materiałów możecie wykonać rekwizyty lub wykorzystać gotowe przedmioty.

Po upływie wyznaczonego czasu zespoły prezentują przygotowane scenki dramatowe.

TROCHĘ RUCHU – BOCIAN I ŻABY

Uczniowie wychodzą na boisko lub salę gimnastyczną. Nauczyciel wyznacza duży okrąg, czyli staw, a w jego środku mniejszy – wysepkę dla bociana. Następnie wskazuje jedno dziecko, które odgrywa rolę bociana. Bocian staje na wysepce. Pozostali uczestnicy zostają żabami i kucają na obwodzie stawu. Żaby pytają: „Panie bocianie, chcesz żabę na śniadanie?”. Potem wskakują do stawu i wyskakują z niego, a bocian stara się je złapać (bocian może poruszać się tylko w granicach dużego koła). Złapane żaby zabiera na wyspę. Po złapaniu ustalonej ilości żab nauczyciel wybiera nowego bociana.

Jak opisać wydarzenie?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- poznaje formę notatki kronikarskiej;
- wyszukuje w internecie informacje o różnych gatunkach roślin i zwierząt zamieszkujących park;
- formułuje notatkę kronikarską;
- dzieli wyrazy na rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz liczebniki;
- tworzy rodzinę wyrazu „ptak”;
- utrwala zasadę pisowni wielką i małą literą.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- rozwiązujemy krzyżówkę;
- odgrywamy scenki dramatowe do czytanego tekstu;
- ćwiczymy biegi i bawimy się na świeżym powietrzu.

1. Przeczytajcie notatkę kronikarską, a następnie odpowiedzcie na pytania.

Kto, kiedy i gdzie był na wycieczce?
Jaki cel miała wycieczka?
Co udało się dzieciom zobaczyć?
W jaki sposób dzieci udokumentowały wycieczkę?

Dzisiaj, czyli 21 kwietnia, całą klasą wybraliśmy się na spacer do parku. Są w nim miejsca, które odwiedzamy systematycznie od trzech lat. Ostatni raz byliśmy tu na początku marca. Naszym celem było zauważenie różnych zmian, które zaszły w przyrodzie.

Obserwowaliśmy drzewa i krzewy. Sprawdzaliśmy, co się dzieje w mrowisku. Słuchaliśmy śpiewu ptaków. Oglądaliśmy kwitnące już wiosenne kwiaty: tulipany i zonkile. Udało nam się zobaczyć biegające po gałęziach drzew dwie wiewiórki. Jak zwykle robiliśmy zdjęcia. W trakcie wycieczki uczymy się obserwować, czyli uważnie przyglądać się wszystkiemu. Po powrocie przygotowaliśmy notatkę kronikarską oraz wystawę zdjęć.

2. Opowiedzcie, co ciekawego udało wam się ostatnio zaobserwować.

3. Wymieńcie cechy, którymi powinien odznaczać się dobry obserwator.

4. Przygotujcie notatkę o dowolnym wydarzeniu, które miało miejsce w waszej klasie lub szkole.

5. Wyodrębnijcie dwie rodziny wyrazów.

kronika

notatnik

kronikarska

notes

kronikarz

zanotować

notuje

{ ZWRÓĆCIE UWAGĘ }

Krótki tekst o charakterze informacyjnym, opisujący jakieś wydarzenie to **notatka kronikarska**. Żeby napisać notatkę, warto sobie zadać pytania:
Kto, kiedy i gdzie...?
W jakim celu...?
Co zobaczyliśmy?
Co się wydarzyło?
Jak się zakończyło?

6. Przyporządkujcie do pięciu grup wyrazy związane z wycieczką.

spacer • ciekawa • siedem • obserwowaliśmy • cicho • spokojnie • zauważyliśmy
ptaki • drzewa • śpiewały • chłopcy • dziewczynki • dwadzieścioro pięcioro
przyjemna • zielone • piąty • dwudziestego pierwszego • mrowisko • pięknie
cieszyliśmy się • wiosenna • wesoło • wiewiórki • słuchaliśmy

Rzeczowniki kto? co?	Czasowniki co robi?	Przymiotniki jaki? jaka? jakie?	Przysłówki jak?	Liczebniki ile? ilu?
	co się z kimś (czymś) dzieje?			który? która?

38 ZAULEK SŁÓWEK – NOTATKA KRONIKARSKA

39

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

NOTATKA KRONIKARSKA (podręcznik, s. 38–39)

Uczniowie siadają w kręgu na dywanie. Nauczyciel czyta tekst z podręcznika z zadania 1. Następnie rozkłada kartki z pytaniami: Kto, kiedy i gdzie był na wycieczce? Jaki cel miała wycieczka? Co udało się zobaczyć dzieciom? Jak udokumentowały wycieczkę? Chętne osoby odpowiadają na pytania. Nauczyciel wyjaśnia, że przeczytany tekst to notatka kronikarska. Następnie wszyscy zastanawiają się, czym charakteryzuje się notatka i czego można się z niej dowiedzieć. Tworzą definicję notatki kronikarskiej i zapisują ją na tablicy oraz w zeszytach.

CO JESZCZE MOŻNA ZAOBSERWOWAĆ W PARKU?

Uczniowie siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel zastanawia się, co jeszcze mogły zobaczyć dzieci w parku. Chętni podają propozycje innych gatunków kwiatów, drzew, krzewów, ptaków i zwierząt. Następnie nauczyciel dzieli uczniów na pięć zespołów. Wybrana osoba z grupy losuje jedno z haseł: „drzewa”, „krzewy”, „kwiaty”, „zwierzęta”, „ptaki”. Zadaniem dzieci jest znalezienie w internecie lub w innych źródłach informacji na wylosowany temat i zrobienie notatek z ilustracjami o innych gatunkach roślin i zwierząt, które możemy spotkać w parku.

ZGADNIJ, CO TO JEST?

Nauczyciel rozdaje **karty pracy nr 56** z krzyżówką. Zadaniem dzieci jest wpisanie do krzyżówki nazw roślin lub

zwierząt przedstawionych na rysunkach oraz odczytanie hasła i wytłumaczenie jego znaczenia. Uczniowie sprawdzają poprawność zapisanych nazw.

PISZEMY NOTATKĘ KRONIKARSKĄ

Nauczyciel dzieli uczniów na czteroosobowe grupy. Na tablicy zapisuje pytania: Kto, kiedy i gdzie...? W jakim celu? Co zobaczyliśmy? Co się wydarzyło? Jak się zakończyło? Zadaniem dzieci jest wybranie jednej klasowej imprezy, wycieczki czy spaceru i opisanie tego wydarzenia w formie notatki kronikarskiej. Po upływie ustalonego czasu wybrany przedstawiciel grupy czyta notatkę na forum klasy. Pozostali sprawdzają, czy padła odpowiedź na każde zapisane pytanie.

ODGRYWAMY NOTATKI KRONIKARSKIE

Uczniowie pracują w tych samych grupach. Wybierają spośród siebie narratora, który będzie czytał tekst notatki. Pozostali członkowie zespołu za pomocą ruchów, gestów i mimiki przedstawiają treść czytanego tekstu. Dzieci mogą wykonać potrzebne rekwizyty lub wykorzystać dostępne przedmioty. Po zakończeniu prac zespoły prezentują scenki, a pozostali uczniowie nagradzają aktorów brawami.

PORZĄDKUJEMY WYRAZY (podręcznik, s. 39)

Nauczyciel prosi o przeczytanie polecenia z zadania 6. w podręczniku. Uczniowie rysują w zeszytach tabelę, w której będą

zapisywać rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz liczebniki. Po zakończeniu prac wyznaczony uczeń czyta wyrazy z odpowiedniej kolumny, a pozostali sprawdzają poprawność zapisanych wyrazów.

RODZINA WYRAZU „PTAK”

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z wyrazami: ptak, pudełko, ptasznik, pytać, papuga, ptactwo, patyk, sowa, ptaszek, ptaszysko, wróbel, potyczka, ptasi, budka, pelikan, ptaszyna. Zadaniem dzieci jest podkreślenie wyrazów należących do rodziny wyrazu „ptak”. Chętny uczeń odczytuje podkreślone wyrazy, a inni sprawdzają poprawność wykonanego zadania.

MAŁA CZY WIELKA LITERA?

Nauczyciel pisze na tablicy w kolumnie nazwy geograficzne drukowanymi literami: EUROPA, GÓRY SOWIE, RYSY, GÓRY STOŁOWE, MORZE BAŁTYCKIE, OCEAN SPOKOJNY, MORZE ŻÓŁTE, GÓRA ŚNIEŻKA, JEZIORO MAMRY. Uczniowie zapisują nazwy w zeszycie literami pisanymi. Później chętnie dzieci zapisują pisaną nazwę na tablicy i wyjaśniają ich pisownię.

ZABAWY NA ŚWIEŻYM POWIETRZU

Domek do wynajęcia

Nauczyciel rysuje na asfalcie lub ziemi kółka (o jedno mniej niż jest uczestników zabawy). Na umówiony sygnał uczniowie

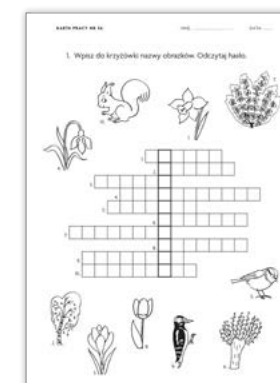
NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 38–39.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 56

wie zajmują kółka (domki). Ten, dla którego zabrakło domku, zadaje pytanie: „Czy jest domek do wynajęcia?”. Reszta odpowiada „nie” i szybko zamienia się z kimś na domek. W tym samym czasie dziecko, które zadawało pytanie, również stara się zająć któryś domek. Osoba, której nie udało się zająć kółka, zadaje pytanie o domek do wynajęcia.

Miasta

Nauczyciel dzieli uczniów na czteroosobowe grupy. Jedna osoba z drużyny rysuje kredą duże koło i dzieli je na cztery części (ćwiartki), które będą spełniać role miast. Każdy gracz staje na swojej części, jedna osoba z zespołu otrzymuje piłeczkę. Wykrzykując imię innej osoby z drużyny, rzuca piłkę do góry, a wywołana osoba biegnie po nią. Pozostała trójka ucieka jak najdalej od swoich miast. Gdy biegacz złapie piłkę, krzyczy „stop”, i na ten sygnał reszta nieruchomieje. Osoba z piłką odlicza od swojego miasta pięć dużych kroków i piętnaście długości stóp w kierunku jednego z graczy, w którego rzuca piłką. Jeśli trafi, może odciąć pole długości stopy z miasta trafionego gracza oraz wpisać swoje inicjały. Jeśli nie trafi – to jemu „odkrawa” się kawałek pola z terenu miasta. Bez względu na wynik piłka przechodzi do następnej osoby. Celem zabawy jest zachowanie jak największego terenu swojego miasta.

Co musi zrobić chłopiec, aby spełnić swe marzenia?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wymyśla dalszy ciąg opowiadania i przedstawia go w scenie dramowej;
- porównuje sytuację życiową bohatera opowiadania sprzed spotkania i po spotkaniu z nieznanym;
- bierze udział w dyskusji na temat wpływu dziecka na zmiany w otaczającym go świecie;
- poznaje, czym jest adopcja serca i rozumie wiążącą się z nią odpowiedzialność;
- pisze list do Juana;
- odczytuje z mapy informacje geograficzne o Peru;
- wyszukuje w internecie informacje o zabytkach Peru i ich fotografie;
- podaje zasady pisowni wyrazów z „ó”;
- układa zdania z wybranymi wyrazami z „ó”.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- oglądamy nagranie przedstawiające peruwiański taniec narodowy;
- wykonujemy z dostępnych materiałów tradycyjny strój peruwiański.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

I CO BYŁO DALEJ? (podręcznik, s. 40–43)

Nauczyciel dzieli uczniów na pięcioosobowe grupy. Czyta z podręcznika tekst Anny Onichimowskiej *Marzenie Juana*. Zadaniem dzieci jest wymyślenie dalszego ciągu życiorysu Juana i przedstawienie go w formie scenki dramowej. Po upływie wyznaczonego czasu zespoły prezentują swoje scenki.

PRZED I PO SPOTKANIU PANA W KAPELUSZU

(podręcznik, s. 40–43)

Uczniowie siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel czyta pierwszą część opowiadania *Marzenie Juana* do momentu, w którym bohater spotyka pana w słomianym kapeluszu. Uczniowie dyskutują na temat dzieciństwa Juana w Peru, jego marzeń, szkoły i pracy.

Następnie nauczyciel czyta drugą część opowiadania. Uczniowie rozmawiają o przyczynie zmiany sposobu myślenia chłopca, o radości, która go zmotywowała. Po zakończeniu dyskusji nauczyciel zapisuje wnioski na tablicy. Dzieci przepisują je do zeszytów.

WAŻNE POSTANOWIENIE (podręcznik, s. 40–43)

Uczniowie siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel rozkłada kartki z wydrukowanymi zdaniami: „Trzeba to zmienić”; „Będę się uczyć, żeby się dowiedzieć, jak zmienić świat na lepszy”. Nauczyciel rozpoczyna dyskusję o znaczeniu tych zdań oraz o tym, w jaki sposób chłopiec może wpłynąć na

zmianę funkcjonowania świata, uczynić go lepszym. Chętne dzieci zabierają głos w dyskusji.

CO TO JEST ADOPCJA SERCA?

Nauczyciel czyta fragment tekstu *Marzenie Juana*, dotyczący adopcji serca. Wyjaśnia dzieciom, że jest to pomoc dla dziecka mieszkającego np. w Afryce lub Ameryce Południowej, które jest sierotą lub którego rodzice są w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Osoba podejmująca się takiej adopcji musi być bardzo odpowiedzialna. Opiekun dziecka zapewnia mu opłacenie kosztów nauki – mundurka, przyborów szkolnych, butów, plecaka. Nauczyciel rozpoczyna z uczniami rozmowę o odpowiedzialności, jaka spoczywa na opiekunach, oraz o wykorzystaniu szansy, jaką dostają podopieczni.

LIST DO JUANA

Nauczyciel proponuje dzieciom, aby napisały list do Juana. W treści listu uczniowie powinni wyrazić nadzieję na spełnienie marzeń chłopca i dodać mu otuchy. Po zakończeniu pracy chętni odczytują swoje listy.

PERU – KRAJ W AMERYCE POŁUDNIOWEJ

Uczniowie mają do dyspozycji atlasy geograficzne. Dobierają się w pary i siadają razem w ławkach. Odszukują Peru na mapie, a następnie wypisują: nazwy sąsiadujących z nim krajów, jego stolicy, oceanu i dwóch głównych rzek. Chętna

Anna Onichimowska

Marzenie Juana

Juana¹ budzi płacz Conchity² – to jego młodsza siostra. Oprócz niej ma jeszcze czworo rodzeństwa. Najstarszy brat, Carlos³, ma osiemnaście lat. Juan marzy o tym, żeby kiedyś być taki jak on. Żeby jemu też tak się udało. Marzy, pastując buty na ulicy. Chodzi do szkoły, a potem – prosto po lekcjach – biegnie zawsze w to samo miejsce, pod platanem⁴, żeby mieć trochę cienia, i rozkłada swój warsztat. Czasem udaje mu się wyczyścić sześć par butów, a czasem tylko jedną. Wtedy mama jest smutna, a tato powtarza, że syn powinien rzucić szkołę, bo tylko traci w niej cenny czas.

– A Carlos?! – krzyczy wtedy Juan i na jakiś czas ma spokój.

Carlos się uparł, skończył szkołę i teraz sam uczy dzieci, w górach. Te góry to Andy, najwyższy łańcuch górski Ameryki Południowej. Jest jedynym nauczycielem w swojej wiosce, uczy wszystkich przedmiotów: hiszpańskiego, matematyki i przyrody. Rodzina jest z niego bardzo dumna.

Czasem Juan ma wyrzuty sumienia, bo bardzo brakuje im pieniędzy, a gdyby pastował buty od rana, mógłby zarobić więcej. Jego bracia myją szyby samochodów, które zatrzymują się na światłach. A najbliższy przyjaciel, Pedro, często ucieka ze szkoły nie po to, żeby pracować, ale żeby kopać piłkę. Szmacianą, z innymi chłopakami, którzy marzą o karierze piłkarza.

¹ czytaj: juana.
² czytaj: konchity.
³ czytaj: karlos.
⁴ platan – duże drzewo liściaste rosnące między innymi w Ameryce Południowej.

W takich domach jak te na zdjęciu żyją mieszkańcy biedniejszych dzielnic stolicy Peru, Limy.

Futbol w Peru, podobnie jak w innych krajach Ameryki Południowej, jest bardzo popularny.

Juan też lubi grać w piłkę, ale nie ma na to czasu. Myśli o tym wszystkim, dobierając kolor pasty do buta, który przed nim stoi. Nad butem widzi cieniutką skarpetkę, potem szare spodnie, a kiedy decyduje się spojrzeć w górę – pana w słomkowym kapeluszu, białej koszuli i krawacie. Obok niego stoi chłopiec, mniej więcej w wieku Juana. „On na pewno nie musi pracować” – myśli Juan i robi mu się smutno. Bo w Limie są też piękne dzielnice i są dzieci, którym niczego nie brakuje. „Na pewno nigdy nie byłeś w takim domu jak nasz” – Juan marszczy brwi. W domu z blachy i dykty. Bez wody i prądu.

– Jak masz na imię? – pyta Juana pan.

Jeszcze żaden klient go o to nie pytał. Ani o to, gdzie mieszka. Ani o to, czy chodzi do szkoły. Ani czy lubi się uczyć.

Juan dostaje dwa razy tyle pieniędzy co zwykle. A chłopiec daje mu długopis. Szkoły są bezpłatne, ale już za zeszyty, ołówki i obowiązkowe mundurki trzeba płacić. Długopis to dobry prezent.

Katedra w najstarszej części Limy.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 40–43.

LITERATURA:

Atlas ilustrowany. Świat przyrody, (2016), Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era.

dwójka odczytuje na głos swoje notatki, a pozostali uczniowie sprawdzają ich poprawność. Następnie każda para wyszukuje w internecie lub dostępnych źródłach fotografie przedstawiające Peru. Dzieci wybierają miejsce, które najbardziej im się podoba, i argumentują swój wybór.

ZABYTki PERU

Dzieci wyszukują w internecie, encyklopediach, dostępnych książkach itp. informacje i fotografie przedstawiające zabytki Peru. Wybierają jeden dowolny obiekt i lepią go z plasteliny. Następnie podpisują go i prezentują na forum klasy: podają jego położenie geograficzne (np. w jakim mieście się znajduje), opowiadają jego historię, związane z nim ciekawostki itp.

MARINERA – NARODOWY TANIEC PERUWIAŃCZYKÓW

Nauczyciel odtwarza wideo (BIBLIOGRAFIA) prezentujące peruwiański taniec narodowy. Dzieci wypowiadają się na temat obejrzanego filmu: Czy im się podobało? Co zwróciło ich uwagę? Które elementy stroju tancerzy wydają im się charakterystyczne? Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że taniec, który obejrzel, nazywa się marinera.

PERUWIAŃSKI STRÓJ NARODOWY

Dzieci sprawdzają w dostępnych źródłach (internet, encyklopedia itp.), jak wygląda strój narodowy Peru. Następnie

z dostępnych materiałów plastycznych (flamastrów, kredek, bibuły, krepiny, cekinów, kleju, taśmy klejącej itp.) oraz papieru (np. makulatury) tworzą dla siebie strój na wzór tradycyjnego stroju peruwiańskiego. Po zakończonej pracy następuje prezentacja kreacji.

POSZUKIWACZE WYRAZÓW Z „Ó” (podręcznik, s. 40–43)

Uczniowie dobierają się w pary. Ich zadaniem jest wypisanie z tekstu z podręcznika siedmiu wyrazów z „ó”. Następnie dzieci układają je w kolejności alfabetycznej i podają zasady pisowni „ó” w tych wyrazach. Nauczyciel wyznacza dwójki, które odczytują na głos wyrazy i zastosowane w nich zasady. Pozostali sprawdzają ich poprawność.

ŚMIECHU WART

Uczniowie pracują w tych samych parach. Układają zabawne zdania z użyciem wyrazów z „ó”, wypisanych w poprzednim zadaniu. Chętne dzieci odczytują swoje zdania na głos, a najzabawniejsze z nich zapisują na tablicy.

Jakie skarby skrywa w sobie Ameryka Południowa?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wyszukuje w atlasie państwa Ameryki Południowej;
- zapisuje nazwy państw w kolejności alfabetycznej;
- ogląda film *W krainie Inków* i wypowiada się na jego temat;
- poznaje informacje na temat Amazonki;
- wyszukuje w źródłach internetowych zdjęcia i informacje dotyczące zadanego tematu;
- poznaje ciekawe informacje na temat krajów Ameryki Południowej.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- ilustrujemy poznane wiadomości na temat krajów Ameryki Południowej;
- tworzymy rekwizyty do nowej zabawy „piłka nożna na wesoło”;
- trafiamy piłką do celu.

Podróże z Obieżyświatem

Ameryka Południowa

Ameryka Południowa jest jednym z kontynentów. Leży on na południe od Ameryki Północnej, z którą łączy się wąskim pasem lądu. Wzdłuż zachodnich wybrzeży Ameryki Południowej ciągnie się najdłuższy na świecie łańcuch górski – Andy. Na tym kontynencie szczególnie zainteresowały nas przyroda i niezwykle krajobrazy, a także państwa leżące w tej części świata.

GRUPA I
Szukamy ciekawych krajobrazów w Ameryce Południowej.

Przez Nizinę Amazonki przepływa jedna z najpotężniejszych, najszerzych i największych rzek na świecie – Amazonka. Na ogromnych obszarach rosną tam wilgotne lasy tropikalne, które dostarczają mieszkańcom Ziemi wyjątkowo dużo tlenu.

Machu Picchu (czytaj: maczu pikczu) to najlepiej zachowane miasto Inków, rdzennych mieszkańców dzisiejszego Peru i kilku innych krajów Ameryki Południowej.

W Rio de Janeiro (czytaj: rijo de żanejro) w Brazylii można podziwiać ogromny, wznoszący się nad miastem posąg Chrystusa. Miasto znane jest także z hucznych obchodów zakończenia karnawali oraz z turniejów sportowych, np. piłkarskich i olimpijskich.

SPIS TREŚCI

GRUPA II
Poznajemy zwierzęta.

Na wyspach Galapagos żyją jaszczurki – legwany z Galapagos. Są roślinożerne, chętnie zjadają rośliny, które zawierają wodę, np. kaktusy. Zwierzęta te zagrożone są wyginięciem.

W skalistych, bezleśnych partiach gór Andów gnieźdzą się kondory wielkie – ogromne ptaki żywiące się padliną, czyli mięsem martwych zwierząt.

W Amazonce i jej dopływach żyją piranie – drapieżne ryby, które zwabione zapachem krwi atakują ranne zwierzęta.

Amerykę Południową zamieszkują mrówkojady – ssaki żywiące się owadami, głównie mrówkami i termitami. Są przystosowane do wyjadania mrówek z gniazd, gdyż mają wydłużony ryj i dług, lekki język, a także potężne pazury umożliwiające rozgryzanie mrowisk i termitier.

GRUPA III
Szukamy odpowiedzi na pytania dzieci z Klubu Pytalskich.

Jakie państwa leżą w Ameryce Południowej?
Jak nazywa się największe państwo Ameryki Południowej?
Czy to prawda, że źródła rzeki Amazonki odkrył Polak?
Dlaczego pustynia Atakama uznawana jest za najbardziej suchą na Ziemi?
W których krajach Ameryki Południowej znajdują się wulkany?

pustynia Atakama

44 | PODRÓŻE Z OBEJŻYŚWIATEM...

45

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

PAŃSTWA AMERYKI POŁUDNIOWEJ

Uczniowie wyszukują w atlasach geograficznych mapę polityczną Ameryki Południowej. Chętne osoby podchodzą do tablicy i zapisują nazwy państw tego kontynentu. Następnie uczniowie układają je w kolejności alfabetycznej i przepisują do zeszytów.

W KRAINIE INKÓW

Nauczyciel wyjaśnia, że w dawnych czasach na terenach dzisiejszego Peru żyli Inkowie. Następnie odtwarza film *W krainie Inków* (BIBLIOGRAFIA). Po obejrzeniu filmu dzieci wymieniają się obserwacjami: opowiadają, co zwróciło ich uwagę, co najbardziej im się podobało, co zapamiętały, co je zdziwiło itp.

AMAZONKA – NAJWIĘKSZA RZKA ŚWIATA

Nauczyciel przekazuje dzieciom informacje o Amazonce: Amazonka to największa rzeka na kuli ziemskiej. Swoją początek bierze w peruwiańskich Andach i wpływa do Oceanu Atlantyckiego. Ujście rzeki do Atlantyku ma 320 km szerokości. Cała rzeka jest tak szeroka, że gdy stoi się na jednym brzegu, nie można zobaczyć drugiego. Do oceanu wpływa ogromna masa słodkiej wody. Wypiera ona wodę morską na 160 km. W ujściu rzeki leży wyspa wielkości Szwajcarii. Amazonka jest wystarczająco głęboka, aby mogły pływać po niej duże statki.

Dzieci szukają zdjęć Amazonki w dostępnych źródłach.

KONTYNET PUSTYNI I LASÓW DESZCZOWYCH

Uczniowie pracują w czterech zespołach. Dwie grupy zajmują się pustynią Atakama, a dwie pozostałe lasami deszczowymi Amazonii. Zadaniem zespołów jest wyszukanie informacji, ciekawostek i fotografii przedstawiających dane miejsca. Grupy prezentują swoje prace na forum klasy. Opowiadają o klimacie, faunie, florze i wyjątkowości omawianych terenów.

A TO CIEKAWIE

Dzieci siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel kładzie na środku kartki z informacjami:

- Chile.** W mieście Algarrobo, na wybrzeżu Pacyfiku, znajduje się największy na świecie sztuczny basen. Ma w sumie ok. 914 metrów długości, i mieści się w nim 249 837 178 litrów czystej morskiej wody. To przedsięwzięcie znalazło się w *Księdze rekordów Guinnessa*. Tutajszą pustynia Atakama to najsuchsze miejsce na świecie. Wydaje się, że niektóre rejony nigdy nie zostały zwilżone deszczem. Pustynia jest najprawdopodobniej najstarszym tego typu miejscem na Ziemi. Znajduje się tutaj ponad 1300 wulkanów, z czego wciąż sporo jest aktywnych. Trzy największe i uważane za najciekawsze to: Cerro Azul, Cerro Hudson i Villarrica. W Chile mieszkają pingwiny. Można je spotkać w kilku miejscach na południu kraju. Zwykle wylegają się na plażach. W kraju mieszka 12 tysięcy pingwinich małżeństw.

- Peru.** To ojczyzna alpaki. Mieszka tutaj 3,5 miliona tych uroczych włochaczy, czyli 80 procent wszystkich alpaki świata. Miękkie wełniane sweterki swój początek mają najczęściej właśnie tutaj.
- Brazylia.** Znajduje się tu największy na świecie las deszczowy. Pomimo jego grabieżczej eksploatacji, która na szczęście zdaje się zwalniać tempo, ta dzika dżungla wciąż jeszcze jest zamieszkała przez rdzenne, nieznające współczesnej cywilizacji plemiona.
- Kolumbia** jest krajem, który ma oficjalnie największą bioróżnorodność. Spotkamy tutaj więcej gatunków ptaków i żab niż w jakimkolwiek innym państwie świata. Znajduje się tu także ponad 2000 gatunków roślin, które nie zostały jeszcze nawet przebadane i sklasyfikowane. Rośnie tu praktycznie wszystko, od brokułów po mango. Aż 70 procent energii elektrycznej zasilającej państwo pochodzi z ekologicznych elektrowni wodnych. Rzeka Pięciu Kolorów – Caño Cristales – jest uważana za najpiękniejszą rzekę na świecie. Przez większość roku wcale nie różni się jednak od innych: podwodne kamienie porośnięte są zielonymi glonami, a woda jest ciemna. W krótkim okresie – pomiędzy porą deszczową a suchą – zakwitają mchy i glony. Wówczas rzeka zamienia się w „tęczę”. Różne gatunki kwitnących roślin sprawiają, że rzeka mieni się na żółto, różowo, zielono, czerwono i szaro. Podobny twór jest niespotykany nigdzie indziej na świecie.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 44–45.

LITERATURA:

Atlas ilustrowany. Świat przyrody, (2016), Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era.

Był sobie kosmos, (1982), odc. 13: W krainie Inków, reż. Barrillé A., Francja.

Czy można powiedzieć, że podróże kształcą?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- układa słowa z liter tworzących wyraz „odkrywcą”;
- czyta tekst *Odkrywcą*, układa do niego pytania i odpowiedzi;
- wyszukuje w źródłach internetowych informacje o odkrywcach;
- wyjaśnia znaczenie słów związanych z piratami i morzem;
- wyjaśnia znaczenie przysłów ze słowem „podróż”.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- zaznaczamy na konturowej mapie świata trasy, które pokonali znani podróżnicy;
- tworzymy pracę plastyczną przedstawiającą statek podróżnika;
- układamy morską opowieść i przedstawiamy historię w krótkiej scenie teatralnej;
- wykonujemy bieg po piłkę ze zmianą kierunku.

Marcin Brykczyński

Odkrywczy

Lądowy handel z Dalekim Wschodem niejednemu musiał zwać przeszkodę, gdy długą drogą, przez świat nieznany, szli dzielni kupcy i karawany. Wtedy by uniknąć ciągłych zagrożeń, poszukiwano drogi przez morze.

Pośród odkrywców Kolumb zasłynął tym, że na zachód odważnie płynął, wierząc, że ludzie właśnie tą drogą szybciej do Azji dopłynąć mogą. Stąd potem, z mapą ówczesną zgodnie, twierdził, że odkrył Indie Zachodnie.

Vasco da Gama, żeglarz wspaniały, ląd afrykański opłynął cały i niebawem dostąpił sławy, przywożąc z Indii cenne przyprawy. Ich śladem poszło mnóstwo żeglarzy, bo o bogactwie każdy z nich marzył.

Poznane lądy odkrywcy śmiali w niedługim czasie opanowali, tworząc kolonie na całym świecie, by ich bogactwa przywłaszczyc sobie i zdominować podbite kraje swoją kulturą i obyczajem.

Płynęły statki jak karawany, wioząc zdobycze z krain nieznanych: przyprawy, złoto, drogocenne kamienie, różne zwierzęta – dziwne szalenie – i mnóstwo roślin wielkiej urody, które dziś zdobią nasze ogrody.

← wyprawa Krzysztofa Kolumba w 1492 roku

→ wyprawa Vasco da Gamy w latach 1497–1498

Niezwykłych odkryć docenić rolę można też w kuchni oraz przy stole, jedząc ziemniaki, pijąc kakao, smakując potraw pysznych niemało, które nam dzisiaj na co dzień służą dzięki odkrywcom i ich podróżom.

Dziesiątki wypraw przez długie lata dały nam szansę poznania świata, w którym jest zawsze coś do odkrycia, a na odkrycia nie szkoda życia, bo, jak to odkryć zdolacie sami, wszyscy możemy być odkrywami...

NOTKA BIOGRAFICZNA

Krzysztof Kolumb (żył w latach 1451–1506) – włoski żeglarz i odkrywca. Szukał najkrótszej drogi morskiej do Indii. W 1492 roku wypłynął z Hiszpanii i dotarł między innymi na Kubę i Haiti – wyspy położone niedaleko wybrzeży Ameryki.

NOTKA BIOGRAFICZNA

Vasco da Gama (żył w latach 1469–1524) – portugalski żeglarz i podróżnik. Jako pierwszy opłynął Afrykę i w 1498 roku odkrył drogę morską z Europy do Indii.

- O których podróżnikach i odkrywcach mówisz? Jeśli interesuje was ten temat, poszukajcie informacji o innych podróżnikach, także o Polakach, którzy brali udział w odkryciach i badaniach geograficznych.
- Podajcie inne przykłady „zdobyczy z krain nieznanych” niż te wymienione w wierszu.
- Znajdźcie argumenty, które potwierdzą powiedzenie „Podróże kształcą”. Napiszcie kilka zdań na ten temat.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

SŁOWO ZE SŁOWA

Uczniowie dzielą się na czteroosobowe zespoły. Nauczyciel zapisuje na tablicy wyraz „odkrywczy”, a dzieci układają z jego liter nowe wyrazy. Wygrywa zespół, który w 5 minut utworzy najwięcej słów.

ODKRYWCZY (podręcznik, s.46–47)

Chętne dziecko czyta tekst Marcina Brykczyńskiego *Odkrywczy*. Uczniowie, pracując w tych samych grupach, układają pytania do tekstu i udzielają na nie odpowiedzi. Po ustaleniu sąsiednie zespoły łączą się w nową grupę i zadają sobie na przemian po jednym pytaniu.

WYSZPERANE W SIECI

Uczniowie pracują w sześciu grupach. Ich zadaniem jest wyszukanie informacji dotyczących najśłynniejszych odkrywców: narodowości, najważniejszych odkryć, dat tych wydarzeń. Nauczyciel zapisuje nazwiska podróżników na tablicy: Krzysztof Kolumb, Vasco da Gama, Henryk Żeglarz, Ferdynand Magellan, James Cook, Bartolomeu Dias. Każdej grupie przydzielony zostaje jeden odkrywca. Uczniowie mogą przekazać zdobyte wiadomości w formie wypowiedzi lub krótkiej scenki teatralnej.

MAPY

Nauczyciel rozdaje zespołom po jednym arkuszu konturowej mapy świata (może być w wersji elektronicznej). Ucz-

niowie wyszukują w internecie trasy, które pokonali podróżnicy, i zaznaczają je na mapie. Następnie tworzą wiszącą wystawę – składają się na nią: kartki z nazwiskiem podróżnika, daty ważnych odkryć oraz mapy z trasami podróży. Uczniowie za pomocą dziurkacza i tasiemki łączą ze sobą trzy karty. Tak wykonany element wystawy nauczyciel rozwiesza na przygotowanym wcześniej sznurku lub tablicy informacyjnej.

PIRACKI SŁOWNIK

Nauczyciel prosi, aby uczniowie podzielili się na czteroosobowe zespoły. Ich zadaniem jest ułożenie w kolejności alfabetycznej słów: kaper, pirat, korsarz, grabież, bunt, okup, galera, maszt, żagiel, sztorm. Następnie uczniowie wyszukują znaczenie wyrazów w słowniku języka polskiego lub w innym źródle.

UKRYTE SŁOWA

Nauczyciel rozdaje uczniom **kartę pracy nr 57**. Zadaniem uczniów jest odnalezienie i wykreślenie słów zapisanych w tabeli pod kwadratem literowym.

STATEK WIDMO

Uczniowie pracują samodzielnie. Każdy wykonuje pracę plastyczną przedstawiającą statek w formie 3D. Uczniowie potrzebują: kartki papieru, kleju, ołówka (do narysowania konturów statku), sznurka lub jasnych sznurówek (do

wykonania lin), kawałka białego lub beżowego materiału (na żagle), wykałaczek (na maszty), guzików (na okna statku), kredek. Wykonane dzieła nauczyciel wywiesza na tablicy.

MORSKIE OPOWIEŚCI

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Każda planuje przedstawienie prezentujące morską opowieść. Zadaniem dzieci jest wymyślenie bohaterów, którzy podczas swojej morskiej wyprawy natrafią na... (ten fragment dzieci wymyślają samodzielnie). Dodatkowo uczniowie przygotowują atrybuty podróżnika oraz kostiumy. Do wykonania atrybutów (luneta, mapa, papuga, hak, lornetka, kompas, czapka, siatka na motyle, bilet) potrzebują: rolek po papierze toaletowym lub ręcznikach, kolorowej bibuły, aluminiowej folii, zszywacza, taśmy klejącej i taśmy dwustronnej, papieru śniadaniowego, flamastrów, kartonów. Do wykonania kostiumów potrzebują: różnokolorowych worków na śmieci, folii aluminiowej, zszywacza, taśmy klejącej, gazet i innych przyborów plastycznych dostępnych w klasie. Uczniowie prezentują swoje przedstawienia przed całą klasą.

PRZYSŁOWIA

Uczniowie dobierają się w pięcioosobowe zespoły. Każdy zespół losuje jedno spośród kilku przygotowanych przez nauczyciela powiedzeń: Podróże kształcą. Komu w drogę temu czas. Podróż o długości tysiąca mil rozpoczyna się od pojedynczego kroku. Aby poznać człowieka, trzeba zostać jego

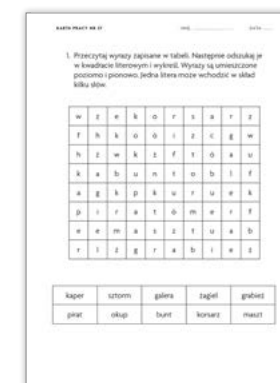
NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 46–47.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 57

ZASOBY:

EPODRECZNIKI.PL: [1] [2] [3] [4]

SCHOLARIS: [ORTOGRAFICZNA ŻAGŁÓWKA](#)

LITERATURA:

Drabik L., Kubiak-Sokół A., Sobol E., (2016), *Słownik języka polskiego*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

towarzyszem podróży. Zadanie polega na wyjaśnieniu znaczenia przysłów. Po przygotowaniach uczniowie dzielą się swoimi pomysłami z całą klasą.

ZMIANA KIERUNKU WYPRAWY

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Każda grupa ma do dyspozycji dwie piłki siatkowe i wspólne boisko. Zespoły stoją poza boiskiem. Jedna osoba z każdego zespołu ustawia się w miejscu wyznaczonym przez nauczyciela (na środku jednej połowy boiska w odległości 3 metrów od siebie). Nauczyciel rozstawia dla każdej drużyny dwie piłki: jedną na środkowej linii boiska a drugą na końcowej. Na sygnał gwizdka zawodnicy starają się jak najszybciej dobiec do swojej piłki, znajdującej się na linii końcowej boiska. Jeśli zawodnicy usłyszą gwizdek nauczyciela, zmieniają kierunek i biegną do piłki znajdującej się na linii środkowej boiska. Drużyna, której uczestnik jako pierwszy dobiegnie i podniesie piłkę, otrzymuje trzy punkty. Drużyna druga – dwa punkty, trzecia – jeden punkt, a czwarta – zero punktów. Zabawa kończy się w momencie, gdy wszyscy członkowie zespołów wykonali bieg po piłkę.

Czy zabawa słowami może przynieść radość?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- wypowiada się na zadany temat, argumentuje swoje zdanie i podaje przykłady;
- wymyśla pary rymujących się wyrazów oraz słowa, które zaczynają się i kończą tą samą literą;
- układa wyrazy i zdania rozpoczynające się określoną literą;
- podaje przykład zwierzęcia żyjącego w określonym środowisku;
- podaje przykłady rzeczowników, czasowników, przymiotników i przysłówków;
- układa krótkie rymowanki z imionami koleżanek i kolegów z klasy;
- układa zdania, którego kolejne wyrazy zaczynają się na odpowiednią literę;
- układa zdanie z podanych sylab.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- układamy zdania z podanych części mowy;
- zapisujemy „na wyścigi” podane wyrazy;
- łapiemy osoby z odpowiednimi literami przyklejonymi do koszulki;
- bawimy się w berka, biegając tylko po wyznaczonych liniach.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

CZY SŁOWAMI MOŻNA SIĘ BAWIĆ? (podręcznik, s. 48)

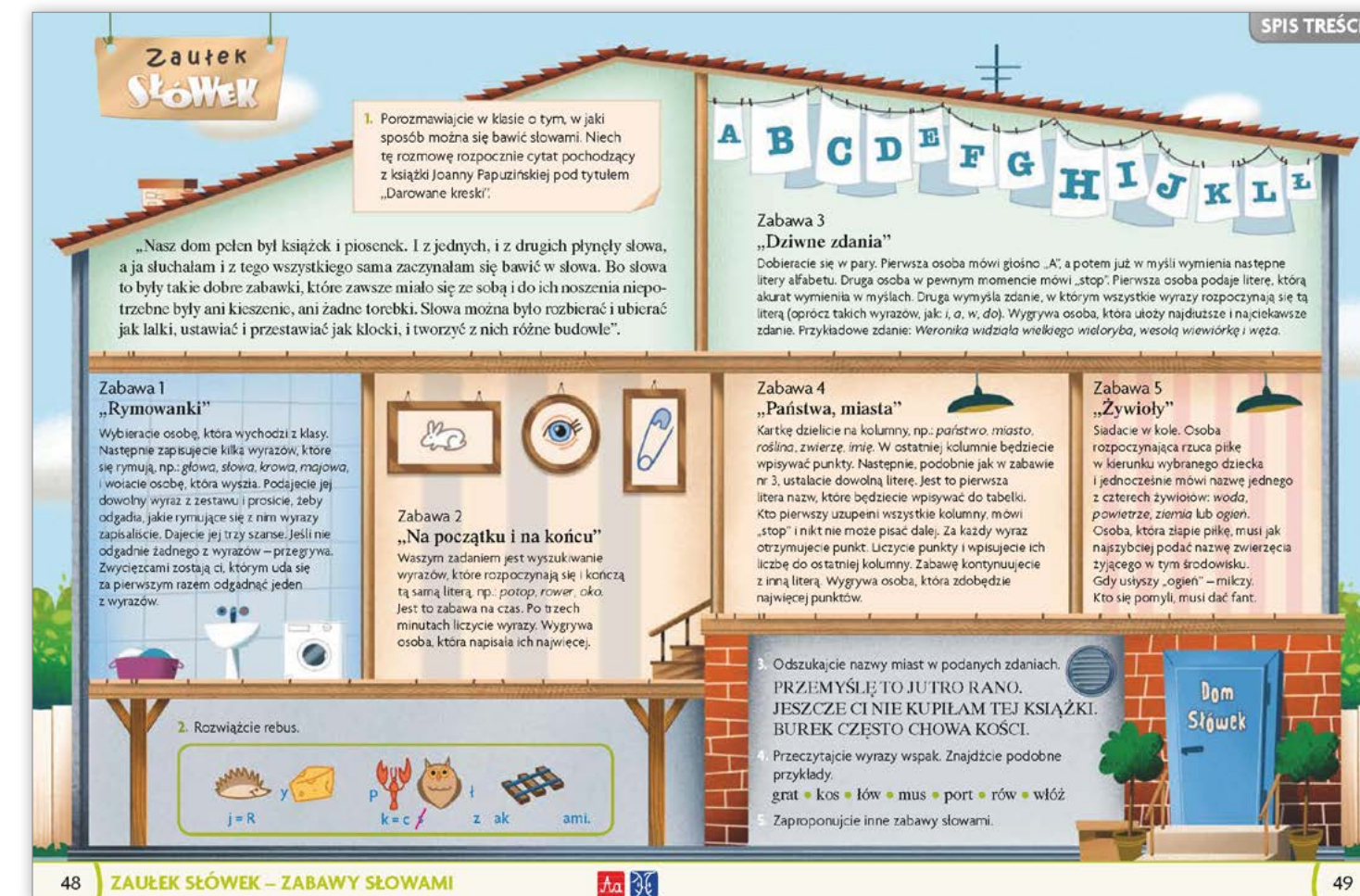
Nauczyciel czyta fragment książki Joanny Papuzińskiej *Darowane kreski*. Następnie rozpoczyna dyskusję o tym, czy słowami można się bawić i czy mogą one zastąpić zabawki. Dzieci wypowiadają się, podając przykłady takich zabaw. Nauczyciel może zaproponować przeprowadzenie przez chętne dziecko opisywanej zabawy.

CZAS START – NA ZABAWY! (podręcznik, s. 48–49)

Nauczyciel dzieli klasę na pięć zespołów. Przedstawiciele grup zapisują na tablicy cyfrę od 1 do 5 (cyfry nie mogą się powtarzać). Nauczyciel informuje dzieci, że teraz będą się bawić w zabawy opisane w podręczniku. Każda grupa zaczyna od zabawy, której numer zapisała na tablicy. Po upływie ustalonego czasu uczniowie zaczynają nową zabawę – i tak jeszcze trzy razy. Uczestnicy dzielą się wrażeniami. Wymieniają te zabawy, które najbardziej im się podobały, uzasadniając swój wybór.

KOLOROWE PIŁECZKI

Nauczyciel siada z dziećmi w kręgu. Przed sobą kładzie trzy piłeczki w różnych kolorach (mogą też być woreczki lub maskotki). Ustala z uczniami, że kolor żółty oznacza rzeczownik, zielony – czasownik, a czerwony – przymiotnik. Nauczyciel rzuca do dowolnej osoby wybraną piłkę. Dziecko, które ją złapało, podaje przykład danej części mowy. Pozostali z wymienionych wyrazów układają zdania.

RYMOWANKI Z IMIONAMI

Dzieci siedzą na dywanie. Ich zadaniem jest ułożenie rymowanki z imieniem któregoś dziecka z klasy, np. Pani Asia lubi Stasia. Wesola Zuza zjada arbuza. Kudłaty Kuba często okiem mruga. Zabawa kończy się, gdy zostaną ułożone rymowanki o wszystkich.

Uwaga: Teksty nie mogą obrażać dzieci.

ZABAWNE ZDANIA

Uczniowie dzielą się na czteroosobowe grupy. Każda otrzymuje od nauczyciela kartkę i flamaster. Pierwsza osoba w zespole zapisuje w górnej części kartki dowolny przymiotnik, a następnie zagina kartkę. Kolejna osoba dopisuje dowolny rzeczownik i zagina kartkę. Kolejna zapisuje czasownik, a następna przysłówkę. Gdy wszyscy z grupy skończą zapisywanie wyrazów, zespoły tworzą z nich zdanie, zmieniając formy wyrazów. Następnie odczytują po kolei ułożone zdania. Zabawa kończy się po czwartej rundzie, gdy każde dziecko wpisze rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówkę.

ZDANIA Z LITER IMIENIA

Każdy uczeń zapisuje na samoprzylepnej kartce drukowanymi literami swoje imię. Następnie wszyscy siadają na dywanie po jednej stronie. Chętny uczeń staje przed dziećmi tak, aby widoczna była kartka z imieniem. Pozostali układają zdanie, w którym każdy wyraz rozpoczyna się kolejną literą

imienia, np. Tomek: Ten Olek ma elegancką koszulę. Po ułożeniu zdania przed dziećmi staje następna osoba.

TWORZYM ZDANIA Z ROZSYPAŃKAMI

Uczniowie pracują w parach. Dostają kartki z sylabami:

- ma, go, mu, o, tu, sia, je, biad, Na, lia, jej, po, ta, ma, ga
- au, to, sta, przed, nął, bus, łą, szko, dzie, ja, na, wy, ci, da, ciec, kę
- wczo, by, bu, raj, łą, rza, wiatr, ga, mał, zła, łą

Zadaniem dzieci jest ułożenie dwóch zdań z każdej linijki sylab oraz zapisanie ich w zeszytach.

GRY I ZABAWY NA ŚWIEŻYM POWIETRZU

Wyścigi w pisaniu

Uczniowie wychodzą na podwórko. Dzielą się na pięcioosobowe zespoły. Każda grupa staje na linii startu w szeregu. Po drugiej stronie boiska nauczyciel zaznacza linię, na której będą pisane wyrazy. Pierwsza osoba z grupy otrzymuje kredę. Prowadzący głośno podaje wyraz, który drużyna musi jak najszybciej zapisać. Na znak startu pierwszy zawodnik biegnie do linii, zapisuje pierwszą literę podanego wyrazu i wraca na linię startu. Podaje kredę kolejnej osobie, która biegnie zapisać drugą literę i wraca. Wygrywa zespół, który jako pierwszy zapisze wyraz – czytelnie i poprawnie.

Złap literę

Nauczyciel zakłada czterem osobom szarfy, a pozostałym dzieciom przyklepia do pleców dowolną literę. Dzieci

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 48–49.

Dlaczego musimy dbać o zabytki?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- czyta na głos tekst, uwzględniając interpunkcję;
- układa pytania do tekstu;
- wymyśla atrybuty architekta oraz przekazuje ich nazwy za pomocą gestów;
- rozszyfrowuje siedem cudów świata;
- wyszukuje w internecie miejsca, gdzie znajdują się te budowle;
- zaznacza na mapie świata znalezione miejsca i tworzy legendę do mapy;
- rozpoznaje polskie budowle i umiejscawia je na mapie;
- nadaje nowe nazwy znanym budowlom;
- układa rebus, którego rozwiązaniem jest nazwa budowli lub miasta, w którym się ona znajduje.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- tworzymy kostiumy przedstawiające zabytki, które odegrają główną rolę podczas happeningu z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków;
- malujemy kamieniczki na kamieniach.

Gazeta Przyjazna

Czasopismo klasy 3 Numer 5

KARTKI Z KALENDARZA

18 kwietnia
Międzynarodowy
Dzień Ochrony
Zabytków

22 kwietnia
Światowy Dzień
Ziemi

HUMOR

– Kacper, co robisz?
– Nic, mamo.
– A twój brat?
– Pomaga mi.

SPIS TREŚCI

KONKURS
Ogłaszamy konkurs na poszukiwanie najstarszych budowli w naszej najbliższej okolicy.

Kącik fotograficzny

Grupa reporterów przygotowała zdjęcia przedstawiające różne rodzaje budowli.

Wywiad z architektem

– Kto może zostać architektem?
– Myslę, że każdy, kto interesuje się przestrzenią wokół siebie, lubi tworzyć różne budowle i inne obiekty, choćby w grach komputerowych. Dobrze jest mieć zdolności plastyczne i lubić matematykę.
– Jak według Pana powinna wyglądać dobrze zaprojektowana okolica?
– Wyglądać może różnie, to zależy od pomysłu, ważne, żeby spełniała kilka warunków. Po pierwsze: budynki i inne obiekty powinny być wkomponowane w otoczenie. Po drugie: muszą spełniać swoje funkcje i być przyjazne dla użytkowników. Po trzecie: powinny być ekologiczne. Chodzi np. o to, aby materiały użyte do budowy oraz późniejszy sposób użytkowania obiektów nie wpływały źle na przyrodę. Wreszcie po czwarte: wszystkie elementy powinny być ładne.
– Dziękujemy za rozmowę.

NASZE PRACE

Kamieniczki malowane na kamieniach.

50

GAZETA PRZYJAZNA – ARCHITEKTURA

51

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

GAZETA PRZYJAZNA (podręcznik, s. 50)

Nauczyciel prosi, aby uczniowie zapoznali się z piątym numerem „Gazety Przyjaznej” i powiedzieli, jakie tematy znajdują się w tym wydaniu. Następnie chętne dziecko czyta na głos wywiad z architektem. Nauczyciel prosi, aby uczniowie zastanowili się, jakie inne pytania można zadać architektowi, aby dowiedzieć się czegoś nowego o jego zawodzie (Z jakiego projektu jest pan najbardziej dumny? Z kim współpracuje architekt?). Najciekawsze propozycje nauczyciel zapisuje na tablicy, a uczniowie w zeszytach.

ATRYBUTY ARCHITEKTA

Uczniowie tworzą sześć grup. Każdy zespół wymyśla i zapisuje na kartce minimum sześć atrybutów architekta. Dzieci mogą sprawdzić w słowniku języka polskiego znaczenie słowa „attribut” (symboliczny przedmiot, dodawany jako znak rozpoznawczy). Następnie sąsiednie zespoły zaczynają ze sobą współpracować. Zadaniem grup jest odgadnięcie jak największej liczby atrybutów (z sześciu) pokazanych za pomocą gestów przez przeciwną drużynę. Zwycięża grupa, która odgadnie wszystkie atrybuty.

HAPPENING

Nauczyciel proponuje, aby uczniowie przygotowali happening związany z Międzynarodowym Dniem Ochrony Zabytków. Zadanie uczniowie rozpoczynają od wyjaśnienia pojęcia „happening” (czyt. *hepening*). Mogą sprawdzić jego

znaczenie w *Słowniku języka polskiego* (BIBLIOGRAFIA). Internetowy słownik podaje, że to „rodzaj improwizowanego widowiska”, co nie jest wystarczającym wyjaśnieniem. Happening często wymaga obecności publiczności i ma na celu zaskoczenie oraz wywołanie niezwykłych skojarzeń, często zaskokowanie.

Nauczyciel proponuje, aby uczniowie wyszukali w internecie (lub wcześniej zebrali) informacje dotyczące zabytków, które znajdują się w najbliższej okolicy, lub najbardziej znanych zabytków w Polsce. Dzieci dobierają się w trzyosobowe zespoły. Zadaniem grup jest przygotowanie przebrania przedstawiającego zabytek lub związanego z wybranym zabytkiem (np. zarys zabytku przedstawiony na dużym kartonie, zamocowany sznurkami na plecach ucznia lub zjawiająca się w zamku). Jedna grupa może zajmować się trzema zabytkami lub jednym zabytkiem współtworzonym przez trzy osoby. Do wykonania zadania uczniowie potrzebują: kartonów, brystolu, farb, flamastrów, zszywacza, taśmy dwustronnej i zwykłej, sznurka i nożyczek, prześcierań lub dużych kawałków materiału.

Zespoły w trakcie pracy wymyślają dwa hasła, które będą zachęcały do ochrony zabytków. Po przygotowaniach uczniowie zakładają kostiumy i przygotowują się do happeningu. Inscenizowany przemarsz może mieć miejsce w klasie lub na korytarzach szkoły.

Wskazówka: Nauczyciel może zaprosić na zajęcia pracownika muzeum lub zaprzyjaźnionego z klasą historyka.

SIEDEM CUDÓW ŚWIATA

Nauczyciel rozdaje uczniom **kartę pracy nr 58**. Ich zadanie polega na rozkodowaniu nazw budowli znajdujących się na liście siedmiu cudów świata (Wielki Mur Chiński, Petra, Pomnik Chrystusa Odkupiciela, Machu Picchu, Chichen Itza, Koloseum, Tadž Mahal). Po odkodowaniu nazw uczniowie odnajdują w internecie lub w encyklopedii nazwy państw i miast, w których znajdują się te zabytki. Następnie zaznaczają kolorowymi symbolami miejsca na mapie świata w karcie pracy oraz tworzą legendę do mapy.

NIEZWYKŁE CZY ZWYKŁE? (podręcznik, s. 51)

Uczniowie przynoszą do szkoły zdjęcia z niezwykłymi, ciekawymi lub znanymi polskimi budowlami. Nauczyciel zaprasza wszystkich na dywan i zaznacza na nim taśmą kontury Polski. Uczniowie rozkładają zdjęcia dookoła granic naszego kraju. Chętne osoby losują jedno zdjęcie i próbują zidentyfikować budowlę oraz miejscowość, w której się znajduje (mogą poprosić o pomoc właściciela zdjęcia). Następnie umieszczają zdjęcie w odpowiednim miejscu na mapie, nadają nową nazwę budowli i wyjaśniają, dlaczego taką. Po zakończonej zabawie uczniowie wybierają z podręcznika jedno zdjęcie z *Kącika fotograficznego* i układają rebus, którego rozwiązaniem będzie nazwa budowli lub miasta, w którym się ona znajduje.

Wskazówka: Nauczyciel może nakleić kontury mapy na ścianie, a do zdjęć wykorzystać masę mocującą.

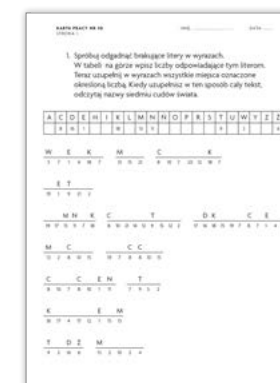
NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 50–51.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 58

ZASOBY:

SCHOLARIS: **WIDOKÓWKA Z PODRÓŻY** (scenariusz lekcji)
NASZE ZABYTKI – ZWIEDZAMY POLSKĘ (scenariusz lekcji)
SZTUKA EUROPY: PRZYPORZĄDKOWYWANIE ZABYTKÓW DO KRAJÓW
SZTUKA EUROPY: NAJWIĘKSZE ZABYTKI KULTURY EUROPY

KAMIENICZKI (podręcznik, s. 51)

Nauczyciel proponuje wykonanie kamieniczek z kamieni, które uczniowie przynieśli do szkoły (jeśli dzieci nie mają kamieni, malują kamieniczki na kartonie). Uczniowie pokrywają kamień białą farbą. Kiedy farba wyschnie, rysują ołówkiem kontury kamieniczki (dach, dachówki, komin, okna, okiennice, drzwi, cegły). Następnie czarnym flamastrem zaznaczają kontury elementów budowli. Ostatni etap to pomalowanie kolorowymi farbami ścian, dachu i drzwi. Nauczyciel przygotowuje wystawę kamieniczek lub pozostawia je do wykorzystania w kolejnych dniach.

Gdzie się kryje tajemnica wytrzymałego mostu?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- czyta tekst z podręcznika i dyskutuje o tym, jak dawniej ludzie budowali mosty;
- wymyśla przymiotniki i czasowniki, które pasują do wyrazu „most”;
- układa i zapisuje zdania z podanych wyrazów;
- współpracuje i podejmuje decyzje w grupie;
- wyjaśnia znaczenie powiedzeń, w których znajduje się słowo „most”;
- zapisuje przysłówce do zeszytu, pamiętając o poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej;
- układa historię, wzorując się na obrazie jednego ze znanych artystów;
- ogląda i interpretuje film.

AKTYWNOŚCI UCZNI

- budujemy mosty zgodnie z instrukcją w podręczniku;
- konstruujemy i budujemy z dostępnych materiałów most, który utrzyma odpowiednio dobraną masę odważników.

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 52–53.

ZASOBY:

SCHOLARIS: [MOSTY W LONDYNE](#)

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

DAWNE MOSTY (podręcznik, s. 52)

Nauczyciel prosi, aby uczniowie przeczytali tekst *Mosty*. Chętne dziecko odpowiada na pytanie, w jakim celu budujemy mosty. Następnie uczniowie dobierają się w czteroosobowe zespoły i zastanawiają się, jak dawniej ludzie łączyli dwa brzegi rzeki lub przepaści (układali duże kamienie, pnie drzew, gałęzie, pletli mosty z lian lub innych pnączy). Każda grupa wykonuje kredkami, węglem lub pastelami rysunek przedstawiający jeden z pomysłów.

DROGA DO MOSTU

Uczniowie pracują w czteroosobowych grupach. Każda ma do dyspozycji flamastry i duży arkusz papieru z umieszczonym na środku wyrazem „most”. Pierwszym etapem zadania jest wymyślenie i zapisanie na kartce dziesięciu przymiotników oraz pięciu czasowników kojarzących się z wyrazem „most”. Wszystkie słowa uczniowie zapisują chaotycznie, w różnych miejscach na kartce. Drugi etap polega na przekazaniu kartki sąsiedniej grupie. Wybiera ona i zaznacza cztery oddzielne ścieżki, z których każda łączy słowo „most” z jednym przymiotnikiem i jednym czasownikiem (wyrazy nie mogą się powtarzać). Następnie budują i zapisują w zeszycie zdania z zaznaczonymi wyrazami.

KONSTRUKTORZY (podręcznik, s. 52–53)

Kolejne zadanie uczniowie wykonują w parach lub samodzielnie. Będą konstruować mosty zaprezentowane w pod-

ręczniku. Potrzebują do tego: 24 klocków (jeśli zbudują na tych samych podporach wszystkie mosty, wtedy można użyć tylko sześciu klocków), 10 pasek o szerokości 10 cm z kartki formatu A4, taśmy klejącej, monet pięciogroszowych. Uczniowie sprawdzają wytrzymałość każdego mostu, układając na nim monety. Po zakończonej pracy chętni uczniowie opowiadają, która z wykonanych budowli jest najbardziej wytrzymała.

Wskazówka: Zamiast klocków można użyć książek, markerów lub stolików ustawionych w odległości 15 cm.

KREATYWNI

Uczniowie dzielą się na grupy czteroosobowe i zajmują miejsce wskazane przez nauczyciela. Zadaniem zespołów jest zbudowanie mostu, który utrzyma jak najwięcej monet umieszczonych w kubku. Materiały do budowy mostu: jeden duży arkusz czarno-białej gazety (cztery strony), klej, taśma klejąca, folia spożywcza, pięć białych kartek formatu A4, 8 wykałaczek, 8 patyczków do szaszłyków, 8 słomek do picia. Czas na wykonanie zadania – 8 minut. Po upływie tego czasu uczniowie mogą przystąpić do testowania konstrukcji mostu. Testowanie odbywa się w obecności wszystkich drużyn. Uczniowie wykorzystują plastikowy kubek, który stopniowo obciążają „odważnikami”. Ich funkcję pełnią monety: 10 monet jednogroszowych, 10 dwugroszowych, 10 pięciogroszowych, 5 złotych, 5 monet dwuzłotowych i 5 pięciozłotowych. Zespół decyduje, jakie monety

będzie umieszczał w kubku i w jakiej kolejności. Wygrywa zespół, którego most utrzyma monety o największej masie.

Wskazówka: Nauczyciel jest odpowiedzialny za przygotowanie stanowisk pracy dla drużyn. Stanowisko pracy składa się z dwóch pojedynczych stabilnych stolików o jednakowej wysokości, ustawionych od siebie w odległości 20 cm. Zamiast monet można użyć gwoździ lub innego materiału, który zmieści się do plastikowego kubka.

PRZYSŁOWIOWE MOSTY

Uczniowie dzielą się na sześć grup. Nauczyciel zapisuje na karteczkach trzy powiedzenia:

Ludzie budują za dużo murów, a za mało mostów (Isaak Newton); Gdyby słowa były mostem, bałbym się po nim chodzić (przysłowie żydowskie); Budujcie mosty od człowieka do człowieka, oczywiście zwodzone (Stanisław Jerzy Lec). Zadaniem zespołów jest zastanowienie się nad znaczeniem tych tekstów oraz zaprezentowanie wyjaśnienia klasie. Prezentacja może mieć formę: wyjaśnienia słownego, wyjaśnienia słownego z ilustracją lub scenki teatralnej. Po obejrzeniu wszystkich prezentacji uczniowie zapisują wybrane powiedzenie w zeszycie. Pamiętają o poprawnym zapisie ortograficznym i interpunkcyjnym.

MOSTY W MALARSTWIE

Uczniowie tworzą pięć grup i siadają na dywanie. Nauczyciel wyświetla na ekranie pięć obrazów znanych malarzy, na

których widnieją mosty (P. Bril, S. Dali, A. Ekster, N. Ge, P. Steer, zob. BIBLIOGRAFIA). Każdy zespół wybiera jeden obraz. Zadaniem grupy jest ułożenie opowiadania inspirowanego obrazem. Po skończonej pracy uczniowie opowiadają swoje historie.

KATASTROFY

Nauczyciel prosi, aby uczniowie zastanowili się, jakie czynniki mogą zagrażać konstrukcji mostu. Podaje wskazówki: czynniki pogodowe, techniczne, pożar. Chętne dzieci dzielą się ze wszystkimi swoimi pomysłami. Nauczyciel może zaprezentować film (BIBLIOGRAFIA). Widać na nim jedną z najsłynniejszych i najbardziej widowiskowych katastrof mostu, która miała miejsce w 1940 r. w Stanach Zjednoczonych. Most Tacoma Narrow uległ zniszczeniu na skutek silnego wiatru.

Co to znaczy ekologiczny dom?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- czyta ze zrozumieniem tekst Pawła Beręsewicz WZL;
- układa pytania do opowiadania i udziela poprawnych odpowiedzi;
- zapisuje krótką notatkę dotyczącą opowiadania;
- nazywa przemiany energii;
- zapisuje poprawnie wyrazy z trudnością ortograficzną i ilustruje je w słowniku;
- tworzy czasowniki w czasie przyszłym i teraźniejszym od czasownika w czasie przeszłym;
- układa historię z wybranymi wyrazami.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- identyfikujemy źródła energii;
- budujemy makietę tekturowego miasta na wzgórzu z elementami źródeł odnawialnych;
- uzupełniamy słownik ilustrowany podanymi rzeczownikami.

DAREK OPowiada

Paweł Beręsewicz

WZL

Kiedyś mieliśmy zwykły adres: ulica Dobra 12, mieszkania 23. Niewielki blok, trzecie piętro, korytarz od windy i tam nasze mieszkanie. W środku mały przedpokój, kuchnia na wprost wejścia, a w niej półki z przetworami od babci. Na prawo od kuchni była sypialnia rodziców, dalej salon i łazienka. Na lewo drzwi z napisem: „3 x AREK”.

– Jarek, Darek i Marek – wyjaśniał Jarek, krzywiąc się, że mu robimy tłok w pokoju.

– To wy mi robicie tłok! – burczał na to Marek.

A prawda była taka, że musiałem u siebie znieść i Jarka – hałaśliwego przedszkolaka – i Marka – wielkiego pana nastolatka. Na szczęście tego drugiego tylko w dzień. Łóżko Marek miał w salonie, a do mnie przychodził na odrabianie lekcji.

– Tylko żeby mi tu żaden nie przeszkadzał! – mówił surowo, a my z Jarkiem nawet oddychać musieliśmy cicho.

Któregoś dnia zachorowała babcia. Ta od przetworów. Wiśnie obok starego domu w sadzie aż pękały od dojrzałości, a tu mistrzyni dżemów i konfitur na zwolnieniu! Tata z wujkiem rozmówili się przez telefon i zarządzili wiśniowy weekend na wsi. Razem z ciętym rodzeństwem obsiedliśmy sad jak stado szpaków i rozprawiliśmy się z owocami, aż sok ciekł nam po rękach i brodach. Kiedy my ucztowaliśmy, dorosli odbyli naradę. Wnioski były poważne: babcia wymagała opieki.

– Mamusia zamieszka z nami – poinformował ją tata. – Przenieś się Marka do Darka i Jarka.

Zanim dotarło do mnie znaczenie ostatniego zdania, do akcji wkroczyła babcia. Złapała się pieca i powiedziała, że siłą jej stamtąd nie ruszą. Nie będzie mieszkać w mieście! Nie dla niej pustynia z betonem! Tata z wujkiem przekonywali, prosili, kusili kwiatkami na balkonie, ale nie pomogło. Łóżko Marka zostało w salonie.

Kilka tygodni później przy kolacji rodzice ogłosili, że mają do nas ważną sprawę. Zaniepokojeni odłożyliśmy widelce i czekaliśmy, co będzie.

– Nie jest wam ciasno we trzech w jednym pokoju? – przebiegle zaczął tata.

– No jest – powiedzieliśmy ostrożnie.

– A nie chcielibyście mieć własnych?

Wymieniliśmy podejrzliwe spojrzenia, a Marek czujnie zapytał:

– Czyżbyśmy kupowali nowe mieszkanie?

Nie zgadł, ale był całkiem blisko.

SPIS TREŚCI

Nasz nowy adres to Olszówka 27. Tylko tyle. Bez ulicy, bez numeru mieszkania. W Olszówce jest tylko kilka domów i łatwo je policzyć. Dom babci (a teraz też i nasz) stoi na końcu wsi. Na trawniku między starymi wiśniami mam prawdziwą bramkę z siatką. Tym mnie przekonali do tej przeprowadzki. Przy okazji załatwiłem sobie też jeszcze internet, regał na dinozaury i zgodę na chodzenie spać pół godziny później. Jarek i Marek też mieli swoje pomysły. Rodzice poprosili, żebyśmy spalisz na kartkach, na czym nam najbardziej zależy, i mieli je gotowe, kiedy przyjdzie pan Franek doradzić nam w sprawie ewentualnego remontu. Oczywiście Jarkowi musiała pomóc mama, bo sam jeszcze pisać nie potrafi.

Pan Franek chodził kiedyś z tatą do szkoły, a teraz jest architektem, czyli specjalistą od domów. Umie je zbudować, rozbudować, przebudować i odbudować, a także urządzić w taki sposób, żeby dobrze się w nich mieszkało. Tata zaprosił go do babci i bardzo liczył na jego mądre rady. Pan Franek obejrzał dom z zewnątrz i w środku, porobił zdjęcia, zapisał coś w komputerze, kazał nam usiąść przy stole i spojrzał na nas pytająco.

54 **WZL**

55

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

EKOLOGICZNA PRZEPROWADZKA (podręcznik, s. 54–57)

Nauczyciel prosi, aby chętni uczniowie przeczytali na głos tekst Pawła Beręsewicz WZL. Następnie dzieci zastanawiają się nad pytaniami do wysłuchanego tekstu. Propozycje pytań: Jakie rozwiązanie znaleźli rodzice Darka, aby pomóc babci? Jakie pomysły miała rodzina na przebudowę domu babci? Jakie ekologiczne rozwiązania chciał zastosować architekt? Co kryje się pod skrótem WZL? Jaki inny tytuł nadałbyś opowiadaniu?

Uczniowie zapisują w zeszycie krótką notatkę na temat bohaterów i miejsca akcji opowiadania.

EKOLOGICZNY DOM

Nauczyciel odtwarza film z e-podręcznika o odnawialnych źródłach energii (NAWIGACJA). Następnie rozdaje uczniom **kartę pracy nr 59**. Ich zadaniem jest odszukanie na ilustracji źródeł energii odnawialnej oraz korzystających z niej urządzeń i obiektów.

Odnawialnymi źródłami nazwiemy takie, których zasób odnawia się w krótkim czasie. Są nimi wiatr, promieniowanie słoneczne, woda i źródła geotermalne (gorące źródła).

ZAMIANA ENERGII

Nauczyciel przypomina uczniom, że mamy różne rodzaje energii:

- Energia termiczna, której źródła dają ciepło (słońce, ogień, żarówka starego typu, świeczka).

- Energia elektryczna, dzięki której możemy korzystać z urządzeń elektrycznych w domu.
- Energia mechaniczna, która związana jest z ruchem ciała lub zmianą jego położenia.
- Energia chemiczna, której źródło pracuje, wykorzystując substancje chemiczne (bateria).
- Energia dźwięku, którą jesteśmy w stanie usłyszeć.

Nauczyciel omawia tylko niektóre z istniejących form energii (istnieją jeszcze inne, jednak do zrozumienia ich zasad potrzebna jest szersza wiedza). Zapisuje na tablicy wszystkie formy energii oraz jedną z najważniejszych zasad w nauce: Energia nie może zniknąć ani pojawić się znikąd. Może jedynie zostać zamieniona na inną.

Nauczyciel dzieli uczniów na czteroosobowe zespoły. Każdy zespół otrzymuje kartkę z nazwami przedmiotów i urządzeń: lampka nocna, młotek, wiatrak na polu, wiertarka, żaglówka, żelazko, lodówka, kalkulator, latarka, robot, latawiec, toster, radio, wiatraczek, balon na ogrzane powietrze.

Pierwszym zadaniem zespołu jest narysowanie w zeszycie każdej wymienionej rzeczy lub urządzenia (wystarczą kontury) oraz zapisanie obok obrazków źródeł energii, która je zasila. Do wyboru uczniowie mają cztery źródła: baterię, elektryczność, człowieka oraz wiatr.

Kolejne zadanie polega na zidentyfikowaniu przemian energii (np. lampka nocna – energia elektryczna zamieniana jest na energię termiczną; wiertarka – energia elektryczna na energię mechaniczną, energię dźwięku i energię ciepłą).

MIASTO NA WZGÓRZU

Nauczyciel proponuje, aby cała klasa wykonała makietę miasta na wzgórzu. W kolejnych etapach pracy uczniowie będą pracowali w małych grupach lub samodzielnie. Dzieci dzielą się na czteroosobowe zespoły. Każdy z nich przygotowuje od czterech do ośmiu domków oraz inne elementy miasta (mosty, schody). Do wykonania potrzebują: tektury, pudełka po syropach (lub nieco większego, tekturowego, po soczkach lub mleku), kartek z bloku technicznego, kleju, kolorowego papieru lub kolorowej taśmy klejącej, słomek do picia i taśmy dwustronnej. Domek można wykonać w następujący sposób: oklejamy kolorowym papierem kartonik, wycinamy okna oraz drzwi w innym kolorze i naklejamy na budowlę. Spiczasty dach doklejamy z uformowanego kartonu i oklejamy kolorowym papierem lub słomkami do picia (mocowanie za pomocą taśmy dwustronnej). Do miasta można wprowadzić elementy odnawialnych źródeł energii, umieszczając w dachach niektórych domków diodę z baterią słoneczną, pozyskaną z lampek ogrodowych, których koszt jest niewielki. W domkach należy wtedy wyciąć otwory okienne, przez które zobaczymy światło wydobywające się z diody. W taki sam sposób można wykonać lampy uliczne.

Gotowe elementy makiety uczniowie doklejają za pomocą dwustronnej taśmy na dowolnie uformowany stelaż przygotowany przez nauczyciela. Pierwszy poziom stelażu to pudełko kartonowe, na nim umieszczamy obok siebie ko-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 54–57.

KARTY PRACY:

karta pracy nr 59

ZASOBY:

EPODRECZNIKI.PL: [1] [2] [3]

SCHOLARIS: **ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII** (scenariusze lekcji)

lejne dwa pudełka; następny poziom to jedno pudełko umieszczone w pionie, a na nim kolejne.

Wskazówka: Do budowy stelażu można użyć pudełka po butach lub znacznie większego. Wszystko zależy od ilości budowli przygotowanych przez uczniów.

ILUSTROWANY SŁOWNIK (podręcznik, s. 57)

Nauczyciel zapisuje na tablicy wyrazy: kuchnia, hałaśliwy, oddychać, architekt, słuchać, uśmiech, trochę, zachować. Uczniowie przepisują je do zeszytu. Podkreślają ciągłą linią rzeczowniki, a falistą – przymiotniki. Następnie wybierają rzeczowniki i zapisują je w swoim słowniku ilustrowanym oraz wykonują odpowiednie ilustracje.

HISTORIA Z LINIĄ CZASU (podręcznik, s. 57)

Nauczyciel zapisuje na tablicy czasowniki w czasie przeszłym: przychodził, przeszkadzał, spojrzał, zażądał, przekonali, patrzyli, odłożyliśmy. Uczniowie zapisują je w zeszycie, zmieniając ich formę na czas teraźniejszy i przyszły. Następnie dzieci tworzą pary i wybierają trzy czasowniki w dowolnym czasie oraz dwa wyrazy z poprzedniego zadania. Wybrane wyrazy otaczają pętlami. Układają z nimi historię i ją zapisują. Chętni uczniowie czytają swoje teksty na forum klasy.

Jak dbać o ogródek?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- czyta ze zrozumieniem tekst *Zakładamy ogródek*;
- tworzy schemat zakładania ogródka na podstawie przeczytanego tekstu;
- odwiedza stronę internetową Wrocławskiego Ogrodu Botanicznego;
- wie, jaka jest najlepsza ziemia do uprawy roślin z nasion i co im zagraża;
- wymienia sprzymierzeńców i szkodników ogródka.

AKTYWNOŚCI UCZNIA

- zakładamy własny ogródek z warzywami;
- tworzymy domek dla jeży;
- wykonujemy ćwiczenia na podwórku.

Zakładamy ogródek

Postanowiliśmy założyć klasowy ogródek. Chcemy uprawiać w nim warzywa, zioła i kwiaty. Poprosiliśmy o pomoc tatę Sławka, pana Piotra, który jest botanikiem, więc wie bardzo dużo o roślinach.

Pan Piotr doradził nam, aby przygotować kilka skrzynek z grządkami, żeby mieć do każdej z nich łatwy dostęp. Znieśliśmy powierzchnię miejsc przeznaczonych na grządki, a dziadek Roberta zrobił skrzynki.

- 1 Skrzynki ustawiliśmy blisko budynku szkoły, w miejscu, gdzie znajduje się kran. Ułatwi nam to później podlewianie roślin węzłem. Do skrzynek wspaliśmy ziemię ogrodniczą. Powierzchnię wyrównaliśmy grabiami.
- 2 Ustaliliśmy, że w naszym ogródku będziemy uprawiać takie warzywa i zioła, które będziemy mogli wykorzystywać do przygotowywania zdrowych sałatek. Na opakowaniach nasion sprawdziliśmy, jakich warunków potrzebują, żeby jak najlepiej się rozwijać. Wybraliśmy takie rośliny, które zbierzemy jeszcze przed wakacjami lub jesienią, po powrocie z wakacji. Będziemy uprawiać sałatę, rzodkiewkę, cebulę dymkę, koper, marchew, pietruszkę korzeniową, pasternak, cebulę, groszek cukrowy i zioła: mięcie, lubczyk, melisę, szalwię i oregano.
- 3 Zrobiliśmy w ziemi równe rowki, aby wysiać do nich nasiona. Do wyznaczenia rzędów użyliśmy sznurka przywiązanego do drewnianych patyczków. Potem wbiliśmy je w ziemię i naciągnęliśmy sznurek.
- 4 Wysialiśmy nasiona do wytyczonych rzędów. Po zasianiu ich ziemią oznaczyliśmy miejsca tabliczkami z nazwami zasianych roślin.
- 5 Potem podaliśmy nasiona, używając do tego konewki. Gdybyśmy podłali nasiona albo młode rośliny silnym strumieniem wody, mogłyby zostać wypłukane z ziemi.

Codziennie obserwujemy nasze rośliny, podlewamy je i wyrzynamy chwasty. Jesienią posadzimy na trawniku obok ogródka cebulki tulipanów i krokusów. Pięknie będą wyglądały, gdy zakwitną wiosną. Was także zachęcamy do założenia klasowego ogródka!

1. Porozmawiajcie o tym, czego potrzebują rośliny, aby właściwie się rozwijać.
2. Dowiedzcie się, od czego zależy dobór roślin do projektowanego ogrodu.
3. Załóżcie ogródek klasowy. Możecie skorzystać ze wskazówek w tekście.
4. Poszukajcie informacji o tym, co to są ogrody botaniczne i czym zajmują się botanicy.

58 **ZAKŁADAMY OGRÓDEK**

59

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

TWORZYM OGRÓDEK (podręcznik, s. 58)

Nauczyciel prosi, aby chętni uczniowie przeczytali z podręcznika tekst *Zakładamy ogródek*. Następnie dzieci rysują schemat, na którym przedstawiają kolejne etapy przygotowania ogródka oraz nadają im nazwy.

Nauczyciel proponuje, aby klasa przygotowała swój mały ogródek. Do wykonania potrzebują: plastikowej skrzyni, folii ogrodowej, ziemi oraz nasion. Ogródek można przygotować zgodnie ze schematem opisanym przez dzieci.

ROŚLINY Z NASION

Nauczyciel zachęca, aby uczniowie odwiedzili stronę Wrocławskiego Ogrodu Botanicznego (BIBLIOGRAFIA). Prosi o wybranie z zakładki „Nasza gazeta” numeru 33. z sierpnia 2010 r. Tam dzieci wyszukują artykuł Roberta Betena *Hodowla roślin z nasion* (jeśli nie mają dostępu do komputera, nauczyciel może wydrukować gazetę). Uczniowie czytają tekst, zaznaczają fragmenty, które odpowiadają na pytania: Jaka ziemia jest najlepsza do uprawy roślin z nasion? Jakie jest największe niebezpieczeństwo dla nasion? (pleśń, porosty i mchy).

SPRZYMIERZENCY I SZKODNIKI

Nauczyciel dzieli uczniów na pięcioosobowe grupy. Ich zadaniem jest wyszukanie w źródłach internetowych jak największej liczby sprzymierzeńców oraz szkodników, które odwiedzają ogrody. Każdy zespół wybiera dwa przykłady,

a następnie planuje i odgrywa scenkę teatralną, w której sprzymierzeniec ogrodu będzie namawiał szkodnika do dobrych zachowań.

JEŻOWE DOMKI

Nauczyciel proponuje, aby uczniowie pomogli przetrwać w mieście jeżom. Przypomina, że objęte są one częściową ochroną. Średni czas życia jeża to siedem lat, jednak w miastach jest o wiele krótszy i wynosi tylko dwa lata. Warto więc zadbać o bezpieczeństwo tych zwierząt, aktywnych od wczesnej wiosny aż do jesieni. Aby chronić ssaki przed drapieżnikami, uczniowie wykonają specjalne domki, które umieszczą w wybranych miejscach.

Do wykonania domku dla jeża uczniowie potrzebują: trzech kawałków plastikowej siatki do ogrodzeń (jeden o wymiarach 30 cm × 60 cm oraz dwa o wymiarach 30 cm × 20 cm), dużej ilości gałązek lub wikliny, mocnego sznurka (dratwy). Dzieci pracują w czteroosobowych grupach. Pierwszy krok polega na wykonaniu stelażu domku. Największy prostokąt z siatki rozkładają na stole. Odmierzają wzdłuż dłuższego boku 20 cm i zaginają w tym miejscu siatkę na całej szerokości. Łączą ze sobą krótsze boki siatki dratwą (lub miękkim drucikiem, którego końce należy zostawić po zewnętrznej stronie domku, aby nie zraniły jeży), tworząc figurę przypominającą kształtem tunel – z półkolistą górą i płaskim spodem. Dwa mniejsze kawałki siatki przykładają do stelażu i wycinają przednią i tylną ścianę domku (w formie półkola).

Jedną ścianę mocują ponownie za pomocą dratwy. W drugiej wycinają od dołu niewielki otwór w postaci odwróconej litery „U” (będzie to wejście do domku) i mocują do stelażu. Tak przygotowany stelaż przeplatają miękkimi gałązkami lub wikliną, tworząc naturalną izolację.

Po zakończonej pracy uczniowie wyszukują na mapie miasta miejsca, gdzie mogą pozostawić domki. O pomoc w ich rozstawieniu można poprosić strażników miejskich, którzy na co dzień patrolują parki.

GRY I ZABAWY

Ogródkowa koszykówka

W zabawie potrzebne będą kosz i piłka do koszykówki. Grupa siada w kręgu w niewielkiej odległości od kosza. Uczniowie przekazują sobie piłkę z rąk do rąk, mówiąc rzeczownik rozpoczynający się na ostatnią literę rzeczownika wypowiedzianego przez poprzednika (pierwszy wyraz podaje nauczyciel). Osoba, która dostanie piłkę w momencie, kiedy ostatnią literą wyrazu będzie samogłoska, wypowiada nowe słowo, a następnie podchodzi z piłką do kosza i wykonuje rzut. Jeśli gracz trafi, wraca do kręgu, a jeśli piłka nie wpadnie do kosza – odpada z gry. Ten, kto odpada, podaje dwa przymiotniki określające rzeczownik. Osoba, która pozostanie w kręgu jako ostatnia, wygrywa.

Kajakowa wyprawa

Nauczyciel dzieli uczniów na pięcioosobowe drużyny. Każda z nich otrzymuje plastikowy lub drewniany drążek, który

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 58–59.

ZASOBY:

SCHOLARIS: [W OGRODZIE](#)

pełni rolę kajaka. Uczniowie „siadają” okrakiem na drążku (utrzymują go w powietrzu), tyłem do kierunku marszu. Tylko sternik, siedzący na końcu, jest zwrócony przodem do kierunku marszu i wydaje drużynie polecenia. Każdy zespół pokonuje slalom z 7 drążków rozstawionych co 2 metry. Zwycięża grupa, która najszybciej przekroczy linię mety.

Wskazówka: Nauczyciel może przygotować tor przeszkód z dowolnych przyrządów.

Komenda

Uczniowie ustawiają się w szeregu przed nauczycielem. Nauczyciel demonstruje różne ćwiczenia, podając ich nazwy („ręce klaszczą”, „dwa podskoki na jednej nodze”, „przysiad”, „obrót w prawo”). Dzieci mogą powtarzać tylko takie ćwiczenia, które są poprzedzone słowem „komenda”. Jeśli to słowo nie padnie, nie wolno wykonać ćwiczenia. Uczniowie, którzy się pomylią, robią krok do tyłu. Ci, którzy na koniec zabawy znajdują się najbliżej swojego pierwotnego miejsca, wygrywają.

Czego nie wiemy o ogrodach?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- tworzy wypowiedź na podstawie obrazu;
- czyta krótki tekst i porównuje go ze zdjęciem;
- wyszukuje w źródłach internetowych informacje o roślinach trujących, przyprawowych, barwierskich i leczniczych oraz ich zdjęcia;
- pracuje w grupie;
- pomaga innym;
- prowadzi kulturalne dyskusje.

AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

- oglądamy fragment filmu *Siedem cudów świata*, dotyczący Wiszących Ogrodów Babilonu;
- tworzymy makiety ogrodów: japońskiego, angielskiego i francuskiego;
- tworzymy recyklingowy, wiszący ogród w naszej szkole;
- tworzymy katalogi roślin trujących, przyprawowych, barwierskich i leczniczych;
- gramy w „dziwnego berka” w szkolnym ogrodzie.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

MAKIETY OGRODÓW (podręcznik, s. 60–61)

Nauczyciel prosi trójkę uczniów o zinterpretowanie zdjęć znajdujących się przy tekstach *Ogród japoński*, *Ogród angielski* oraz *Ogród francuski* (dzieci nie czytają wcześniej tekstu). Następnie inna trójka uczniów odczytuje teksty i porównuje z nimi wypowiedzi poprzedników. Uczniowie wymieniają po sześć skojarzeń dotyczących każdego z ogrodów. Nauczyciel zapisuje skojarzenia na tablicy, a uczniowie w zeszytach.

Dzieci dzielą się na trzy zespoły. Każda z grup projektuje i wykonuje małą makietę jednego z wybranych przez nauczyciela ogrodów. Uczniowie potrzebują: dwóch tekturowych wieczek od pudełek po butach, dwustronnej taśmy klejącej, kolorowej bibuły, kolorowego papieru lub kolorowej taśmy, plasteliny, kartonu do wycinania form, farb plakatowych, kolorowej folii, wykałaczek, patyczków po lodach, kawałków materiałów. Zespoły muszą zaplanować, z jakich elementów wykonają makietę, i dokonać podziału prac.

Wskazówka: Nauczyciel może zaproponować wykonanie makiet z kolorowego filcu, taśmy dwustronnej, patyczków do lodów i wykałaczek.

WISZĄCE OGRODY

Nauczyciel wyświetla fragment filmu (od 14' 30" do 23' 30") *Siedem cudów świata* (BIBLIOGRAFIA), poświęcony Wiszącym Ogrodom Semiramidy. Po projekcji uczniowie zadają pytania do filmu i udzielają odpowiedzi. Następnie projek-

tują wiszące ogrody Babilonu. Potrzebują: kartki papieru, kolorowych kredek lub flamastrów.

Wskazówka: Grupy, które nie wykonały makiet ogrodów z poprzedniego zadania, mogą wykonać makietę ogrodów Babilonu.

RECYKLINGOWY OGROD

Nauczyciel proponuje wykonanie ogrodu z plastikowych butelek. Zanim jednak wszyscy przystąpią do pracy, uczniowie w parach układają jak najwięcej wyrazów z liter słowa „recykling”. Chętne osoby odczytują swoje pomysły. Dzieci wykonują samodzielnie element wiszącego ogrodu. Potrzebują do tego: plastikowej butelki po dwulitrowym napoju, nożyczek, kilku kamyków, ziemi ogrodowej, rękawiczek, cebulki rośliny (np. tulipana, hiacynta, żonkila, cebulicy syberyjskiej), kawałka drutu lub wstążeczki. Uczniowie zaznaczają flamastrem punkty po dwóch stronach górnej części butelki, rozpoczynając około 10 cm od dna. Za pomocą nożyczek lub nożyka wycinają otwory w miejscu zaznaczonych punktów (przez otwory będą wyrastały rośliny). Na dno butelki wysypują ziemię, nie zapominając o dodaniu kilku kamyków. Wsadzają cebulkę w ziemię na głębokość podaną na opakowaniu. Podlewiają roślinkę. Na szyję butelki zawiązują drut, aby stanowił mocowanie. Butelki mogą ozdobić. Po przygotowaniu uczniowie wybierają się z nauczycielem na szkolne podwórko. Zawieszają butelki na siatce ogrodzenia, tworząc wiszące ogrody.

TRUJĄCY KATALOG

Nauczyciel przypomina dzieciom, że nie wszystko, co rośnie w ogrodzie, jest dla nas bezpieczne. Bywa, że znajdują się tam rośliny trujące. Warto wiedzieć, jak wyglądają i jaki mają wpływ na nasz organizm. Nauczyciel proponuje, aby uczniowie wyszukali w źródłach internetowych informacje na temat takiego zagrożenia (dzieci szukają pod hasłem „trujące rośliny ogrodowe”; nauczyciel może też wskazać stronę www.zielonyogrodek.pl).

Uczniowie pracują w parach. Każdej dwójce zostaje przydzielona jedna ze znalezionych roślin. Zadaniem uczniów jest przygotowanie w programie komputerowym plakatu, na którym znajdą się: nazwa rośliny i jej zdjęcie, opis części trujących rośliny oraz ich działanie. Dzieci mogą także nadać nowe nazwy niebezpiecznym roślinom. Na koniec nauczyciel może wydrukować plakaty lub wyświetlić je na ekranie, a uczniowie mogą opowiedzieć o swojej pracy.

POŻYTECZNY OGROD

Nauczyciel prosi, aby uczniowie podzielili się na trzy zespoły. Każda z grup losuje jedną z trzech kategorii roślin: rośliny lecznicze, przyprawowe i barwierskie.

Zadaniem dzieci jest przygotowanie katalogu na temat tych roślin. Uczniowie wyszukują w źródłach internetowych rośliny z odpowiedniej kategorii (wybierają ich tyle, ile jest uczniów w grupie). Następnie tworzą pojedyncze plakaty formatu A4 o każdej roślinie. Plakat może zostać przygoto-

NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 60–61.

ZASOBY:

SCHOLARIS: [W OGRODZIE](#)

[OGRODY BOTANICZNE – CIEKAWOSTKI](#)

wany w prostym programie tekstowym. Po zakończonej pracy nauczyciel wyświetla na ekranie plakaty, a uczniowie je omawiają.

Wskazówka: Nauczyciel może wydrukować plakaty przygotowane przez uczniów i urządzić wystawę.

DZIWNY BEREK

Nauczyciel zabiera uczniów na podwórko i proponuje zabawę w nową wersję berka. Berek staje w pewnej odległości od reszty zawodników. Pozostali uczniowie rozstawiają się na boisku szkolnym, przyjmując pozycję w siadzie prostym lub podporze tyłem. Na sygnał prowadzącego berek, stojąc w miejscu, stara się trafić piłką siatkową w dowolnego zawodnika. Zawodnik może zostać zбитy tylko wtedy, gdy znajduje się w siadzie prostym. Jeśli przyjmie pozycję w podporze tyłem, berek nie może go zbić. Osoba trafiona zmienia berka. Kiedy berek nikogo nie trafi, zawodnicy mogą podawać piłkę między sobą, uderzając ją nogami i poruszając się w podporze tyłem. Berek musi wtedy zdobyć piłkę, aby ponownie wykonać rzut z miejsca, w którym ją złapał. Wygrywają ci, którym udało się nie być berkami.

Jak możemy wykorzystać słowa?

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- tworzy nowe wyrazy z wybranego najdłuższego słowa w słowniku;
- wybiera ze słownika rzeczowniki i tworzy grupy skojarzeń;
- tworzy telegram, którego treść składa się z wyrazów rozpoczynających się na kolejne litery słowa „krajobraz”.
- uzupełnia ilustrowany słownik;
- układa rymy do wybranych wyrazów;
- dzieli słowa na sylaby;
- układa słowa z rozsypanych sylab;
- sprawdza znaczenie wyrazów w słowniku języka polskiego.

AKTYWNOŚCI UCZNIWA

- odgadujemy słowa;
- planujemy i ogrywamy scenkę teatralną, której treść powstała na podstawie wybranych przez nas wyrazów;
- układamy wyrazy z sylab i zdania z tych wyrazów;
- uczestniczymy w turnieju krzyżówkowym.

POMYSŁY NA REALIZACJĘ Z KOMENTARZEM

NOWE WYRAZY (podręcznik, s. 62–63)

Nauczyciel dzieli uczniów na czteroosobowe grupy. Każdy zespół wybiera ze *Słowniczka* najdłuższy wyraz (międzygalaktyczny). Uczniowie zastanawiają się nad jego znaczeniem i układają z jego liter nowe wyrazy. Wygrywa drużyna, która ułoży najwięcej wyrazów z największą liczbą liter.

RZECZOWNIKOWE PRZEMYŚLENIA (podręcznik, s. 62–63)

Uczniowie pracują w tych samych zespołach. Spośród wszystkich wyrazów znajdujących się w *Słowniczku* dzieci wybierają 15 rzeczowników. Następnie zapisują je na małych karteczkach i przekazują grupie sąsiedniej. Każdy zespół rozkłada karteczki na stole napisem do dołu. Uczniowie losują trzy wyrazy – nazwy grup. Następnie losują kolejne wyrazy i przydzielają je do odpowiedniej grupy, uzasadniając swoje skojarzenie. Jeżeli wylosowany wyraz nie pasuje do żadnej z grup, dzieci odkładają go na bok. Zespoły mogą podzielić się skojarzeniami i podać swoje uzasadnienia.

DZIWNY TELEGRAM

Nauczyciel zapisuje na tablicy wyraz „krajobraz”. Zadaniem uczniów jest napisanie na wąskiej kartce telegramu złożonego ze słów zaczynających się na kolejne litery podanego wyrazu. Zanim dzieci przystąpią do pracy, sprawdzają w słowniku języka polskiego znaczenie słowa „telegram”. Chętny uczeń odczytuje znaną definicję. Telegram powinien zawierać dane adresata: imię, nazwisko, miejscowość

oraz treść, np. Katarzyna Ryba, Amsterdam, Jutro oglądam bardzo różowe azjatyckie zajaczki. Zespoły mają na wykonanie zadania pięć minut. Po upływie wyznaczonego czasu chętni uczniowie odczytują swoje wiadomości, a paski z telegramem wklejają do zeszytu.

ILUSTROWANY SŁOWNIK (podręcznik, s. 62–63)

Uczniowie pracują samodzielnie. Każdy wybiera cztery wyrazy z trudnością ortograficzną i zapisuje je do swojego słownika ilustrowanego. Tworzy do niego rysunek pomagający skojarzyć poprawny zapis. Następnie dzieci zapisują w zeszycie po jednym zdaniu z każdym wyrazem.

ZGADNIJ CO TO? (podręcznik, s. 62–63)

Nauczyciel dzieli uczniów na sześć zespołów. Każda grupa otrzymuje kartkę papieru, ołówek, słownik języka polskiego lub encyklopedię. Zespoły wybierają ze *Słowniczka* sześć rzeczowników. Sprawdzają ich znaczenie w słowniku języka polskiego lub innej przygotowanej do tego celu pozycji książkowej i zaznaczają małymi karteczkami wyszukane słowa. Następnie dwie drużyny siadają naprzeciwko siebie. Jedna odczytuje tylko definicję słowa. Zadaniem drugiej drużyny jest odgadnięcie, jakie to słowo, i poprawne zapisanie go na kartce.

Zabawa kończy się, kiedy obie drużyny odczytały definicje wszystkich słów. Wygrywa drużyna, która poprawnie odgadła i zapisała większą liczbę wyrazów.

SŁOWNIKOWA HISTORIA (podręcznik, s. 62–63)

Uczniowie pracują w pięcioosobowych zespołach. Każda z grup wybiera ze *Słowniczka* dwa rzeczowniki, przymiotnik, czasownik, wyraz będący nazwą geograficzną (miejscowość, państwo, kraina) i jedno przypadkowo wybrane słowo. Dodatkowy wyraz uczniowie zapisują na karteczce i umieszczają w pudełku przygotowanym przez nauczyciela. Zespoły obmyślają historię z wykorzystaniem wybranych wyrazów. Jedna osoba z każdego zespołu losuje z pudełka dodatkowe słowo, które umieszcza w scenariuszu. Uczniowie przygotowują także rekwizyt do przedstawienia. Do jego wykonania potrzebują: kolorowej bibuły, taśmy klejącej, worków na śmieci, zszywacza, folii aluminiowej i papieru do pieczenia.

Zespoły przedstawiają swoje scenki. Pozostałe grupy mogą zgadywać kluczowe słowa użyte w przedstawieniu i zapisać je na kartce.

RYMY (podręcznik, s. 62–63)

Uczniowie pracują w zespołach z poprzedniego zadania. Każda z grup wybiera osiem wyrazów ze *Słowniczka* i układa do nich rymy. Rymujące się wyrazy uczniowie zapisują do zeszytu. Chętne osoby prezentują przygotowane rymy.

SYLABOWA HISTORIA (podręcznik, s. 62–63)

Uczniowie pracują w grupach. Każda wybiera ze *Słowniczka* pięć wyrazów i zapisuje je na kartce. Następnie zespół dzie-

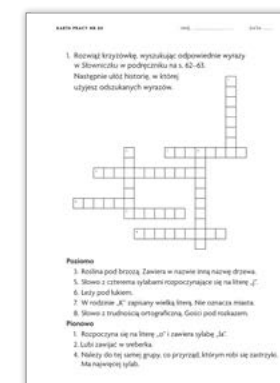
NAWIGACJA

PODRĘCZNIK:

Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 3. Część 3B, s. 62–63.

KARTA PRACY:

karta pracy nr 60

LITERATURA:

Drabik L., Kubiak-Sokół A., Sobol E., (2016), *Słownik języka polskiego*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

li wyrazy na sylaby, które zapisuje czytelnie na osobnych małych kartkach. Przygotowany zestaw karteczek przekazuje sąsiedniej drużynie. Zadaniem zespołu, który otrzymał karteczki, jest ułożenie z sylab wyrazów, a następnie zapisanie z nimi zdań tworzących spójną, logiczną całość. Wyrazy podzielone na sylaby oraz ułożone zdania uczniowie zapisują do zeszytu.

KRZYŻÓWKOWY TURNIEJ

Nauczyciel rozdaje uczniom **kartę pracy nr 60**. Ich zadaniem jest jak najszybsze uzupełnienie krzyżówki zawierającej słowa ze *Słowniczka* oraz wymyślenie historii z użyciem wyszukanych wyrazów.

BIBLIOGRAFIA

- Amann G., (1994), *Ssaki i zwierzęta zmiennocieplne. Atlas*, Warszawa: Wydawnictwo Multico.
- Atlas ilustrowany. Świat przyrody*, (2016), Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era.
- Beaumont E., Simon P., (2012), *Świat w obrazkach. Ludzkie ciało*, Warszawa: Firma Księgarska Olesiejuk.
- Bouchner M., (1992), *Śladami zwierząt. Przewodnik*, Warszawa: Wydawnictwo Multico.
- Był sobie kosmos*, (1982), odc. 13: *W krainie Inków*, reż. Barillé A., Francja.
- Było sobie życie*, (1987), odc. 5: *Krew*, reż. Barillé A., Francja.
- Ciało*, (2006), Warszawa: Wydawnictwo Larousse.
- Claybourne A., (2009), *Ludzkie ciało. Aktywna nauka*, Warszawa: Wydawnictwo Wilga.
- Drabik L., Kubiak-Sokół A., Sobol E., (2016), *Słownik języka polskiego*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Harris S., Hawkins E., (2012), *Ciało człowieka. Trójwymiarowa podróż po ludzkim organizmie*, Warszawa: Wydawnictwo Debit.
- Knight L., (2008), *Ściegi krawieckie. Ilustrowany przewodnik po technikach szycia i tkaninach*, Warszawa: Wydawnictwo Muza.
- Kosiarek T., Fechner-Sędzicka I., Ochmańska B., (2012), *Jak rozwijać zdolności i indywidualizować pracę na lekcji? Poradnik dla nauczycieli klas I-III*, Warszawa: Didasko.
- Matoga K., (2016), *Koty*, Warszawa: SBM Renata Gmitrzak.
- Prewęcka K., (2015), *Kim będę...*, Warszawa: Wydawnictwo Wilga.
- Quartermain D., (2006), *Szyjemy zabawki i przytulanki*, Warszawa: Klub dla Ciebie.
- Serafiński W., (1995), *Ssaki Polski. Atlas*, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Ssaki. Ilustrowana encyklopedia*, (2016), Warszawa: Wydawnictwo Arti.
- Ssaki. Poznaj zagadki i tajemnice świata zwierząt*, (2012), Warszawa: Damidos.
- Stec J., (1996), *Zagadki dla najmłodszych*, Kielce: Kielecka Oficyna Wydawnicza PW MAC SA.
- Szmidt K.J., Bonar J., (2000), *Żywioty. Lekcje twórczości w nauczaniu zintegrowanym, Książka dla nauczyciela*, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Tittenbrun-Jazienicka B., (2012), *Koty rasowe*, Warszawa: SBM Renata Gmitrzak.

PUBLIKACJE I APLIKACJE INTERNETOWE

- Bril P., *A Wooded Landscape With A Bridge And Sportsmen At The Edge Of The River*, zob. <https://www.wikiart.org/en/paul-bril/a-wooded-landscape-with-a-bridge-and-sportsmen-at-the-edge-of-the-river-1590> (dostęp 11.11.2016).
- Dali S., *The Broken Bridge And The Dream*, zob. <https://www.wikiart.org/en/salvador-dali/the-broken-bridge-and-the-dream> (dostęp 11.11.2016).

Ekster A., *Bridge. Sevres*, zob. <https://www.wikiart.org/en/aleksandra-ekster/bridge-sevres-1912> (dostęp 11.11.2016).

Ge N., *Bridge in Viko*, zob. <https://www.wikiart.org/en/nikolai-ge/bridge-in-viko> (dostęp 11.11.2016).

Festisite – generator do tworzenia węży wyrazowych, zob. <https://www.festisite.com/text-layout/spiral/> (dostęp 11.11.2016).

Peruwiański taniec narodowy Marinera, zob. <https://www.youtube.com/watch?v=kMqP0gL5-YA> (dostęp 12.11.2016).

Siedem cudów świata, zob. <https://www.youtube.com/watch?v=ZnKb7HLUqeI> (dostęp 11.11.2016).

Steer P.W., *The Bridge*, zob. <https://www.wikiart.org/en/philip-wilson-steer/the-bridge> (dostęp 11.11.2016).

Tacoma Narrow bridge, zob. <https://www.youtube.com/watch?v=j-zczJXSxmw> (dostęp 11.11.2016).

Wrocławski Ogród Botaniczny, zob. <http://www.ogrodbotaniczny.wroclaw.pl/autoinstalator/joomla1/index.php/wydania-archiwalne.html> (dostęp 12.11.2016).

Zygotebody – aplikacja prezentująca budowę ludzkiego organizmu, zob. <https://zygotebody.com/> (dostęp 12.11.2016).